

בטאון פנימי היו"ל ע"י
איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים"
ספרדית תכב"ץ ומוסדותיה
ניסן - אייר - סיון
התשע"ה
17

כתר מליוכה

אמת 31
ואמונה

הקבלת פני רבו
פרטים בעמ' 7

מה כתבנו?

דבר המערכת	3
מלכם בראשם	4
מלכות הרחמים	6
הדרת מלך	8
הרווחנו דרך	12
מקראי קודש	14
משובצים זהב	19
דתי המלך	20
מוסר מלכים	22
אמת ואמונה	31
שמעון איננו	44
כסא רחמים שלי	56
חדש באוצר	59

הבטאון יוצא לע"נ

איש החסד ומרבה להיטיב, ובפרט לשיבתנו,

מוקיר רבנו ותלמידהונו,

ר' יוסף בוכריץ זצ"ל הי"ד

במלאת 11 שנים לפטירתו,

נלב"ע אור לי"ד ניסן התשס"ד

בשער: מרן רה"י שליט"א

איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים" ספרדית תכנ"ץ ומוסדותיה

עורך אחראי: הרב אביתר כהן

ניהול הפקה: הרב עובדיה מאזוז

הגהה: הרב יהונתן ש. מאזוז

כותבים ומשתתפים: הרב מצליח

עמוס מאזוז, הרב אדיר כהן, הרב

עובדיה חן, הרב יהושע כהן, הרב

מרדכי מאזוז, הרב אלחנן חדאד,

הרב אריה חדאד, הרב ישראל

ברדא, הרב יהודה בוכריס, הרב

אלעד עשוש

ביקורת: הרב רפאל מאזוז

מזכירת המערכת: נ. ורדי

גרפיקה ועימוד: שזהם

הדפסה: אביבית הפקות -

054-6740977

המען למכתבים:

ת.ד. 2750 מיקוד: 51127

לציין עבור כתר מלכה

טל': 0504158562

פקס: 03-6774060

דוא"ל: keter.meloca@gmail.com

הבטאון יוצא לע"נ החכם השלם שייף עייל

שייף נפיק ועסיק באורייתא תדירא, הרה"ג

שנזדכך ביסורים רבים ר' יטן חדאד זצוק"ל

ת.נ.צ.ב.ה.א.

כתר מלכה

2

יבוא ברנה

ויהי אחרי הבחירות!

אחרי שנתלינו בתקוות קלושות עם קולות החיילים, עם המעטפות הכפולות וכו' וכו' ובסופו של דבר התברר כי אלפי קולות בודדים ממש (שנעלמו איכשהו בשוגג או במזיד...) מנעו מלעבור את אחוז החסימה. צף בזיכרוני סיפור מפליא שקראתי בזמנו בירחון קולמוס (כעת אמ"א), צף בזיכרוני סיפור מפליא שקראתי בזמנו על החכם המופלא רבי מנשה בן ישראל זצ"ל שמלבד גדולתו העצומה בכל מכמני התורה, היה גדול אף במדעים וחכמות חיצוניות, ובכישוריו הרבים התכתב עם רבים מחכמי אומות העולם (ואחד מהם היה ניוטון) ועם אנוסים מספרד שעלו לגדולה

וידעו מעט מאוד על יהדותם. ובזכות התכתבויות אלו רבים מהם ברחו מספרד ושובו ליהדותם בריש גלי. אחד מחכמי הגויים עמם עמד בקשרי ידידות היה מלך אנגליה, שעלה לשלטון בעקבות מהפך שחולל בארצו והדיח את המלך הקודם, ותפס את הרסן. רבי מנשה ראה בכך אות לטובה לעזרת עם ישראל, וביקש להיפגש עמו, המלך שכמובן שמח מאוד על ביקור החכם שלמד ממנו הרבה חכמה ודעת, הציע לו כי מאחר אין רשות ליהודים לגור ולהיכנס לאנגליה, מוטב כי ילבש בגדי נוכרים ויבוא אליו, וכן היה. בפגישתם ביקש רבי מנשה כי יואיל המלך בטובו לבטל את גזרת הגירוש הנושנה וכך ימצאו האנוסים מנוח לכף רגלם, המלך שידע היטב את חכמם היהודים והכיר שבחכמתם יתרמו רבות לשגשוג ופריחת הכלכלה בארצו, גם כי רצה להכיר טובה לידידו זה, השיב כי יעלה הצעת חוק זה בפרלמנט וישתדל לשכנע את החברים שיאשרו זאת. החכם רבי מנשה שמח מאוד על ההיענות והתמלא תקווה כי יצא הדבר לפועל והמתין בקוצר רוח לתשובתו החיובית. לא ארכו הימים ומברק מלכותי הגיע לביתו, בו מגולל המלך בצער רב, כי כל מאמציו עלו בתוהו, וההצעה נתקלה ברוב מוחץ שהתנגדו בתוקף להחזיר את היהודים לארצם. רבי מנשה שתלה תקוות רבות בהיתר זה, חש מפח נפש עצום, כי לא נעשתה עצתו.

שנים מעטות לאחר מכן, נאמני בית המלוכה הקודם התעוררו להחזיר עטרת המלוכה לשושלת הותיקה, מרדו במלך החדש והרגוהו, ומרוב שנאתם לבין הבליעל שלקח את מוסרות המלוכה בידו, החליטו כי כל החוקים שחוקקו בזמנו, כעת יעשו להיפך מבלי להבחין בין טוב לרע, העיקר שלא להשאיר זכר לבוגד הנאלח. אחד מהחוקים שמצאו, הוא, למנוע את החזרת היהודים לאנגליה, מיד הוציאו כרוז כי כל יהודי ויהודי שירצה להתגורר בארצם מוזמן! ומני אז נפתחו שערי אנגליה לכל ישראל.

הבה נחשוב לעצמינו אילו רבי מנשה לא היה עושה את השתדלותו, ולא היה פונה אל המלך, אמנם בחיי לא היה ניכר ההבדל, אך יתכן כי עד היום הייתה אנגליה שוממה מיהודים, כמו ספרד בימנו. כמו כן, אילו הייתה מתקבלת בקשתו של רבי מנשה, לאחר מכן היו מוחזרים חזרה את האיסור. והטוב ביותר היה זה שביקש ולא נתמלאת בקשתו! לא מה שאנו רואים כרגע, זה סימן הניצחון, יתכן כי אנו זכינו להטמין את הזרעים, להניח את היסודות, לא בהכרח שנראה עכשיו את התוצאות. וכבר אמר דוד המלך ע"ה: "הלך ילך ובכה נושא משך הזרע" - כי אינו רואה את תוצאות מעשיו באופן מיידי. "בא יבוא ברינה נושא אלומותיו" - כשבעז"ה נזכה לראות את תוצאות עמלינו, נודה להשי"ת אף על האכזבות ומפח הנפש שהיה מנת חלקנו, כי נבין שרק זה הביא לנו את התכלית המיוחלת. ויה"ר שנוכח אנחנו ומלכנו בראשנו שליט"א לראות בתשועת ה' בעינינו במהרה בימינו ובביאת משיח צדקנו במהרה דידן. אמן!

מלכם בראשם

מנינים ממשנתו של
מרן מייסד הישיבה זצוק"ל

ביאורים ערבים ונפלאים על פרקי אבות, המתובלים בהגיגי מוסר, שנאמרו מפ"ק של מרן מייסד הישיבה זצוק"ל, רעיונות אלו נאמרו בשיעורים שמסר בין מנחה לערבית, ונכתבו על ידו בראשי פרקים, וענרכו והורחבו עתה ע"י נכדו הי"ו.

רבי עקיבא אומר, שחוק וקלות ראש, מרגילין את האדם לערוה. מסורת, סייג לתורה. מעשרות, סייג לעושר. נדרים, סייג לפרישות. סייג לחכמה - שתיקה: (אבות פ"ג משנה י"ז)

רבי עקיבא אומר, שחוק וקלות ראש, מרגילין את האדם לערוה. דהיינו לא רק עבירה גדולה גוררת עבירה, אלא אף איסור "קל" כשחוק וקלות ראש עם הנשים, שהם עבירות קלות בעיני בני אדם ודשים אותה בעקיביהם, הן הם מרגילין ומושכין את הלב להקל באיסור ערוה שהוא מן האיסורים החמורים בתורה. וכך היא דרכו של היצה"ר היום אומר לו

עשה כך - עבירה קלה, ומחר אומר לו - לך עבוד ע"ז. וכן אמר ישעיה (א' י"ח): "הוי מושכי העון בחבלי השוא, וכעבות העגלה חטאה" - שמתחילה מסית היצר הרע בדברים הנראים של מה בכך ואינם מעשה העברה ממש, ונדמים כ"חבלי השוא", אך בסופו של דבר הם "מושכי עון"! והמעשים המגונים הללו הם מרגילין את האדם לעוונות חמורים ביותר. ואין צריך לומר ש"חטאה" ממש הרי היא "כעבות העגלה", ובכוחה לגרור אחריה רעותיה - כמה וכמה עונות וחטאות.

אולם באמת ההרחקה מן הנשים אינה זהירות בעלמא גרידא, אלא הוא איסור גמור, וכמו שפסק מרן בש"ע (אה"ע סי' כ"א ס"א) "צריך להתרחק מן הנשים מאד מאד, ואסור לקרוץ בידיו או ברגליו ולרמוז בעיניו לאחת מהעריות, ואסור לשחוק עמה ולהקל ראש כנגדה וכו', והמתכוין לאחד מאלו הדברים מכין אותו מכת מרדות". [וע' להב"ש שם סק"א שמנה מקומות בודדים שבהם מרן כפל מאד מאד. ע"ש]. בא וראה עד כמה הקפידו חז"ל שלא יגיעו לידי קלות ראש ותערובת גברים ונשים, ששינו במשנה (סוכה דף נ"א ע"א) כי בשמחת בית השואבה הנעשית בבית המקדש בחג הסוכות היו יורדין לעזרת נשים ומתקנין שם "תיקון גדול", ומבארת הגמ' מהו "תיקון גדול"? שבראשונה היו נשים יושבות מבפנים - בתוך העזרה - ואנשים מבחוץ - בהר הבית, והיו באים לידי קלות ראש. התקינו שיהו נשים יושבות מבחוץ ואנשים מבפנים, ועדיין היו באין לידי קלות ראש. התקינו שיהו נשים יושבות בעזרת נשים מלמעלה ואנשים מלמטה. ולצורך זה היו בונים לנשים כעין מרפסות מעל עזרת הנשים, כדי שלא יבואו חלילה לידי קלות ראש, וזהו ה"תיקון הגדול". והיאך שינו בצורת ביהמ"ק? והרי נאמר "הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל" (דברי הימים-א' כ"ח י"ט) ואסור לשנות בצורת ביהמ"ק? אמר רב, דבר זה שצריך להבדיל בין גברים לנשים שלא יבואו לידי קלקול, למדוהו מהפסוק, שנאמר בזכריה (י"ב ב') שלאחר מלחמת גוג ומגוג, "וספדה הארץ משפחות משפחות לבד, משפחת בית דוד לבד ונשיהם לבד. אמרו: והלא דברים קל וחומר, ומה לעתיד לבא שעוסקין בהספד ואין יצר הרע שולט בהם, אמרה תורה אנשים לבד ונשים לבד, עכשיו שעוסקין בשמחה ויצר הרע שולט בהם על אחת כמה וכמה! עכ"ד הגמ'. ואף אנו נאמר אם כה חששו בתוככי ביהמ"ק שיש

בו אימתא דשכינתא (ע' נדה דף י"ג סוע"א), והשמחה היא שמחה של מצוה, ומרקדין שם גדולי הדור קדישי עליוני, והנשים אינן באות אלא לראות ולשמוע, טרחו חז"ל לעשות הפרדה מוחלטת! בשמחות הרשות הנעשים באולמות ובבתים, ורוקדים שם כל העם מקצה, וגם הנשים רוקדות, על אחת כמה וכמה!!! וכבר נאמר: "כל כבודה בת מלך פנימה" (תהלים מ"ה י"ד). וגם שלמה בנו בשבח אשת חיל לא שיבח האשה בצאתה חוצה, אלא בכך שהיא "צופיה הליכות ביתה". [אה"ן. אע"פ שנאמר לפני כן היתה כאניות סוחר וגו', הנה לא אמר 'היתה באניות...! אלא 'כאניות', דהיינו לא יצאה היא מביתה אלא מסחרה פרץ בארץ ומיוצא לחו"ל באניות סוחר תחת הפירמא שלה, ונחשב כאילו היא בעצמה יצאה. כנלע"ד].

מסורת, סייג לתורה. פירוש המסורת שמסרו לנו חכמים בחסרות ויתרות הם סייג ומשמרת לתורה, שעל ידיהן יש אסמכתא לקבלת חז"ל בתורה שבע"פ, כגון מה שדרשו מ'בסכת' 'בסכת' 'בסכות' - שנים חסרים ואחד מלא - להכשיר סוכה בת ג' דפנות (סוכה דף ו' ע"ב). וכן "אשר תקראו אתם" 'אתם' - נכתב חסר בשלשה מקומות, כאלו נכתב 'אתם', ללמדנו שקדוש החודש תלוי בהכרזת הסנהדרין, אפי' שוגגין אפי' מזידין ואפי' מוטעין (ר"ה דף כ"ה ע"א).

מעשרות, סייג לעושר. לאפוקי מדעת רוב בני אדם החושבים כי בנתינת הצדקה יתחסר ממונם, והאמת היא להפך, וכמו שמשלו בירושלים: מלח ממון - חסר! (כתובות ס"ו ע"ב). דהיינו כשם שהמלח מקיים ומשמר הבשר דוקא ע"י שמייבשו ומחסר את הלחלוחית שבו, כך הצדקה מקיימת ומשמרת את הממון דוקא ע"י שמחסרת אותו. ויותר מכך למדנו התנא שלא רק שמירה לנכסים הקיימים יש כאן, אלא שמירה וסייג לעושר, וכמו שנאמר: יש מפזר ונוסף עוד (משלי י"א כ"ד). ומעשה באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי, והיה לו שדה אחת והיתה עושה אלף מדות, ומוציא ממנה מאה מדות למעשר, ומן המותר היה מתפרנס הוא ובני ביתו. בשעת פטירתו, קרא לבנו ואמר לו: בני, תן דעתך על שדה זו, כך וכך מדות היא עושה, כך וכך מדות למעשר, וממנה הייתי מתפרנס כל ימי. כשנפטר מן העולם, שנה ראשונה זרע אותה הבן, עשתה אלף מדות, והוציא ממנה מאה למעשר. שנה שניה נכנס בו עין רעה, פייחת עשרה, ופייחתה היא מאה. וכן שלישית, וכן רביעית, וכן חמישית, עד שעמדה על מעשרותיה. כיון שראו קרוביו כך, עמדו ולבשו לבנים ונתעטפו לבנים, ונכנסו אצלו, אמר להן: לא באתם אלא לשמוח עלי! אמרו לו: ח"ו! לא באנו אלא לשמוח עמך, לשעבר היית בעל הבית, והקב"ה כהן, ועכשיו נעשית כהן, והקב"ה בעל הבית. (שמו"ר ל"א י"ז, והובא להרשב"ץ במגן אבות כאן. וע"ע להתוס' תענית דף ט' ע"א בד"ה עשר).

ומדנקט התנא 'מעשרות' לשון רבים, ולא 'מעשר' בלשון יחיד, דקדק הגאון מוילנא, שסגולת העושר אינה אלא כשמפריש שתי פעמים מעשרות, דהיינו חומש מנכסיו.

סייג לחכמה - שתיקה. במה אנן קיימין? אם בשתיקה מדברי תורה הרי כבר נאמר: והגית בו יומם ולילה ואיך יצוה על השתיקה? ואם מרכילות ולשה"ר וקללה, הלא הם דבורים האסורים מדאורייתא ומה חידש התנא? הא אינו מדבר אלא בשתיקה מדברי הרשות שבין אדם לחברו, שיש לו לאדם הדבור בהם כמה שאפשר. ומה שהקדים התנא מלת 'סייג' - "סייג לחכמה שתיקה", ולא אמר כמו בכולם: "שתיקה סייג לחכמה", ללמדנו שלא כשאר הדברים היא החכמה, שאע"פ שהמסורת סייג לתורה הלא יש עוד כמה דברים המקיימים את התורה שלא תשתכח וגם לעושר יש עוד כמה סגולות להתעשר כידוע, אבל לחכמה, יש אך ורק דרך אחת וסייג אחד והוא השתיקה מדברי הרשות. [וע"ע למרן רה"י שליט"א בכתר מלוכה (מס' 1 עמ' 11) שיישב בשם מוה"ר הרה"ג רבי ינון חורי זצ"ל, שדרך לשון המקרא והמשנה, כשמונים כמה דברים לשנות הלשון לבסוף, כדי שיהיה ניכר הסיום. עש"ב ותר"ן].

מלכות הרחמים

פרקי הדרכה
בשיטת הלימוד המיוחדת
של מורן אבי הישיבה

באי התורה ג'רבה רבים מהמשפחות חיו מתחת לקו העוני, על כן לא היה פשוט כל כך לשלוח את הילדים לתלמוד תורה, לשלם לרב המלמד את שכרו, ולקנות ספרי לימוד. ועם כל זאת ברוב אהבתם לתורה הקדושה, שלחו את ילדיהם ללמוד ללא מגבלה.

אך לא תמיד התאפשר הדבר.

לשם כך הוקמה קופת "אור תורה" להיות לעזר וסיוע לתלמידים הנצרכים¹.

רבינו הגדול זצ"ל שהיה הרוח החיה בחברה זו העלה על נס במקומות רבים בכתביו נחיצותה של קופה יקרה זו.

והילך לשונו של רבינו הכהן הגדול²:

מה טוב ומה נעים אם הקהל שבכל עיר ועיר ישתדלו שתהיה להם קופה להחזקת ידי לומדי תורה, וידאגו שיהיה לקופה זאת הכנסות קבועות, ומהם יתנו פרסים ומתנות ומשכורות לבני העניים שישבו וילמדו תורה, ויגדלו להיות תלמידי חכמים נושאי משמרת הקודש על העדה. כמו כן ממנה יקחו לשלם שכר לימוד לרבנים שמלמדים את בני העניים, ולקנות ספרים לצורך לימודיהם, ובגדים ועזרה בפרנסתם וכיוצא בזה, כדי שיהיו פנויים מדאגות הפרנסה וישבו על התורה ועל העבודה עד שיגדלו להיות הם בעצמם, מלמדי תינוקות, רבנים ודיינים, שוחטים ומוהלים וכו'.

והרווחנו מזה שתי תועליות, האחת - שסידרנו להם אמצעי מחיה ופרנסה להם ולמשפחותיהם עבודה קלה ונקיה עבודת הקודש. והשנית - היא תועלת הכלל שימצאו בבוא העת ממלאי תפקידים ציבוריים,

1. ראה פרטי החברה באורך בחוברת 'גדיל תורה' (בס"ס חשק שלמה חור, ג'רבה תש"ב).

2. מנחת כהן ח"ב (קונטרס מנחת ערב פרשת פינחס).

קול צהלה ורינה שפתינו אז תרננה

כוס של ברכה חי ומלא, נשגב לכבוד מוה"ר
ראש הכולל אשר תמיד מול עינינו הצלחת האברכים בגשמי וברוחני,
הדיין המצויין

הגאון רבי דוד עידאן שליט"א

לרגל נישואי בנו החתן המפואר הי"ו
עב"ג הכלה הכלולה ת"מ

יה"ר שיהיה ביתם מושתת על אדני התורה והיראה, ששון ושמחה ימצא בה, אהבה
ואחוה שלום ורעות, עושר ואושר וכל טוב. אמן.

המערכת

מוסדות ישיבת "כסא רחמים" ספרדית
רח' הרב עוזיאל 26 בני ברק, טלפון: 03-6767163

"חייב אדם להקביל פני רבו ברגל"

(ר"ה ט"ז ע"ב)

הזמנה של מצוה

הננו מתכבדים להזמין
את הציבור הרחב למעמד

הקבלת פני רבו ברגל

לכבוד מרן פאר הדור

ראש הישיבה שליט"א

ובהשתתפות מרגן ורבנן גאוני ישראל שליט"א

רבני ערים, אישי ציבור ועוד

האירוע יתקיים בחול המועד

יום שלישי י"ח ניסן התשע"ה (7.4.15)

בשעה: 17:00

בהיכל הישיבה רח' הרב עוזיאל 26 בני ברק

את הערב תלווה תזמורת בניצוחו של נעים זמירות ישראל **שאל חיון** הי"ו
עם הפייטנים: **ר' משה חבושה** הי"ו ור' **אופיר סלומון** הי"ו והכנר **רפי שאואט** הי"ו

לקט נבחר של חידושים מתוקים
 על הגדה של פסח
 מאת פאר הדור
 מרן
 ראש הישיבה שליט"א
 מתוך ספרו
 הבהיר והנפלא
 "ה' נסי"
 שיצא לאור עתה

בתוספת נופך.

הא לחמא עניא וכו'. נהגו לאמרו בלשון ארמית, לפי שכולם היו מדברים בלשון ארמית, ואין עמי הארץ מכירים בלשון הקודש (אבודרהם). ומוזה נראה שנתחברה ההגדה בתקופת הגאונים בבבל, ואולי עם

הא לחמא עניא. הא לחמא עניא בגימטריא ר"ו, והוא ר"ת רפאני יי וארפא (ירמיה י"ז י"ד), רמז למה שכתוב בזוהר (שמות דף קפ"ג ע"ב) שהמצה היא מיכלא דאסוותא. ועוד שמעתי רמז שהנתן צדקה לעני מתברך בשש ברכות, וזהו הא לחמא. והמפייסו מתברך ב"א ברכות, וזהו עניא קרי ביה עני י"א, שהעונה לו בדברים ומפייסו מקבל י"א ברכות. עד כאן שמעתי

וכי"ב בנוסח הגט שכלו בארמית וההתחלה בלה"ק; בשני בשבת בחדש פלוני בשנה פלונית וכו', לפי שהתאריך היה מובן לכלם בעברית. ויש בו עוד כמה מלים בלה"ק כגון והרי את מותרת לכל אדם וכו' כדת משה וישראל, מפני שגירותו בלשון. אולם בספר מסע תימן לר"י אבן ספיר (ירושלים תשי"א עמ' צ) כתב שבתימן נהגו לכתוב כל הגט בלשון ארמית. ע"ש. ומה שכתב בהגדת חזו"ע (עמוד רעט) בשם ספר הפרדס לרש"י שמסיימים בלה"ק לשנה הבאה בני חורין, כי תפלה ובקשה היא להקב"ה שיוסיף ידו שנית לגאלנו וכו'. ע"ש, ק"ק דא"כ למה אומרים לשנה הבאה "בארעא דישראל" בני חורין, חציו ארמית וחציו עברית. ושור"ר בספר הגדה שלמה (במבוא עמוד 108) בשם ראבי"ה והרשב"ץ בספר יבין שמועה שעמדו בזה. והרמב"ם בנוסח ההגדה גרס לשתא דאתיא בארעא דישראל וכו' לשתא דאתיא בני חרי. ע"ש. והכל בארמית. וניחא הכל.

מה נשתנה. הטעם שאין שואלין למה שותים ד' כוסות לבילי זה ובשאר הלילות אין שותין ד' כוסות, לפי שבימי חז"ל היו רגילים הרבה בשתיית כוסות יין בסעודה אף בחול (ולאבל ב"מ תיקנו עשר כוסות, כמבואר בכתובות דף ח' סע"ב), וכל שכן בשבתות וימים טובים, ואין מה לשאול על כך. ואע"פ שלעניינים הוא חידוש, מ"מ לא רצו לתקן נוסח לעשירים ונוסח לעניים. ועיין להרש"ש בפסחים (דף קט"ז ע"א) שכתב טעם אחר.

ברוך המקום וכו'. הוא ענין חדש, ומתחיל כאן לדרוש פסוקי והגדת לבנך וכו' שהפסוקים נראים לכאורה כפולים וסותרים זה את זה. והיה מנהגם בתחילת הדרשה לומר ברוך המקום שנתן תורה לעמו ישראל וכו', כאדם הרוצה לדרוש ואומר בשם ה' אל עליון, ואח"כ מתחיל לדרוש (הרד"א). ובימינו נוהגים להתחיל בתיבות "ידוע הדבר ומפורסם הענין", לרמוז לשם הוי"ה ב"ה בתחלת הדרשה. ובתקוני זוהר בסוף פתיחת אליהו: קם רבי שמעון פתח ואמר לך ה' הגדולה והגבורה וגו' עילאין שמעו וכו', ואין קשר לפסוק לך ה' וגו' עם הנמשך, אלא הוא כעין פתיחה וכנ"ל.

סדר התפלה ששלח רב עמרם גאון לתפוצות הגולה בתקופה ההיא או סמוך לה, כי לא מצינו זכר לפסקת הא לחומא בגמ' מלבד במסכת תענית (דף כ' ע"ב) רב הונא כי הוה כריך ריפתא הוה פתח לְכַבְיָהּ (פי' את הדלת שלו) ואמר כל מאן דצריך (גירסת ר' דוד אבודרהם: כל דכפין) ייתי ויכול. ומה שכתב עוד אבודרהם טעם אחר שלא יכירו מלאכי השרת שאנו מתפארים בכל זה וכו', לכאורה אין שום התפארות בפסקא זו אלא סיפור דברים בעלמא. ועוד שא"כ אין לתרגם אותה ללשונות אחרות, וכבר נהגו ישראל לתרגם אותה איש איש ללשונו, והרי דוקא בלשון ארמית אין בקיאים אבל בשאר לשונות משמע שידעיים הם. לכן נראה נכון כטעם הראשון. ובהגדת חזון עובדיה כתב בשם הרב אמת ליעקב שתיקנו פסקא ראשונה בלשון ארמי להדגיש מה שאמרו בזוהר (שמות דף מ' ע"ב) שהקב"ה בעצמו בא לשמוע סיפור יציאת מצרים מפי בניו ואין לנו כל צורך למלאכי השרת וכו'. ונ"ב: צ"ע דהתם בזוהר איתא דקוב"ה כניש לכל פמליא דיליה ואמר לון זילו ושמעו וכו' וכדין אתיין ואודן ליה לקוב"ה וכו', ולפ"ז היה ראוי לאומרה דוקא בלשון הקודש כדי שיבינו המלאכים. וצ"י.

הא שתא הכא. לכאורה קשה דפתח "הא שתא הכא" בארמית וסיים "לשנה הבאה" בלשון הקודש, והול"ל לשתא דאתיא, וכי"ב תמה הטור (א"ח סי' נ"ו) על מנהג ספרד שאומרים למעלה מכל הברכות השירות והתשבחות וכו' בלה"ק, למה מפסיקין באמצע לומר בלה"ק. ע"ש. ובאמת היום כלם נוהגים לומר לעילא מן כל ברכתא שירתא ותשבחתא וכו' בארמית, אבל בהגדה דידן קשה. וצ"ל שמפני רגילות ושגירות המלים "לשנה הבאה בירושלים" נקט כן המגיד בלה"ק. וכיוצא בזה בדניאל (ד' י"ד) ולמאן די יצבא יתנינה ושפל אנשים יקים עליה, כי בארמית הול"ל ומכיך גוברין יקים עליה. אלא שהמלים "ושפל אנשים" היו שגורות כ"כ בפי כל גם בארמית. וכן בגמ' שבת (דף י"ג סע"א) לָךְ לָךְ אמרינן לנזירא סחור סחור וכו', חציו עברית וחציו ארמית. ואפשר דגרסי לָךְ לָךְ כלשון הכתוב שהיה שגור בפיהם.

שיש עוד משנה אחריה, הפסח אחר חצות מטמא את הידים וכו', מ"מ איננה שייכת בזה"ז, ומסדר ההגדה היה אחר החורבן, שכן השמיט השאלה הכתובה במשנה (פ"י מ"ד) שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי שלוק ומבושל וכו' וכמש"ל. וכן הראוני בהגדת בריסק "מבית לוי" שהוסיפו בלשון המגיד "עד" אין מפטירין וכו'. ובספר פרי עץ חיים להרה"ג ר"י רצאבי נר"ו (עמ' קמז) כתב שכן פירש בשו"ת הרשב"ש (סי' תצ"ד), ושכ"כ מהרי"ץ בתכלאל בשם הרמ"ף והר"י בן ציאה. ע"ש].

אפיקומן. נחלקו בפירושו בגמרא (פסחים דף קי"ט ע"ב): רב אמר שלא יעקרו מחבורה לחבורה, ופ"י רשב"ם אפיקומן מלשון אפיקו מנייכו. ושמואל אמר שלא יאכלו ארדלייא וגוזליא אפילו בחבורה עצמה, ולשון אפיקומן אפיקו מיני, הוציאו והביאו מיני מתיקה. ע"ש. ונ"ל דנפקא מינה בקריאת המלה "אפיקומן", דלרב המלה מורכבת מן אפיקו מנייכו, וא"כ המ"ם בקמץ כמו בתיבת מנייכו, ולשמואל שהוא מלשון מיני מתיקה המ"ם בחיריק או בסגול. וכיון דקי"ל בזה כשמואל כמו שפסק הרמב"ם (פ"ח מהלכות חמץ ומצה הלכה ט'), א"כ יש לקרוא "אפיקומן" המ"ם בחיריק כמנהג הספרדים. ודו"ק. וכן איתא בירושלמי פסחים (פ"י ה"ח) מאי אפיקומין. ודלא כמנהג האשכנזים לומר אפיקוֹן. ושוב ראיתי בחזון עובדיה (עמוד קעח) שביאר גירסת אפיקומן בקמץ מלשון מן מזון (סוכה דף ל"ט ע"ב), [וכן מן הוא"ל לפירש"י (שמות ט"ז ט"ו), ודלא כפירש"ם שם], ואפ"ה מסיק שנראה יותר לנקד בסגול, ושכן גריס הרשב"ץ. ע"ש. וכתב מרן הב"י (סי' תע"ו) שעכשיו נהגו לקרות לכזית מצה שאוכלים לפני בהמ"ז אפיקומן, על שם שאין מפטירין אחריו אפיקומן. ע"ש. והבא"ח (פרשת צו אות ל"ה) כתב שהכוונה אפיקו מיני מתיקה שלא יאכלו עוד. ע"ש. ובמחכ"ת הפירוש להיפך, אפיקו והביאו מיני מתיקה. ונראה שלא נעלם זה מהבא"ח אלא שבחר פירוש יותר פשוט להמון העם שהמצה עצמה נקראת אפיקומן שלא יאכלו אחריה עוד. וכיו"ב קוראים לקלף מזוזה על שם שקובעין אותו על מזוזת הבית. ויותר נראה כמו שכתב בעל מוסף הערוך כי בלשון

חכם מה הוא אומר וכו'. יש לפרש שהוא חכם בעיניו, ודייק אשר צוה ה' אלקינו אתכם, ואיננו מאמין בתקנות וסייגים של רז"ל. אף אתה אמור לו "כהלכות הפסח" וכו', פירוש, הדין שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן שהוא איסור דרבנן, יהיה בעיניך כגופי הלכות של הפסח, לפי שהם שומר לפרי וגדר לגינה. וכמדומה שראיתי כך להמפרשים.

אשר צוה ה' אלהינו אתכם. ידועה קושית המפרשים מזה ההבדל בין החכם לרשע, הרי כשם שהרשע אמר מה העבודה הזאת לכם, כמו כן החכם אמר "אתכם", ולא אמר "אותנו". ותירצו שהחכם אמר "ה' אלהינו" וכלל את עצמו עמהם, אבל הרשע אמר מה העבודה הזאת "לכם". ועוד שהחכם קורא למצוות התורה "עדות חוקים ומשפטים", והרשע קורא להם "עבודה", כלומר סתם עמל וטורה. ועיין בירושלמי (פ"י דפסחים ה"ד) דגרס בבן חכם: אשר צוה ה' אלהינו אותנו. וכן ראיתי בשם המכילתא פרשת בא. ואין זה שהיתה להם גירסא אחרת בפסוק ח"ו (כמו שעלה על דעת חכם אחד בחוברת "קולמוס" חג הפסח תשס"ט), דא"כ נאמר עוד שהיה כתוב לפניהם במקום ואמרתם זבח פסח וגו' בעבור זה עשה ה' לי, ונשבש כל התורה כלה. אלא הוא דרך לשון נקיה, כמ"ש בשבועות (דף ל"ו סע"א) דבקראי נמי מכנינן. ע"ש. ופשוט.

כהלכות הפסח אין מפטירין וכו'. פירושים אין מספר נאמרו בכוננת תשובה זו, והנכון מכל הפירושים ע"פ הפשט שילמד עמו הלכות הפסח במשנה במסכת פסחים עד שיגיע למשנה אחרונה שם (פ"י מ"ח) המתחילה: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, שהיא הלכה אחרונה שם הנוהגת בזמן הזה לענין שאין אוכלים כלום אחר אפיקומן. וכאילו אמר: אף אתה אמור לו כהלכות הפסח "עד" אין מפטירין וכו'. ומצוה לפרסם פירוש זה. ושור"ר בגליון מוריה ניסן התשנ"ט (עמוד יא הערה 68) בשם הריטב"א, שפירש שיש ללמדו עד המשנה האחרונה של מסכת פסחים. ע"ש. [ואע"פ

אילו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים דיינו. שאלה בתי חנה נאוה ת"מ בילדותה, דאם לא יקרע את הים, היו המצריים רודפים אחרינו. ואמרת שר"ל שלא יחזק את לבם כלל לרדוף אחרי ישראל, וכמ"ש וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם וגו' (שמות י"ד ד'). ואע"פ שכתוב (שם) ואכבדה בפרעה ובכל חילו, מ"מ הכל היה לכבודן של ישראל, לעשות להם נס גדול כזה של קריעת ים סוף. והרי פלגי מים לב מלך ביד ה', והיה יכול לשובב את פרעה בביתו ולא לרדוף אחרי ישראל. ואם בשביל ביזת הים, דיינו בביזת מצרים די והותר.

מה אשיב לה' וגו'. אמרתי בסעודת הודיה שנערכה בישיבה (כ"ב חשון התשמ"ז) לזכר הנסים שעשה הקב"ה לבני חיים יצ"ו ולבתי גאולה ת"מ, וקראתי נשמת כל חי וכו' עד ולך לבדך אנחנו מודים, ואמרתי על פסוק זה: שלכאורה היה צ"ל תיבת לה' ברביע מוגרש, שהרי הכל מאמר אחד, ואילו בעל הטעמים ניקד תיבת לה' באתנח, ועשה את הפסוק בעל שני מאמרים. ונראה הכוונה שר"ל מה אשיב לה', כל מה שאשיב לו הכל משלו, ועדיין כל תגמולהי עלי ולא השבתי אפילו טובה אחת, כי מה אתן לו והכל שלו. וכן בפסוק "עלי אלהים נדריך, אשלם תודות לך" (תהלים נ"ו י"ג), לפי פשוטו "אשלם תודות" להביא קרבן תודה שהיא שלמים, כמ"ש "על זבח תודת שלמיו" (ויקרא ז' י"ג). אבל לפי האמור יבואר כך, "עלי אלהים נדריך" שעדיין נדרים שנדרתי לך הם עלי וכאילו לא שילמתי כלום שהכל משלך, הסעודה והשתיה והשירה וכו', ומה אשלם? רק "תודות לך" רב תודות לך, ולכן בא במזמור זה פעמיים "נדרי לה' אשלם", כי אין בכחו של אדם לשלם חובותיו של הקב"ה עליו אחת מני אלף. ועל דרך זו יובן הפסוק הודו לה' וגו' כי לעולם חסדו, שדרך בשר ודם כשחבירו עושה עמו טובה והוא משיב לו גמולו, נסתלק החסד של חבירו, אבל אצל הקב"ה שאין לנו מה להחזיר לו, נמצא שחסדו לעולם נשאר בתור חסד שאין לו סוף.

יונית אפיקומן הוא קינוח סעודה הנאכל לאחרונה, ולכן קראו כך למצה אחרונה אפיקומן. ומה שתמה ר' אליהו בחור ז"ל על המפרשים שפירשו בו נוטריקון אפיקו מיני מזונות, היאך לא ידעו שהוא לשון יון ממש. ע"ש. לק"מ, שכן דרך בכ"מ לדרוש מלים יוניות שבמשנה בלשון עברית או ארמית (שהיא אחות העברית), כמו דייתיקי דא תהא למיקם, אפותיקי אפה תהא קאי, סנהדרין שונא הדרת פנים בדין, אפיקורוס (שמו של פילוסוף יוני) מלשון הפקירות (וכו"ב עוף וגבינה נאכלין באפיקורן, חולין דף ק"ד ע"ב). אנדרוגינוס (ביונית אנדר"ו איש, גינו"ס אשה) גימטריא "זכר ונקבה". טבריה שטובה ראיתה, אף שנקראת כן ע"ש הקיסר טיבריוס שבנאה, ובירושלמי בכמה מקומות טיבריא ביו"ד מטעם זה. ואכמ"ל.

ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. כלומר לא מיושר וחריפות שכלנו מצאנו את דרך האמת, אלא המקום ב"ה קרבנו לעבודתו ועזר לנו והראה לנו את הדרך, כמ"ש ואקח את אביכם את אברהם וגו' (יהושע כ"ד ג'), שאל"כ היינו תועים בתוהו ובוהו כאשר נכשלו פילוסופים גדולים בקדמות העולם ובהשגחה ובנבואה ועוד. וצריכים אנו להודות על כך, שזו ג"כ אחת הסיבות ליציאת מצרים כמ"ש תעבדון את האלקים על ההר הזה (שמות ג' י"ב), ואלמלא קרבנו המקום לעבודתו בימי אברהם יצחק ויעקב, לא זכינו ליציאת מצרים, והיינו מתעכלים ב"כור הברזל" ללא מוצא.

כשגדל אברהם אבינו ע"ה והיה בן ג' שנים. כתב ר' אברהם קורמן ז"ל (כמדומה בס' האבות והשבטים) שאברהם אבינו היה החכם הגדול באנושות. ויש לרמוז כי אברהם עולה רמ"ח, ראשי תיבות מלא רוח חכמה. וחי קע"ה שנים כמנין "גאון הגאונים". או כמנין "טלפון", שהיה לו טלפון ישיר להקב"ה. ובהקפות להושענא רבה אומרים: יסד בית לחכמה וחצב עמודיה שבעה. ור"ל שאברהם אבינו יסד שבע חכמות (והן: חשבון, הנדסה, אסטרונומיה, טבע, רפואה, ניגון, פילוסופיה).

הפסדנו תפקידים הרווחנו דרך!

הרב עובדיה חן

הייתי כל הפסד, אך בשום אופן לא להיות חלק מחברה של אנשים הקרויים 'בני תורה' ומתנהגים כ'בני תורה'. אנשים אשר בשם ה'השקפה' הרעה שלהם, הפכו את הבחירות ל'מלחמת דת', והתנהגו בברוטאליות איזומה, כאשר כל האמצעים מבחינתם היו כשרים. כמה הייתי מתמרמר לו הייתי נותן את קולי לאותה חבורת כפויי טובה שהעזו לכתוב על יוני שטבון היקר את הכותרת החצופה "הרים יד בתורת משה". בסודם אל תבוא נפשי, בקהלם אל תחד כבודי. תחושה זו התעצמה כאשר ראיתי וחוויתי את הרקידה שלהם על הדם, את השמחה לאיד, התנהגות של אנשים אשר לא מבני ישראל המה. גאה אני להשתייך לנעלבים ולא לעולבים. גאה אני להיות בצד מקדשי ה' ולא במחנה מחללי ה'. אפילו אנשים שפויים שנתנו את קולם למחנה השני, העידו בפניי שהם בושים בימים אלה להיות חלק מ'עדר' זה.

נכון, מבחינה פוליטית הפסדנו, אך במערכה על התנהגות ערכית ואנושית - נצחנו ובגדול!

אנו נשמענו לדעת רבותינו, עשינו את הדבר הנכון - ואיננו צריכים לחוש לרגע תחושת אכזבה על כך. מי שהולך בדרך האמת - עליו ללכת בראש

בשנות השואה האיומה, נשלחו אסירים יהודים ממחנה המוות בירקנאו לוורשא, כדי לפנות את חורבות הגטו לאחר דיכוי המרד. על קבוצה זו נמנה כ"ק האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג זצ"ל. כאשר עמדו האסירים היהודים על הריסות הגטו, פנה אחד מהם אל האדמו"ר ושאלו בכאב: "רבי, האם תמשיך עוד לומר בתפלתך 'אתה בחרתנו מכל העמים' ותשמח כבן לעם סגולה?". השיב לו האדמו"ר: "אדרבה ואדרבה, דוקא כעת, כשאני רואה את תחתית המדרגה אליה מסוגלים הגויים ימ"ש להגיע, דוקא עכשיו אני שר ומזמר ומודה לה' אתה בחרתנו מכל העמים', דוקא כעת אני שמח בלי גבול שהנני חלק מהעם הנבחר שאינו מתנהג באכזריות כחיות השדה. אלמלא 'אתה בחרתנו', הייתי הופך בעצמי לצורר, ומוטב לי להישאר במצבי הנוכחי מאשר להיות כאחד מהם!".

כמובן אינני עורך שום השוואה, אך להבדיל אלף אלפי הבדלות, נזכרתי במעשה מפעים זה עם היוודע תוצאות הבחירות. למרות ההפסד הצורב, חשתי שמחה, שמחה על שאני בצד השפוי ולא בצד שהתנהג כחיות השדה. מעדיף

קוץ

נעשה, והתוצאות אף הפכו אותו לחד יותר. אם כבר יש מי שצריך להצטער ולעשות חשבון נפש, זהו הצד השני; שלא בחל בשום דרך לנתוש ולנתוץ, להאביד ולהרוס; שהשתמש בדרכים נלוזות שאם הם יפורסמו - הארץ תרעד; שהעדיף שיוציאו לו עין אחת - העיקר שלשני יצאו שתי העינים. האשמה מוטלת אך ורק לפתחו.

מי שחשב שבגלל כשלון זמני כזה או אחר, כולם יחזרו להיות כפופים תחת הנהגתו, הרי הוא טועה! אדרבה, ההפסד גרם ל-125 אלף איש רק להתבצר בדרכם הישרה ולמאוס בדרך העקומה.

חשוב לזכור, הבן איש חי לא היה מנהיג פוליטי, גם לא הבבא סאלי, וגם לא רבי עזרא עטיה. דרכו של פאר הדור מרן ראש הישיבה שליט"א אינה מתחילה ונגמרת בהנהגה של מפלגה פוליטית, אלא בתורתו הקדושה שתילמד לדורות, ואת זה שום אחוז חסימה שרירותי לא יוכל לקחת...

אנו מאמינים כי בסופו של דבר - האמת תנצח, וממקום אחר ישלח שלומיו. "אמת" אמר האדמו"ר מקוצק "גם אם ינסו לקבור אותה - לבסוף "מארץ תצמח".

מורם, לא לבוש ולא להתנצל. הקב"ה אינו עובד אצלנו. את המוטל עלינו עשינו. את ההצלחות נשאיר לקב"ה להחליט אם לתת או לא. גם בכנסת הקודמת, היהדות החרדית נחלה תבוסה עצומה מבחינה פוליטית, וכי מישהו התחרט על כך שהוא הצביע למפלגות החרדיות!?

ובכלל, אי אפשר למדוד הצלחה על פי נקודת זמן עכשווית. פעמים שהשעה משחקת לרשעים, ושאלת "מִדּוּעַ דָּרְךְ רְשָׁעִים צָלְחָה" (ירמיה יב, א), לא נשאלה אתמול. צריך להאמין שהכל לטובה, גם אם כעת לא נראה כך. בעלמא דשיקרא דיין, רואים פעמים רבות שהרמאי מצליח וכל דאלים גבר, אך אבוי להצלחה שכזו שבאה בדרך מרמה. במבחן ההיסטוריה אנו יודעים שהצלחות כאלה נוחלות כשלון עצום.

לא הכל נמדד לפי התוצאה הסופית. נצחון אינו מושג דוקא בהכנסת ארבעה נציגים לכנסת לארבע שנים, נצחון נמדד בדרך. ואת הדרך הזו, אף אחד אינו יכול לקחת מאתנו. אי אפשר להחשיב לכישלון 125,106 קולות (לא כולל אלפי הקולות המזויפים) שהלכו אחרי קריאת פאר הדור מרן ראש הישיבה שליט"א לאחזות השורות, לדרך נקיה של יושר, לדרך של אהבת ישראל, לדרך של שמירה על ארץ ישראל. הכל היה שוה ולו בשביל הברור העמוק שנעשה הן בתוככי הציבור החרדי והן בתוככי הציבור הדתי. הוא

מקראי קודש

ליקוטים נבחרים מתורתם של רבותינו על החגים והמועדים

הרב מצליח עמוס מאזוז

ניסן

קמחא דפסחא

מה שמחלקין לקראת החג הקדוש הזה חטים לעניית מנדבת היחידים, נ"ל דהיינו טעמא, כיון שאמרו ז"ל: "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל", לכך בעת ובעונה הזאת, מעוררים הרחמים ע"י נתינת הצדקה, שסגולתה לקרב הגאולה.

(שלמי תודה בדרוש לשבת הגדול)

זכר ליציאת מצרים

פסח הוא חג קדוש מאד, שאילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים, עדיין אנו ובנינו משועבדים היינו, גוי בקרב גוי, ולא ניתנו לנו תורה ומצוות ולא יזכר שם ישראל! והקדוש ברוך הפליא חסדיו עם ישראל הפלא ופלא, וחייבה יתרה הראה להם, עד מקום שאין יד שכלנו מוגעת, אחת מני אלף אלפי אלפים. רק נבין את זאת שעשה עמנו חסד גדול עד אין חקר, והראנו את כבודו ואת גדלו, ואהבתו וחייבתו, לגודל יכלתו לשדד את המערכות, והשגחתו הפרטית, מאשר צונו כל כך בתורתו הקדושה לזכור יציאת מצרים, ועל כל מצוה ומצוה מזכיר "זכר ליציאת מצרים", וצונו להיות לזכרון בין עינינו ולאות על ידינו, ונתן לנו שבתות ומועדים שאנו אומרים בקידוש: "זכר ליציאת

מצרים". וכל זאת, כדי שהחי יתן אל לבו, וישמח ישראל בעושיו, ויבוא ליראה ולאהבה את ה' הנכבד והנורא ולדבקה בו ולעבדו בלבב שלם.

(פלא יועץ מערכת פסח)

בבהילו יצאנו ממצרים

אמרו המקובלים כי סיבת גלות מצרים היא לברר הניצוצות, ובידרו שם ר"ב ניצוצות, ונשאר פ"ו. והנה מאחר ויניקת החיצונים וחיותם הוא מאותם הניצוצות שבתוכם, על כן נאמר: "ותחזק מצרים על העם, למהר לשלחם מן הארץ, כי אמרו כולנו מתים", "ותחזק מצרים על העם" - ס"ת גימטריא רד"ו, שם רמז שלא ישבו אלא רד"ו שנים, ומיהרו לשלחם, פן ישבו עוד ויבררו הניצוצות הנשארים, ולא ישאר להם חיות, וזהו: "כי אמרו כולנו מתים". ויש לרמוז כי ר"ת "הארץ כי אמרו כלנו מתים" גימ' פ"ו, לרמוז אל פ"ו הניצוצות הנשארים.

(כף הכהן פרשת בא דף ט' ע"ב)

למה יצאנו ממצרים?!

מהשהוציאנוה' ממצרים, ולא השליטנו בהם בארצם לעבוד בעובדינו לקחת ארצם מידם לעיניהם, ויהיה לנו בזה נחת רוח גדולה בלי עמל ותלאות גדולות אשר

מצאונו

עד בואנו אל

ארץ נושבת, וגם בזה יודע

יכולתו בעולם כי יש אלהים שופטים

בארץ, להשליט עבדים בעובדיהם, הטעם הוא כי כל ארצות התבל חלק ה' אותם לשרי מעלה, זולתי א"י אשר השאיר ה' לחלקו ולנחלתו כמ"ש ז"ל, לפיכך הוציאנו משם, לבל נהיה שם תחת ממשלת השרים, שהם עובדים לו יתברך, ויביאנו אל גבול קדשו להיות תחת ממשלתו והשגחתו.

(אור החיים פ' יתרו כ' ב')

תחיית המתים

בשבת חוה"מ פסח מפטירין "היתה עלי". כי כתב רבנו האי גאון ז"ל, קבלה בדינו תחיית המתים יהא בניסן, וגוג ומגוג בתשרי. והטעם שתהיה תחיית המתים בניסן - כי חדש זה בכל שנה ושנה, יש לו זכיה בבירור ועילוי ניצוצי נשמות הקדושה שהוא דוגמת תחיית המתים, יותר מכל החדשים שבשנה כנודע. לכן יהיה בו תחיית המתים ממש לעתיד. ועוד נ"ל טעם אחר למה שאומרים הפטרת "היתה עלי" בפסח, כי מפורש בדברי רז"ל שהמתים האלה שהחיה יחזקאל

ע"ה,

היו שבט

אפרים אשר דחקו

את הקץ ומיהרו לצאת

ממצרים קודם הזמן ונהרגו. ולכן היות

ואנחנו מקוים לגאולה העתידה בחודש ניסן

יותר משאר חדשים, כמ"ש רז"ל בניסן נגאלו ובניסן

עתידין להגאל, לכן אומרים עתה הפטרה זו, ללמוד

לישראל שלא ידחקו את הקץ, וכמ"ש: "אם תעירו

ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ". וכבר ידוע

כמה וכמה טרחו לעשות ענייני תיקון לדחוק את

השעה להביא הגאולה, ולא עלתה בידם. גם שמענו

מספרים מעשה נורא מה שרצה לעשות רבנו הרש"ש

ז"ל בענין המצה לצורך אכילת לילי פסח, שבזה היה

ראוי לקרב יום הגאולה, ולא עלתה בידו, כי עדיין לא

היה זמן הרצון מאת השי"ת על זאת.

(הגרי"ח בספר ידי חיים הל' תפלת חוה"מ)

סגולת הספירה

דע שכל פורעניות הבאות ח"ו לעולם, הן במספר שבע. בבבל - שבעים שנה, במצרים - שלש פעמים שבעים, שהם רד"ו. ושלשת הפעמים הן כנגד מחשבה דבור ומעשה. וכנגד שלש אלה נתן להם הקב"ה שלש מצוות בעת יציאתם, ואלו הן: **שבת** כנגד המחשבה, כי המחשבה היא רוחנית, וספירת ימי השבוע אינה בפועל אלא במחשבה, והם כנגד שבעים שנה ראשונות. וכנגד שבעים שנה השניות נתן לנו הקב"ה מצוות **העומר** שצריך לספור בפה בפועל, והיא כנגד הדבור. וכנגד **המעשה** קבלנו מצוות **השמיטה והיובל**, שיש להשמיט בהם הקרקעות בפועל, והם כנגד שבעים שנה האחרונות. ואחר כך ציונו הקב"ה תרי"ג מצוות, ועוד שבע מצוות דרבנו, עולים כמנין **"כתר יתנו לך ה'".** וכל זה רמוז בפסוק "וספרתם לכם" - שהכ' עם המ"ם סופית שעולה בגימטריא שש מאות כנודע, הן כמנין **כתר**. והל' היא ל' הסיבה, דהיינו תספרו **שבעה** שבועות, לסיבת **"כס"** - שתמשיכו אח"כ בעסק **כתר** המצוות, ואז יחד עם עסק התורה, שנותיכם "תמימות תהייה" תהיו פטורים מן היסורין.

(מאור חיים לתלמיד האוה"ח)

רגלי חסידיו

איתא במסכת כתובות (דף ס"ג) שכשחזר ר"ע לביתו אחר כ"ד שנים ועמו כ"ד אלף תלמידים, שמעה אשתו ויצאה לקראתו נפלה על פניה ונשקה את רגליו וכו'. ע"ש. ולכאורה יש לשאול הלא אמרו המקובלים (ע' בבא"ח ש"ר פ' תולדות ה"א) כי ברגלים נאחזים החיצונים ביותר, ואיך נשקה רגליו בלי שום הכרח וסיבה? ועיין להגאון בן יהודע שם מה שפירש, ועפ"ד יש ליישב קושייתנו. וכשאני לעצמי, אמרתי דכיון דהתקדשה לו רק על מנת ללכת לבי רב ללמוד, ואח"כ שלחה אותו לשם. ולכן נישקה את רגליו שכתתו עצמן למען התורה הקדושה.

(הגר"ש חירארי זצ"ל בשו"ת ישמח לבנו סי' ו' עש"ב)

תוקף מעלת ליל שבועות

הלוא טוב להעתיק לשון זה בספר **"קריאי מועד"** בצד סדר הלימוד, להיות לזכרון: עצרת הוא חג קדוש מאד, אשר בו קדשנו השם יתברך בתורתו ומצוותיו, ובחר בנו מכל העמים להיות לו לעם סגולה, ואם לאו האי יומא דקא גרם - כסדום היינו לעמורה דמינו, וחוקות שמים וארץ לא נתקיימו, באופן שראוי לשמוח ביום הזה. ואי אפשר שלא לשמוח, כי טוב לנו טובת התורה והמצוות מכל טובות העולם הזה ומכל חיי העולם הבא. וקריאת התורה ליל עצרת בסדר המתוקן מרבנו האר"י ז"ל היא נפלאה ועושה רושם למעלה, קשוטין אל השכינה. אשרי ילוד אשה שזכה לכך, אשר מלך העולם איום ונורא מלך גדול אשר לגדולתו אין חקר, המשילו במעשי דינו, ורוכב שמים בעזרו, וישראל עושה חיל ומוסיף כח בפמליא של מעלה. על זאת יגל יעקב ישמח ישראל בעושי, יעלזו חסידים בכבוד, ויהיו רק עסוקים בסדר הלמוד כל הלילה, אל דמי להם, בשפה ברורה ביראה ואהבה ושמחה רבה יותר ויותר ממוצא שלל רב, בתת לב מה נעשה בשמים ממעל על דינו, ומה הימים האלו ומה הגיע אלינו. ובכן עושה אלו הנה שכרו אתו: בני סמיכי וחיי אריכי ומזוני ריחי, כמו שכתוב בזוהר הקדוש (ח"א דף ח' ע"ב ע"ש), ולפי גודל השכר, שממנו נדע שעושה נחת רוח גדול למעלה, לו בכח יגבר איש להעביר שנה מעיניו ולהיות ער כל הלילה. ובלבד שלא יהא יושב ובטל, או מדבר דברים בטלים או אסורים עם המעלה עשן בפיו, כי עושה אלה, השינה הנאה להם והנאה לעולם! אבל עבדי ה' העומדים בבית ה', כלילה הזה לה', צריכים להיות עוסקים בתורה כל הלילה בלי הפסק, ולפום צערא אגרא! והוא תקון גדול לפגם הראות שפגם בראייתו ראיות אסורות כגון נשים ואלילים, ועל אשר פגם בכמה לילות עמל וכעס, שהיה ניעור להכעיס את בוראו בשחוק וקלות ראש וכהנה רעות.

(פלא יועץ מערכת עצרת)

קרבתנו לפני הר סיני

אומרים בהגדה: "אילו קרבתנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה, דיינו". וקשה, דמה תועיל קירבת הר סיני אילו לא נתן לנו התורה? ומצאתי בלקוטי רבנו בצלאל כ"י למסכת פסחים, משם גדול, חד מרבוואתא קמאי רבנו בעל המכתם ז"ל שכתב ז"ל: ואפשר שרצו בזה, כפי מה שכתב בעל המלמד, כי אין ספק שבאותם ימי פרישה נמסרו להם סודות וענינים נפלאים, שהיו מועילים מאד ליחידי סגולה, אך פרטי התורה והמצוה [שקבלו בשבועות עצמון], היה צד שוה בהם מועיל לכל ומשלים הכל, והיא היתה חיבה יתירה וטובה כללית, ובה נִפְרָה האהבה התמה לכולם יחד. עכ"ד ז"ל:

(מדבר קדמות מערכת ק' אות ו')

זכות קדימה

"כה תאמר לבית יעקב, ותגיד לבני ישראל". אמרו רז"ל 'בית יעקב' אלו הנשים. אפשר לתת טעם, למה הקדים הנשים? בהקדים מ"ש המפרשים, תירוצן לטענת המלאכים שהיו רוצים לזכות בתורה מדינא דבר מצרא, דבאשה לית בה דינא דבר מצרא, והתורה שזין בה אחד אנשים ואחד נשים. וא"כ לא זכינו בתורה אלא מכח הנשים, ולכן הקדים הנשים.

(שלמי תודה פ' יתרו)

חוצב להבות

נאמר בתהלים (כ"ט ז') "קול ה' חוצב להבות אש". נראה לפרש במה שנאמר: "וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים", ופירשו רז"ל: שהיו רואים את הנשמע. וכתבו המפרשים, שהיו ממש אותיות באויר אנכי ה' אלהיך וגו'. וזוהי כוונת הכתוב קול ה' חוצב וגו', שקול השי"ת במעמד הר סיני היה חוצב וחותר בלפיד האש, ונעשה כמין אותיות בתוך הלהבות, ומהם ראו כל העם את עשרת הדברות בצבינון ובקומתן, והוא פלא.

(אמת קנה למרן רה"י שליט"א תהלים כ"ט ז')

לנו דין בנים

למה נאמרה מצות מתנות עניים בין חג השבועות לר"ה ויוה"כ? נ"ל ע"פ מה שאמרו המפרשים ז"ל, שבמתן תורה רצו המלאכים לזכות בתורה מדינא דבר מצרא, אבל מכח שישראל בנים הם למקום, אזלא לה טענתם, דבבן ליכא דינא דבר מצרא. עוד חקרו היאך מתקבלת תשובת השבים, והא קי"ל מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול? אך מכיון ויש לנו דין בנים, ואב שמחל על כבודו מחול, יכולים אנו לשוב בתשובה. אולם הראיה שאנו נקראים בנים למקום ב"ה ולא עבדים, היא ממצות הצדקה, וכמו שהשיב ר' עקיבא לטורנוסרופוס הרשע שגם בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום קרויים בנים, ועל כן אנו מצווין לפרנס את העניים כבן מלך שאביו כעס עליו, וכדאיתא בגמ' בב"ב (דף יו"ד ע"א). ע"ש. ולכן מיד אחר חג השבועות שהוא זמן מתן תורה שקבלנוה בזכות היותנו בנים, וקודם ר"ה ויוה"כ שהם זמן התשובה, נצטוינו במצות לקט ופאה שהן צדקה, לאמר כי לנו דין בנים.

(שלמי תודה פ' אמור)

שמחת התורה

בחג השבועות מצינו כתוב שמחה שלמה ושמחת לפני ה' אלהיך" מה שלא נאמר בחג המצות, וגם בחג הסוכות שכתוב בו שמחה, אינה שלמה דכתיב ביה "והיית אך שמח". לרמזו שאין שמחה שלמה אלא מתוך התורה, דכתיב בה "פקודי ה' ישרים משמחי לב". ובחג המצות שיצאו ממצרים ועדיין לא זכו לתורה, אין השמחה נמצאת. וגם בחג הסוכות שכבר קבלו התורה, מכל מקום אינו דומה כשעושים הרגל לשמחת קבלת התורה, לחג הסוכות שהוא חג האסיף, "באספך את מעשיך מן השדה" שאינה שמחה שלימה, אך כיון שכבר קבלו תורה, כתיב בה שמחה מצד התורה, ועל שמחת התבואה, שהוא דבר עבר שאין בה קיום.

(צנור הכסף דרוש ז')

חג החירות

קרות על הלוחות (ל"ב ט"ז). דרשו חז"ל (שמו"ר פרק מ"א) קרות ממלאך המוות, קרות מן המלכיות, קרות מן היסורים. בזה נראה לעניות דעתי טעם למה נמשלת התורה למים, כי מים ראשי תיבות מלאך המוות, יסורין, מלכיות.

ע"י מדתו [מדת 'מלכות'] "אחת היא לאמה", באומרו "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש" וכן נוטריקון "אחת" - ארץ ישראל, חיי עוה"ב, תורה - "שאלתי מאת יי"י" ר"ת שמי כמו שנאמר: "ויעש דוד שם".

(כנפי יונה ח"ד סי' י"ב)

מצוה בחזרת

מקשים בהא דאמרינן (חגיגה דף ט' ע"ב) שעובד אלקים הוא השונה פרקו ק"א פעמים, ומאידך מצינו כמה פעמים בש"ס: "תנא מינה ארבעין זימנין ודמי ליה כמאן דמנח בכיסתיה". ומתרצים דהא דצריך מאה ואחת פעמים, היינו למי ששונה לבדו, כמ"ש שונה פרקו וכו', לשון יחיד, אבל הלומד עם אחר במ' סגי. ונ"ל לבאר ע"פ זה מאי דדרשו בגמ' במכות חרב אל הבדים - לאלו שעוסקים בתורה בד בבד. ע"ש. ומלת הבדים גימטריא ס"א, והן הנה הס"א היתרים על המ' של השונה עם אחר, דכששונה לבדו צריך להוסיף ס"א. וזהו חרב למי שאינו שונה הבדים שהוא גימ' ס"א. ותיבת "אל" קרי ביה בפתח תחת האל"ף - "אל", כמו לא, וזהו "חרב אל הבדים" אם אינו מוסיף חשבון הבדים שהוא ס"א. ולעיקר הקושיא נ"ל דהא דסגי במ' היינו בדין א', אבל בפרק שלם שכולל דינים הרבה, צריך ק"א.

(כף הכהן לקוטים דף כ"ט ע"ד)

(ברוך אברהם פ' כי תשא)

הנסתרות והנגלות

התורה נמשלה למים, יען כי יש בה נגלה ונסתר, וכן במלת מים יש אותיות מים נגלים, ויש אותיות מים נסתרים, במילוי שלהם. (ה' ארץ החיים ז"ל מזמור ח'). ואפשר שלכך התורה נמשלה גם כן ליינ (כמ"ש בתענית דף ז' ע"א) כי גם יין במילוי יו"ד יו"ד נ"ן, המילוי לבדו, הוא בגמטריא יין, הרי יש בו נגלה ונסתר.

(מדבר קדמוות מערכת ת' אות ל"א)

אחת שאלתי

ג' מתנות נתן הקב"ה לישראל תורה וארץ ועוה"ב. תורה - בזכות אברהם אבינו ע"ה ששמר אפי' ערובי תבשילין. ארץ ישראל - בזכות יצחק אבינו ע"ה שנעקד בתוכה ולא יצא חוצה לה. עוה"ב - בזכות יעקב אבינו ע"ה שהיתה מטתו שלימה. ודוד המלך החסיד נעים זמירות ישראל התחנן לזכות אליהם,

ענבי הגפן בענבי הגפן

מזלא טבא ומדיא יאה נשדר קדם תרי צנתרי דדהבא ראשון בקודש הכהן הגדול מאחיו חכם ארזים עוסק בקדשים מרתב"י

רבי ברכאל הכהן שליט"א

מראשי מוסדות "חכמת רחמים" וראש מכון "אורח צדיקים" לרגל נישואי בנו החתן המפואר ר' יעקב יצחק הכהן הי"ו עב"ג הכלה הכלולה ת"מ

בתו של שם ידידנו הנעלה הנודע לשם טוב ותהילה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה רב חסד ומרבה להיטיב

הרה"ג רבי אליהו חדאד שליט"א

יה"ר שיהיה ביתם מושתת על אדני התורה והיראה, ששון ושמחה ימצא בה, אהבה ואחוה שלום ורעות, עושר ואושר וכל טוב. אמן.

המערכת

הרב אלעד עשוי

פְּקַמְשֶׁךְ למה שלמדנו בחוברת הקודמת, ונחזור מעט על הכתוב בה.

ובכן בלשון הקודש ישנו בסיס מוצק, שלא תמצאנה בו שתי תנועות רצופות שאין בהן תנוחה מסוימת, 'תנוחה' - פירושו: **א.** שוא נח. **ב.** דגש חזק שאף הוא שוא נח וכאמור. **ג.** או געיא, שאף היא תנוחה מסויימת.

תנוחות של **שוא נח** ו**דגש חזק**, יבואו בדרך כלל אחר תנועה קטנה (שחיבת להיתכף - כאמור במאמרים בקודמים). ו**געיא** תבוא אחר תנועה גדולה (שאינה נקראת בתכיפות אלא בפתיחות). ובשל כך נוצר הכלל, שכל מלה שלפני הטעם ישנן שתי תנועות ויותר, אזי התנועה השלישית לפני המוטעמת (כולל המוטעמת) תבוא בה געיא, אלא אם כן יש בה דגש חזק או שוא נח.

נמצא שלשון הקודש אינה סובלת יותר מתנועה אחת ללא תנוחה, וצורת התנוחות היא - תנועה ללא תנוחה, ותנועה עם תנוחה לאורך כל המלים (לא פחות, אך יתכן יותר, דהיינו שיהיו מספר תנועות רצופות עם תנוחה של טעם או דגש חזק ושוא נח), וניתן כאן דוגמא:

בְּרָא(תנועה ראשונה ללא תנוחה)**שִׁית**(תנועה שניה עם טעם). **בְּ**(תנועה ראשונה ללא תנוחה)**רָא**(תנועה שניה עם טעם). **אֵל**(תנועה ראשונה ללא תנוחה)**קִים**(תנועה שניה עם טעם). **אֵת**(תנועה ראשונה עם טעם). **הַ**(תנועה ראשונה עם תנוחה - דגש חזק שלאחריה)**שְׁ**(תנועה שניה ללא תנוחה)**מְ**(תנועה שלישית עם טעם)**ים**(תנועה רביעית ללא תנוחה). **וְאֵת**(תנועה ראשונה עם טעם). **הַ**(תנועה ראשונה ללא תנוחה)**אֵ**(תנועה שניה עם טעם)**רְץ**(תנועה שלישית ללא תנוחה).

וְאֵ(תנועה ראשונה עם תנוחה - געיא - השלישית מהטעם)**הֶבְ**(תנועה שניה תנוחה - שוא נח)**תְּ**(תנועה שלישית טעם). **אֵת**(תנועה ראשונה עם טעם). **הַ****אֵל**(תנועה ראשונה ללא תנוחה)**קִי**(תנועה שניה עם תנוחה)**תְּ**(תנועה שלישית ללא תנוחה).

ודבר זה שנכתב בארוכה בחוברת הקודמת הוא אחד משלושת תפקידי הגעיא העיקריים והמורכב שבהם, ואילו השנים הנותרים הם פשוטים יותר וכלליהם ברורים. במאמרנו הנוכחי נוסיף ונדבר בתפקידי הגעיא האחרים בכדי להשתלם בענייני הגעיא כולם.

התפקיד השני: ליהוי ידוע כי לפני כל אות נקודה בחטף (חטף פתח, חטף קמץ, חטף סגול) תבוא געיא. כגון: אֶהָרֶן, מְעֵשָׂה, מְנַחְשִׁים, כְּאֵנִית, נְהַשִּׁיבוּתֶיךָ, לְעֶבֹד, לְאַסּוֹף, שְׂאֵלֹ וכו'. לפני כל אות המנוקדת בחטף תבוא געיא. וזאת מפני החשש שהחטף עלול להיחטף מדי, ולחזור להיות שוא נח (שכל חטף מגיע בעיקר במקום שוא נח - וכנזכר באחד המאמרים הקודמים), ומפני כך הקדימו לו געיא שנותנת מנוחה קצרה, ומונעת תכיפות בחטף.

התפקיד השלישי: בדומה לתפקיד הקודם, תבוא געיא לפני כל שוא נח הבא מחמת שהוא אחר תנועה גדולה (ולא לפני כל שוא נח). כגון: יִלְכוּ, לְבַבְךָ, אֲנַרְחוּתִי, אֲנִקְרִים, עֲנִמְדוֹת, יִשְׁבוּ, הַדְּנִבְרוֹת, אֶבְרַכְּם וכו'. בכל אלו המלים, השוא אחר תנועה גדולה והוא נח, ולזיהוי הונחה שם געיא. וטעם הדבר הוא בכדי שלא יטעה הקורא לחשוב את הקמץ לקמץ קטן (כמו חֶכְמָה - חֶכְמָה), ואת שאר התנועות הגדולות יקראו המלה מלעיל כמו לִלְחָ, אֶרְצָה, בְּיָתֶהּ וכו' שאע"פ שבא אחר תנועה גדולה אם נמצא הטעם בתנועה הגדולה השוא נשאר נח (וכנ"ל במאמרנו).

כדי למנוע בעיה זו, הונחה געיא בין התנועה הגדולה לבין השוא הנח, כדי לסמן עצירה ופתיחה מחודשת של קריאה שגורמת הנעת השוא.

אלא שגעיא זו גרמה בשלב מסוים תופעה הפוכה שבמקום שיאמרו תִּנְחָה, יִשְׁעֵתְךָ, קִדְשֵׁתְךָ, טוֹבְתְךָ וכו' בשוא נח ומלרע, הפכו את הגעיא לעיקר הטעם, וקוראים המלה מלעיל, ובשוא נח. וזה נפוץ מאד בעולם.

אלה הם שלושת תפקידי הגעיא העיקריים, אמנם ישנם עוד תפקידים לגעיא במקרים אחרים, אך אין צורך להאריך בהם (כמו מניעת חטיפה במלים מוקפות כגון הַשְּׂמֵעֶעֶם ועוד, וכן לסמן מקום טעמים שאינם במקומם כמו סוף פסוק).

אכילת ביצה בליל פסח על שום מה!?

מה בין פסח לתשעה באב | מה הקשר בין תענית בכורות לקרבן חגיגה | האם ביצה אחת מתחלקת למאתיים

הרב אדיר כהן

מח"ס ילקוט כהונה ג"ח ועוד

(שם ס"ק כ"ו).

והרה"ג רבי עמוס הכהן זצ"ל, רבו של הרובע הקטן בג'רבא, בספר ויען עמוס חלק ב' (מערכת פ' אות י' עמוד ק'), ובחלק חיי היהודים, חודש ניסן עמוד ר"ג), כתב שהמנהג אצלם לקחת ביצה אחת דוקא ולחלקה לרסיסים קטנים ולתת לכל אחד מהמסובים אפילו יהיו מאות כל אחד חתיכה קטנה. וסיים (עמוד ר"ג): וטעם למנהג הזה לא יודע על מה אדניו הוטבעו, ואולי זקני העדה הם יודעים הטעם, ולא היתה לי הזדמנות לשאול על זה. ע"כ. ולהאמור מבואר כמה טעמים לאכילת הביצה. אלא שלא מובן למה הקפידו דוקא שכולם יקחו מביצה אחת. ואולי משום שטעם אכילת הביצה זכר לאבילות ולכן לא רצו אלא חלק קטן. וגם לטעם שהוא זכר לקרבן חגיגה רצו כולם לקחת מאותו זכר לקרבן, בפרט אם נאמר שזה מהביצה שהונחה בתוך הקערה זכר לקרבן חגיגה.

ומו"ר ועט"ר מרן ראש הישיבה נר"ו בהגהותיו שם (עמוד ר"ג) כתב: ומנהגנו בביתנו להניח ביצים בקערה כמנין בני הבית פי שנים, ומחלקין הביצים בסעודה, בלילה הראשון ביצה לכל אחד ובלילה

כתב מור"ם בהגהתו בש"ע (סימן תע"ו סעיף ב'): נוהגים בקצת מקומות לאכול בסעודה [של ליל הסדר] ביצים זכר לאבילות. ונראה לי הטעם משום שליל תשעה באב נקבע בליל פסח, ועוד זכר לחורבן, שהיו מקריבין קרבן פסח. ע"כ (וכיוצא בזה כתב בכל בו הובא בב"י סימן תע"ג, וע"ש עוד טעמים). אולם בשיירי קרבן (על הירושלמי פסחים פ"ד ה"ד) כתב: ולי נראה אין להזכיר אבילות במועד, אלא שראו לתלמיד חכמים שאכל ביצים צלויים בלילי פסח להראות חידוש שביצה צלויה מותרת, ולא כדסלקא דעתין [אלא כמסקנת הירושלמי], וסברו שמשום אבילות עשה. ולי. ע"כ. גם הגר"א במועשה רב (סימן קצ"א) כתב: וטעם האכילה לא מפני אבילות, כי ח"ו להזכיר אבילות ט"ב היום, רק הטעם שהוא זכר לחגיגה, כי צלי אין לאכול בפסח, רק בשר זכר לפסח וביצה זכר לחגיגה. ע"כ. וכן כתב בב"אוריו לש"ע (סימן תע"ו). ע"ש. וכן מתבאר מהטור והש"ע (סימן תע"ג ס"ד) שהביצה שמניחים בקערה היא זכר לחגיגה. וכן מבואר בשאר האחרונים שם. ואם כן גם מנהג אכילת הביצים כנראה שהוא מטעם זה. ולכן יש נוהגים לומר קודם אכילת הביצה "זכר לקרבן חגיגה" כמ"ש בכף החיים

כתב עוד בספרו הליכות עולם חלק א' (עמוד רצ"ה). ע"ש. וביותר יתבאר לפי מה שראיתי בספר מעשה רב (ירושלים תשס"ט, בביאורים אות צ') שיש כת"י של ספר מעשה רב שנוסף שם "ואח"כ אוכלים כל הסעודה", והיינו שהביצה תחילה, משום שהחגיגה נאכלת בתחילת הסעודה כמו"ש הרמב"ם (פ"ח מהלכות חמץ ומצה הלכה ז'). ע"ש. ולפי זה מנהג ג'רבה לאכול הביצה בתחילת הסדר יבא על נכון דבר דבור על אופניו.

ברכת מזל טוב וסימן טוב

לכבוד ידידנו הנעלה

הרה"ג רבי אפרים סגרון שליט"א

ר"מ בישיבה הגדולה "יצחק ירנ" אשקלון

לרגל היכנס בנו היקר נ"י

לנועם עול המצוות

יה"ר שיזכה לגדול עוד מעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויהיה נטיעה דומה לשרשים, מתוך בריאות נחת ושמחה לו ולהוריו וכל המשפחה. אמן.

המערכת

ברכת מזל טוב וסימן טוב

נשג לכווד מעלת ידידנו רב פעלים, מרביץ תורה בתלמידים, במסירות ובלבביות, הלא זה הו'ד

הרה"ג רבי יצחק בכר שליט"א

ר"מ בשיעור א' ישיבה קטנה

לרגל היכנס בנו היקר נ"י

לנועם עול המצוות

יה"ר שיזכה לגדול עוד מעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויהיה נטיעה דומה לשרשים, מתוך בריאות נחת ושמחה לו ולהוריו וכל המשפחה. אמן.

המערכת

השני ג"כ ביצה לכל אחד. ע"כ. ואוכלים הביצים בשלחן עורך כמבואר בהגהותיו שם (עמוד ק'). אלא שבספרו הנד"מ על ההגדה ה' נסי (עמוד רמ"ה) כתב שהמנהג המקורי אצלם היה שלא לאכול הביצים אלא ביום, וחגיגה נאכלת אף ביום כמו"ש הרמב"ם (פ"י מהלכות קרבן פסח הלכה י"ג), ואולי בכוונה אוכלים אותה ביום להודיע שהלכה כרבנן. ע"ש (ומה שנראה מלשונו בהגדה הנ"ל עמוד צ"ז שנהגו לאכול בליל פסח, הוא לפי המנהג המאוחר יותר). ומכל מקום גם לפי זה נהגו להניח כמה ביצים בתוך קערת ליל הסדר. וכן מנהגנו בביתנו (עוד מזמון מרן זקננו מוהרמ"ך זצ"ל) להניח כמה ביצים (אם כי לא כמנין בני הבית). וכן נראה מלשון מרן מוהרמ"ך זצ"ל בספר מטה משה (עמוד י') וכמו שדקדק מדבריו בספר ויגד משה (עמוד פ"ח). ע"ש. וכל זה דוקא לטעם שהביצה היא זכר לקרבן חגיגה, ולכן הוצרכו שיהיה ביצים לכל בני המשפחה, מהקערה דוקא, כי אם הטעם משום זכר לאבילות, אם כן אין צורך שהביצים יהיו מהקערה, וכמו שכתב במשנה ברורה (סימן תע"ו ס"ק י"א). ע"ש.

ומכל מקום יתכן ולא נהגו אצלנו באכילת ביצים בשלחן עורך, אחר שמיד בתחילת הסדר (אחרי קדש או אחרי ורחץ או אחרי כרפס) אוכלים ביצה עם מרק וירקות, כדי שיוכלו הבכורות שהתענו באותו יום להשביע רעבונם שתהא דעתם מיושבת במהלך ליל הסדר, ואגב הבכורות נהגו לאכול כל בני הבית (וע"ע בשו"ת מגיד תשובה ח"ג בקונטרס משיב אמרים סי' י'). ויתכן ולא בחינם נהגו לאכול ביצה דוקא אלא מהטעמים הנזכרים. וכן נראה כוונת מוהרמ"ך בספר ברית כהונה (או"ח מערכת פ' אות כ"ט). וכן כתב מרן הראשון לציון הגאון רבינו עובדיה יוסף זצ"ל בספרו חזון עובדיה על הלכות ליל פסח (מהדורת תשס"ג עמוד ל"א) וז"ל: ומנהגנו לאכול ביצה שלוקה אחרי הקידוש בליל פסח ואומרים "זכר לקרבן חגיגה", ואחר כך מברכים בורא נפשות רבות קודם אכילת כרפס. ע"כ. וכן

מוסר מלכים

מרקי מוסר מאוצרו הטהור
של מזה"ר הגאון
רבי צמח מאזוז שליט"א

כשהתורה מדברת כנגד היצר הרע

"כי תצא למלחמה על אויבך, ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו. וראית בשביה אשת יפת תואר, וחשקת בה, ולקחת לך לאשה. והבאתה אל תוך ביתך, וגלחה את ראשה, ועשתה את צפרניה" וגו' (דברים כא, יו"ד-י"א). השאלה ידועה מה ששואלים המפרשים, "כי תצא למלחמה על אויבך", אויבך זה בלשון רבים, אויבים שלך, היו"ד הזאת היא יו"ד של רבים. א"כ למה הפסוק אומר "ונתנו ה' אלקיך", כמו שהתחיל הפסוק בלשון רבים צריך להמשיך בלשון רבים ולהגיד: "ונתנם ה' אלקיך בידך". ויש עוד כמה דקדוקים בהמשך הפסוק.

הרבה אבות להצלחה

אלא, מסבירים המפרשים על פי הכלל שלצערנו נמצא בעולם: הרבה אבות להצלחה, והכשלון יתום. הרבה אבות להצלחה - אם עשו איזה פעולה והפעולה הצליחה, כל אחד אומר 'כן זה בזכותי', אני נתתי את הרעיון, אני נתתי את הדחיפה, אני נתתי את העשייה אני ואני... "ראו עתה כי אני הוא". אבל ח"ו כשיש כשלון כל אחד מתנער, אני?! אתם הרי החלטתם ברוב קולות מה אתם רוצים ממני?! אבל אדוני הרי גם אתה היית בעד הפעולה הזאת,

והוא אומר, אבל מה אני בסך הכל, אני קול אחד, וכי זה בגללי?! כל אחד מנסה לזרוק על אחרים. כאן התורה מלמדת אותנו את יסוד היסודות, צריך לדעת שגם אם הצלחת זה לא אתה, זה הקב"ה. נכון, הקב"ה נתן לך עצה טובה, הכוונה טובה, איך לדבר, איך להשיג, איך להגיע. אבל תדע לך שההצלחה באה מהקב"ה.

אני בטוח כל מי שיבוא ויראה את הבניינים של הישיבה כאן, אחד על יד השני, מה הוא יבוא ויגיד: 'בוודאי, הם קנו בהתחלה את שלושת המגרשים

האלה, היה להם כסף אז הם בנו בנין אחד, היה להם עוד כסף בנו בנין שני, היה להם עוד כסף בנו את הבנין השלישי. אבל אני יודע שזה לא נכון. כאשר קנינו את הבנין הראשון, זה עצמו היה בניסי ניסים, ואז אף אחד אפילו לא חשב, לא על המגרש השני ולא על המגרש השלישי, אבל מה, הקב"ה מכוין הכל מלמעלה. "וידעת כי ה' אלקיך הוא הנותן לך כח לעשות חיל", מה התרגום אונקלוס אומר: "הוא יהב לך עצה למקני נכסין". נכון, עשיתי ועשיתי, אבל הקב"ה הוא שנתן לך את הרעיון. יש אנשים שהתעשרו ביום אחד, ולא עלינו ולא עליכם, יש אנשים שנפלו והתרוששו ביום אחד.

אני מכיר מישהו שהיה לו מניות בבנק, והם עלו ועלו, יום אחד הוא הגיע למסקנה עד כאן. הלך לבנק ומכר את כל המניות האלה וצבר הון גדול מאוד. למחרת כל המניות האלה שמכר נפלו לשפל המדרגה, זה שמכר התעשר הרבה, וזה שקנה נפל הרבה. אדם אומר 'אני ידעתי, כן, ידעתי!' בלוף! הכל שקר! הקב"ה רצה להעשיר לזה, לכן נתן לו בדעתו שימכור לפני שיפלו, הקב"ה רצה חלילה להפיל את זה ולכן נתן לו בראש שיקנה אותם. צריכים לדעת שיש יד מכוונת למעלה. "עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי", צריך תמיד לדעת את היסוד הגדול הזה. יש הכוונה מלמעלה, תתפלל אליו, תבקש ממנו. אח"כ נשאר את המעשה, ההשתדלות, מבקשים מזה, מדברים עם זה, אבל כל רק אחרי שכבר קיבלת חותמת מלמעלה מהקב"ה, רק אז אתה תצליח. "וברכך, בכל מעשה ידך אשר תעשה" (דברים ט"ו, י"ח), ה' יברך אותך, ואח"כ אתה תעשה את ההשתדלות שלך ותצליח, זה הכל.

אשרי איש שלא ישכחך

ב"ה נער הייתי וגם זקנתי, וראיתי את הדברים

האלה

כמה הם

מאד אמיתיים,

כמה הם מאד נכונים. "אשרי איש

שלא ישכחך, ובן אדם יתאמץ בך". אשרי האדם שידע שכל הכוחות באים מהקב"ה. וכשמצליח - יש לו להרים עינים לרבונו של עולם. הרבה מאוד נסים ראיתי בחיים שלי, ואני יודע שאני אפס, ואני יודע שכל זה מתנת ה'. וכל מי שילך בדרך הזאת, מובטחת לו הצלחה.

לכן באה התורה ואומרת "כי תצא למלחמה על אויביך", תזכור - "ונתנו ה' אלקיך בידך", אם הצלחת תדע שכל זה בא מהקב"ה. כך גם אמרו על הפסוק: "למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם", צריך לזכור, אנחנו נמצאים כאן באדמה הזאת שהקב"ה נשבע לתת לנו. הוא הנותן, הוא בעל הבית, לזכור את זה טוב טוב, בחיים הכלליים של כל עם ישראל, וגם בחיים הפרטיים. אם האדם יתבונן קצת הוא יראה כמה וכמה טובות וחסדים הקב"ה עשה אתו. ומי לא יודע את זה? מי שלא מתבונן, "ידע שור

קונוהו, וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע עמי לא יתבונן". מי שלא מתבונן - הוא פחות מחמור, הוא פחות משור. "אשרי איש שלא ישכחך".

לא להקשיב לתירוצי היצר!

התורה ממשיכה: "וראית בשביה אשת יפת תואר, וחשקת בה, ולקחת לך לאשה". רש"י כאן כותב: "לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור". מהנקודה הזאת האדם צריך ללמוד הרבה מוסר. מי שאוהב מוסר, מי שאוהב את ה', מי שמכבד את ה', יכול ללמוד מכאן עד כמה היצר הרע השקרן הגדול הזה מנסה לבלבל את האדם.

איך כתוב בפרקי אבות (ד', כ"ב), "ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך", מה פירוש, מסוגל המלאך הזה - היצר הרע להבטיח, 'סמוך עלי', מה אני אסמוך עליך? 'תשמע, תעשה את כל העברות שאתה רוצה, תגיע לקבר גמרנו, מי יכול לנגוע בך? השואל בית מנוס לך, הכל נגמר. מי יכול לנגוע בך? עזוב! שכר ועונש? עזוב! השואל בית מנוס לך! עד שהוצרך התנא להגיד לנו אל תאמין לו, "ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך" - זה לא נכון! - "שעל כרחק אתה נוצר, על כרחק אתה נולד, על כרחק אתה חי, על כרחק אתה מת, ועל כרחק אתה עתיד לתן דין וחשבון". יצר הרע מסוגל להטעות את האדם עד כדי כך.

היצר הרע הוא עלול להטעות את האדם ולהביא לו ראיות וסימוכין, אדוני, בא לך יצר הרע אומר, תעשה מה שאתה רוצה, אל תפחד. והאדם עונה לו, איך אני אעשה? הרי אחד מהעיקרים שאומרים אותם כל יום, אמונה שיש שכר ועונש, הקב"ה מעניש את הרשעים ומשלם שכר טוב לצדיקים. אומר היצר הרע, אל תדאג אני אגיד לך מה תענה לו, תגיד לו, רבש"ע, היה לי יצר הרע, והיצר מבטיח, תדע לך שהתשובה כזאת היא מתקבלת בבית

דין של מעלה. אומר לו האדם, אתה אומר שהיא מתקבלת ואם זה לא יתקבל? אני אגיע שם לבית דין של מעלה ויענישו אותי, מי יציל אותי שמה? אומר לו היצר, אני אביא לך ראיות. הנה תראה, התורה התירה גויה, אשת יפת תואר, מדובר בגויה, והתורה התירה אותה, אז אתה רואה, בגלל שהקב"ה יודע שאתה לא יכול לעמוד, לכן התורה התירה וכן בכל עבירה ועבירה.

ואם לא מספיק לך ראייה אחת - אומר היצר הרע - אני אביא לך עוד ראייה. אתם זוכרים את הקטע האחרון בתפילת העמידה של ראש השנה ויום כיפור (אני לא מדייק בלשון): וצריך הייתי לומר שוב לא אחטא, אבל היצר הרע הוא מאש ואני בשר ודם. לכן אני חושש שאולי לא אוכל לעמוד כנגדו. אתה רואה? אומר היצר, אתה רואה שזו טענה, הוא מאש ואתה בשר ודם. כך הוא יכול למצוא לך מלא טענות ולהתיר לך את כל האיסורים שבתורה.

טענה של הבל

אבל כל זה לא נכון, דוקא להיפך, ממה שהתורה כאן התירה דוקא "כי תצא למלחמה על אויביך... ושבת שביו וראית בשביה אשת יפת תואר", זאת אומרת, רק בזה התורה התירה, ידעה התורה שכאן האדם עלול להיכשל, הקב"ה יודע למדוד את כוחות האדם, וידע הקב"ה שבכוחות שנתן לאדם, כאן הוא עלול ליפול, לכן התורה לא רצתה כאן לאסור. אבל כל דבר שהתורה לא התירה אתה לא תוכל לומר 'יצר הרע, יצר הרע', זו תשובה של הבל! באת לעולם הזה בשביל להתמודד נגד היצר הרע, להתמודד באת! לעמוד בניסיונות! תשובות כאלה הם הבל וריק, הם לא מתקבלות בבית דין של מעלה. זה הדבר היחידי שהתורה התירה.

ועם זאת רש"י ממשיך: "אבל אם נשאה, סופו להיות שונאה, שנאמר אחריו כי תהיין לאיש וגו' וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה, לכך נסמכו

**הרבה אבות להצלה,
והכשלוני יתום. הרבה אבות
להצלה - אם עשו איזה
פעולה והפעולה הצליחה,
כל אחד אומר 'כן זה בזכותי',
אני נתתי את הרעיון, אני
נתתי את הדחיפה, אני
נתתי את העשייה אני ואני...
"ראו עתה כי אני הוא". אבל
ה"ו כשיש כשלוני כל אחד
מתנער, אני?! אתם הרי
ההלטתם ברוב קולות מה
אתם רוצים ממני?!**

דבר שמגיע חנם, כמו שאמר פעם ביבי נתניהו, אין ארוחות חנם! נו, עשית מה שרצית, לקחת לך את האשה הזאת, אבל הנה התוצאה, "נוצר תאנה יאכל פריה". אחרי כמה שנים טובות - תאכל את הפירות הבאושים האלה שאתה הצמחת.

פרשיות הללו". הקב"ה מצד אחד התיר, אבל מצד שני רמז לנו בהמשך כדאי לך להיות גבור, "טוב ארך אפים מגבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר" (משלי ט"ז, ל"ב), חזרת מהמלחמה? לכדת עיר? מזה עשית, כבשת רק אחרים אבל את עצמך לא כבשת. "ומושל ברוחו" - חשוב אצל הקב"ה, ולא רק אצל הקב"ה אלא גם אצל עצמו, יותר מלוכד עיר. מזה זה שווה אם האדם יכול למלוך על כל העולם אבל על עצמו הוא לא יכול למלוך, וכשבת היצר הרע ומפתה אותו, מיד הוא מצליח להפיל אותו? הקב"ה אומר לך, בני לא כדאי לך. מי שיש לו מחלה מסוימת שאסור לו לאכול אוכל מסוים, והוא אומר אני לא יכול להתגבר, אני אוכל, אתה אוכל? אבל בסוף תדע לך כמה אתה תשלם ע"ז ביוקר, כל מה שנהנית עכשיו, אח"כ יעלה לך מאוד יקר. האדם צריך להבין את זה, ולא למכור את עצמו לשטן.

אם האדם יקח את אותה אשה יפת תואר עם כל הרע שיש בה, ידע שיש לזה מחיר, בסוף יהא שונאה. בסוף 'והיה ביום הנחילו את בניו', הוא רוצה לתת את הרכוש שלו לבן שהוא אוהב, ודוקא התורה אומרת להיפך "כי את הבכור בן השנואה יכיר, לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו, כי הוא ראשית אונו, לו משפט הבכורה". זו התוצאה של מה שעשית, עכשיו לך תנשוך את האצבעות שלך. התורה ממשיכה ומזהירה, ומה עומד להיות הבן הזה שיצא מהגויה הזאת, אע"פ שהוא נולד אחרי שהיא התגיירה, אבל איזה גיור זה? זה גיור אמיתי?! היא מתגיירת בגלל שלא היה לה ברירה, ולכן מה עומד לצאת ממנה? בן סורר ומורה איננו שומע בקול אביו ובקול אמו. האיש הזה הוא לא שמע בקול ה', גם הפרה יולדת פרה, ולכן בנו יהיה כמותו. הוא איננו שומע, אז גם הבן שלו לא שומע. "וייסרו אותו אביו ואמו ולא ישמע אליהם". הוא יצטרך להטמין את הכסף שלו מתחת לבלטות, כדי שלא יבוא הבן שלו ויגנוב לו. זו התוצאה, אין

אותו, התורה עוזרת לך ונותנת לך את האפשרות לכבות אותו. התורה יודעת שהאדם הזה עלול להיכשל, ולכן היא מזכירה לך, תיזהר, תדע לך שאם אתה לוקח את האשה הגויה הזאת, אח"כ תשלם, תשלם טבין ותקילין.

לא להדמות לרחוקים מתורה ומצוות

התורה מלמדת אותנו כאן עוד דבר, לא כל מה שמותר צריך לעשות. אני אומר לכם את זה בצער, אתם בנים שלי, ואני אוהב אתכם, אני רוצה שתלכו בדרך התורה, כואב לראות כמה היצר הרע מטעה. בשבוע שעבר ראיתי בחור אחד שהוא מגולח, והפאות שלו מסופרות ישר, כמו שרגילים לראות מחוץ לישיבה אצל האנשים הרחוקים מהתורה. [אני מצטער שהשבוע לא הקדשתי זמן לקרוא לו ולדבר איתו]. והשבוע הזה ראיתי עוד שנים שהסתפרו ככה. ואני רוצה להסביר לכם, אני חושד באף אחד מהם שעבר כאן ח"ו על איסור התורה, כמו שמסכנים אחרינו הרחוקים שברחוב שרוצים לעשות את זה יפה ונחמד, ומגלחים את הפאה הזאת בתער, או במספרים כעין תער דהיינו מכונה מספר אפס, בודאי שאני לא חושד במישהו שנמצא בישיבה כל שהיא בעולם שיעשה דבר כזה. אבל מה, הם גילחו את הפינה הזאת של הפאות עם מכונה מספר שטים, בודאי לא אפס, ואז מה, הוא יראה ברחוב כאילו כמו אותם אלו. הרי גם אותו אדם שממש מגלח שם בתער, וכי כל יום הוא מגלח בתער? אחרי כמה ימים כבר צומח קצת, ואז הוא שהסתפר מספר שטים, יכול להראות קצת כמו החברמני"ם האלה.

האם אנחנו צריכים לחקות את הגויים האלה, או את אלה שעושים כמעשה הגויים האלה?! מותר, נכון כתוב בש"ע שאם זה לא כעין תער זה מותר. נכון שזה מותר, אבל לא כל מה שמותר פירושו שתעשה. והראיה לכך הנה פה אשת יפת תואר. התורה

כאשר קנינו את הבנין הראשון, זה עצמו היה בניסי ניסים, ואז אך אחד אפילו לא השב, לא על המגרש השני ולא על המגרש השלישי, אבל מה, הקב"ה מכיין הכל מלמעלה. "וידעת כי ה' אלקיך הוא הנותן לך כח לעשות היל",

אז א"כ נבוא ונשאל, למה התורה התירה? התורה התירה בשביל לעזור לך מבחינה פסיכולוגית להתגבר על היצר הרע. אם היתה התורה אומרת ישר שאסור, לא, לא! היה האדם מצטער, אוף, היה מיואש ומרגיש שזה נסיון קשה מדי בשבילו, היה מרגיש כאילו שהוא עומד למות. לכן אומרת התורה בסדר, ואז האדם אומר, בסדר? מותר? מיד היצר הרע מתכבה ונחלש, אבל זה כבר תלוי בך, רק אם אתה רוצה לכבות אותו. אם אתה רוצה לכבות

סינים, אלו צרפתים אנגלים, ומה אנחנו, מסכנים כאלו... אבל לא! אתה צריך לדעת שאנחנו מעל כולם, "אתה בחרתנו מכל העמים", הקב"ה ראה את האמריקאים וראה את המצרים ואת הצרפתים ואת היפנים וראה את כולם ובחר דוקא בנו.

אתה בחרתנו מכל העמים. "ברוך אתה ה' הבוחר את עמו ישראל באהבה". מה זה באהבה? לפעמים אדם הולך לקנות דגים (דברנו קודם על דגים נמשיך בדגים), הוא רצה לקנות דגי בורי גדולים כל אחד שני קילו, והוא מצא שם רק דגים קטנים כל אחד שש מאות שבע מאות גרם, לא היתה לו ברירה, ואז הוא לקח את הדגים הקטנים למרות שהוא לא היה אוהב לקנות את הדגים האלה, הוא לקח מחוסר ברירה. אבל הקב"ה בחר בנו לא בליית ברירה, אלא באהבה, בגלל שאהב אותנו. האם אנחנו צריכים לחקות את הגוים האלה??? אבל בשלחן ערוך כתוב שזה מותר, נכון גם אם מותר לא הפירוש שתעשה, הנה גם כאן התורה אומרת במפורש "ולקחת לך לאשה", אבל רומזת לנו שמהעסק הזה לא יצא דבר טוב. התורה כאן מלמדת אותנו יסוד גדול "לא תעשה כן לה' אלקיך". אסור לו לאדם לחקות את הרחוב. לא יאמר אדם אני רק מחקה את הרחוב, אבל באמת אני לא עושה ממש כמו הרחוב. יש שמשתדלים כמה שאפשר להקטין יותר את הכיפה הרי זה משובח... למה? זה סמל, הכיפה היא סמל של יראת שמים, כמה שאפשר להיראות שאני כמו כולם, כמו כל הרחוב, עדיף... אבל מי שמחקה את הרחוב, זה לא טוב. אין לנו מה לחקות את הגוים, אין מה להידמות לאומות העולם.

היום ב"ה הולכים ומתקדמים, יותר ויותר אנשים שמים את הילדים שלהם במוסדות חרדים. לפי אלו שעושים את החישובים הגיעו למסקנה שעוד חמש שנים, לא הרבה שנים, רוב ילדי חינוך - יהיו בחינוך חרדי. כל אחד אוהב את הילדים שלו ולא רוצה שהילדים שלו יגדלו לו קוצים ודרדרים. ב"ה

אומרת "ולקחת לך לאשה", אבל התורה נתנה לנו ברמז, "דרשינן סמוכים", נתנה לנו ברמז - "האחת אהובה והאחת שנואה", מי זו השנואה הזאת? אותה אשת יפת תואר שהקסימה אותו בלבנה אותו, כן בסוף תביא ממנה בן סורר ומורה גרוע כזה. בטוח שהבחורים שעשו כך אין להם שום כוונה רעה, אבל חובתי בשביל להסביר שזו לא דרך התורה, ופרשת השבוע תוכיח, התורה נתנה לנו כאן ברמז, שתדע, לא כל מה שמותר אני חייב לעשות.

הבוחר בעמו ישראל באהבה

ב"ה אנחנו נמצאים בארץ ישראל, וכאן לא רואים את כל אותם השקצים ורמשים, דגי טרפה שהיינו ראינו אותם שם במדינות ערב, איפה שגדלנו איפה שגרנו. בחו"ל היו מוכרים ליד הדגים הטריים בורי וטונה ושאר הדגים הכשרים, ולידם ארגזים מלאים דגי טרפה מה שהיו הגויים אוכלים, כל מיני צורות משונות כאלה, שממש מגעיל לראות אותם. אני לא יודע איך בכלל יכולים להכניס בתוך הפה שלהם את הדגים בעלי צורות משונות כאלה. ופעם קראתי, שיש איזה מקום לא יודע איפה, שלוקחים דגים כשרים למהדרין עם סנפיר וקשקשת, וטוחנים אותם ועושים אותם באיזה מכונה בצורת השקצים והרמשים האלה, כדי שמי שאוכל ירגיש כאילו שהוא אוכל שקצים ורמשים... כל זה בא מנחיתות, הוא מרגיש את עצמו אפס, הוא צריך להידמות לגויים האלה שאוכלים את הדגים השקצים ורמשים האלה, לכן מה עושים לו? לוקחים דגים כשרים וטוחנים אותם ועושים אותם בכל מיני צורות שיראו כמו הטרפים.

איך כתוב בפסוק, "ופן תדרוש לאלהיהם לאמר, איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם, ואעשה כן גם אני" (דברים י"ב, ל'). מה אכפת לך איך הם עובדים? אלא היצר הרע מבלבל את האדם ומכניס לו בראש, אלו גדולים! מה אנחנו לידם, אלו אמריקאים, אלו

אין כמו התורה הקדושה

עם זאת, התורה גם מלמדת אותנו מוסר. אין, אין, אין כוונתה לנפשה", אל תאמר אני עכשיו לא צריך אותה, זהו- תזרוק, לא! אלא מביאים כאן, "מלמד שאם היתה חולה ממתין לה עד שתבריא, והרי זה קל וחומר לבנות ישראל. "ושלחתה לנפשה" - שתוכל לעמוד עם נפשה, שלא צריכה מי שיעד אותה. התורה מלאה רחמים, זה לא חד פעמי, זה לא כמו שלוקח מפית ניקה בה את הידים, ויכול לזרוק לפח, זה לא חד פעמי. למה אנחנו רואים שלצערנו אצל אחינו החילונים יותר מחמשים אחוז שהתחתנו, באותה שנה מתגרשים? כיון שהכל בנוי על אויר, לא במטרה לבנות בית, בנין עדי עד, הכל זה זמני, אחרי כמה חודשים, תזרוק. זו לא דרך התורה.

התורה אומרת גם באשה הזאת, שהיא גויה "ושלחתה לנפשה" - בריאה שתוכל ללכת בעצמה ולחפש לה את המקום ואת הדרך שלה. "ומכור לא תמכרנה בכסף" - תגיד נו, בא נצל, נרויח משהו, זו שבויה אפשר למכור ולהרויח קצת כסף, כך היו מוכרים את השבויים והשביות. אבל כאן אומרת התורה, לא, אל תעשה כך. התורה הקדושה מלמדת אותנו דרך ארץ ואהבת הבריות. התורה שומרת עלינו שלא נפול בין הכסאות.

מהמלחמה הקטנה למלחמה הגדולה

האור החיים הקדוש אומר: "כי תצא למלחמה על אויבך". בדרך רמז, הוא אומר, הפסוק היה צריך לומר "כי תצא למלחמה" (בשוא), כשאומר למלחמה, זה כמו שחסר במלה הזאת אות ה"א, ל'המלחמה', משמיטים את האות ה"א והפתח של ה"א הלכה ללמ"ד. "כי תצא למלחמה - המלחמה הידועה", מהי המלחמה הידועה? המלחמה של היצר הרע. כמדומני כותב בעל חובת הלבבות, אדם חזר ממלחמה קשה ועקובה מדם שהיתה ארוכה מאוד, וכשהגיע לביתו

עם ישראל פוקח את העינים ורואים מה זה החינוך הטהור ומה זה החינוך המועתק מן הגויים. מי שזכה ונמצא בתוך החינוך התורני האמיתי, כמה זה מחייב אותו.

התורה מעניקה שיטות להתגבר על היצר

התורה לא הסתפקה ברמז הזה של אחת אהובה ואחת שנואה ובן סורר ומוורה, התורה לא הסתפקה רק בזה, אלא התורה רוצה עוד לעזור לאדם שיוכל להתגבר שלא יקח את אותה אשה הגויה הזאת, ולכן אומר הפסוק "והבאתה אותה אל תוך ביתך" - לא תביא אותה לאיזה בית או תשכור לה איזה בית אחר, אלא תכניס אותה "והבאתה אל תוך ביתך", וכמו שרש"י אומר בבית שמשמש בו, נכנס ונתקל בה, יוצא ונתקל בה, רואה בכייתה, רואה בנוולה, כדי שתתגנה עליו. "וגלחה את ראשה" - קרחת, אין לה שערות, איזה מראה זה, לא מעלמא הדין. "ועשתה את צפרניה" - מגדלת צפרניים ארוכות כאלה שחורות כאלה כדי שתתנוול. "והסירה את שמלת שביה מעליה". כמדומני ראיתי באור החיים שכותב, שמלביש אותה בבגדים של אלמנה. וכל זה למה, בשביל לעזור לו שישבור את יצרו. הקב"ה עוזר לנו, הקב"ה אוהב אותנו. הקב"ה לא רוצה שחס ושלום נִטְמָא באיסור. יש לך יצר הרע? בא אני אעזור לך להתגבר עליו. "וישבה בביתך" - עוד פעם התורה חוזרת. "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" - חודש שלם בוקר צהרים וערב כל הזמן היא יושבת בבית ובוכה, כל הזמן בבגדים בלויים כאלה. ואז כשהוא יראה שהיא כ"כ מגונה, כבר יהיה לו מעצמו את הכוחות להתגבר ולא להכשל. זה מה שהקב"ה רוצה מאתנו. רוצה אנשים שיודעים למשול בעצמם ולא להיות הפקר. "איזהו גיבור? הכובש את יצרו" (אבות ד', א').

לפי הדגם של אותה שנה. שואל אותו הרב למה? הרי האוטו שלך אין בו שריטה, אתה נוסע בו טוב, לא הוצרכת להכניס אותו למוסך אפילו פעם אחת, אז למה להחליף? אמר לו הרופא, כל שנה עושים שכלולים חדשים, ואני לא מוכן לוותר עליהם, ב"ה 'כי חנני אלקים וכי יש לי כל', ב"ה יש לי מספיק כסף, למה אני לא אקנה?! אז הרב אמר לו, תגיד לי בבקשה, אתה בתור רופא רואה אם יש מה לשכלל בגוף של האדם? אמר הרופא: לא, כבוד הרב, האדם הזה נברא משוכלל בכל מכל כל. הוא לא חסר לו שום שכלול. האדם שעומד להיולד בשנה הבאה לא יהיה יותר משוכלל. האדם מה שמכירים מזמן אדם הראשון ועד היום משוכלל, בכל מכל כל, לא חסר כלום. אמר לו הרב, אדוני, שים עיניך, יקשיבו אזניך מה אתה מדבר, תראה מה זה הכח של רבנו של עולם. הכוח שלנו, עשינו מכונית, מתהדרים בה, עברה עוד שנה, כבר אפשר לעשות אותה יותר טובה, יותר משוכללת. אבל האדם הקב"ה מהתחלה ברא אותו משוכלל. איך אפשר להתפלל בלי כוונה? אתה יודע אתה מדבר עם מי ששומע אותך עשרים וארבע שעות. איך אפשר חס ושלום לעשות עבירה? הוא עומד עליך ורואה אותך. אתה יודע שאתה עתיד ליתן דין וחשבון, אם בן אדם טפה יתבונן, לא יוכל לחטוא.

היה לי פעם איזה בחור שובב גדול, והייתי מנסה לדבר איתו מידי פעם. קראנו קצת פלא יועץ בקטעים הראשון "אהבה לקב"ה", והוא מעתיק שם את דברי הרמב"ם, איך אפשר להגיע לאהבה ויראה מהקב"ה. הוא אומר, כאשר מסתכלים מה ברא הקב"ה בעולם, יוצאים לחיק הטבע ורואים איזה הרים איזה בקעות איזה עצים איזה מעיינות, "מה רבו מעשיך ה' מאוד עמקו מחשבותיך" (תהלים קד, כד). איך דוד המלך אומר עוד: "כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת" (שם ח, ד). "השמים מספרים כבוד אל" (שם י"ט, ב). אתה

בשמחה וריקודים, ב"ה סיימנו, חזרנו מהמלחמה, אמר להם הרב, בני, חזרתם עכשיו מהמלחמה הקטנה, אבל תדעו שעוד מלחמה גדולה וקשה יותר עומדת לפניכם. נבהלו, מה? על איזה מלחמה אתה מדבר עכשיו? האם סיפרו היום בחדשות שיש עוד מלחמה? אמר להם, כוונתי על מלחמת היצר הרע. אחרי הנצחון בא היצר לאדם ומכניס בלבו גאווה, אני כבשתי, אני ניצחתי אני התחכמתי, אני עשיתי. זה המלחמה של היצר הרע, תזהרו ממנה, היא הרבה יותר קשה מהמלחמה שניצחתם את המדינה פלוגית.

"כי תצא למלחמה על אויביך, ונתנו ה' אלקיך בידך, ושבת שבי". אתה רוצה להלחם עם היצר הרע? אתה צריך דבר אחד, להחליט אני מוכן להלחם עד טפת הדם האחרונה עם היצה"ר, אני לא מוכן להשלים עם העובדה שכל מה שהיצה"ר ימשוך אותי, אני אלך אחריו. לא! אני מוכן להלחם עם היצה"ר עד טפת הדם האחרונה. "כי תצא למלחמה על אויביך" - החלטת לצאת, אז באותו הזמן תדע לך "בדרך שאדם רוצה לילך - מוליכים אותו" (מכות י:). תקבל סייעתא דשמיא ותנצח "ונתנו ה' אלקיך בידך", ואם לא קיבלת סייעתא דשמיא, אז תבין שכנראה ההחלטה שלך היא רדודה ולא אמיתית, כן רצית, רצית... אבל לא התכוונת באמת לעמוד נגד היצר הרע.

הבורא הגדול נתן לנו את הכוחות

הקב"ה נתן לאדם את הכוחות להתגבר, והאדם צריך להכין את עצמו תמיד, להסתכל בכוחות שהקב"ה נתן לו. מספרים על רב אחד שהיה איזה רופא על ידו, איזה דוקטור בכיר. אז הרב שאל אותו בידידות, אמר לו, אני רואה שיש לך אוטו יפה. אומר לו כן. שואל הרב, בעוד כמה חודשים השנה הלועזית מסתיימת אתה מתכוון להחליף? כן, כבוד הרב - אומר הרופא, אני כל שנה קונה אוטו חדש,

מתבוננים ורואים את הכוחות האדירים האבירים של מלך מלכי המלכים הקב"ה. כאשר אתה יודע את זה, איך אתה יכול להרשות לעצמך לעשות וללכת נגד רצון ה'!?

לאהוב את מלך מלכי המלכים

הרמב"ם אומר, דרך האדם שהוא אוהב את מי שהוא חכם ואת מי שהוא גדול. אז שאלתי את אותו בחור כשהייתי לומד איתו קצת מוסר, אמרתי לו, ראית פעם בחיים את מרן הרב עובדיה? אמר לי כן, פעם אחת בחיים היה איזה אירוע וראיתי אותו. אמרתי לו, ואתה אוהב אותו? אמר לי, בטח איזו שאלה. אמרתי לו קצת או הרבה? ענה לי הרבה! אמרתי לו תסביר לי, הוא קרוב משפחה שלך? אמר לי לא. אז למה אתה אוהב אותו? אמר לי, אדם בעוצמה כזאת, אדם בגדולה כזאת, איך אני יכול שלא לאהוב אותו? אמרתי לו טוב מאוד שיש לך שכל, שאתה יודע שאדם בעוצמה כזאת צריך לאהוב אותו. בני, על אחת כמה וכמה מלך מלכי המלכים הקב"ה, הוא שנתן חכמה לכל אחד, הוא שמנהל את העולם שלו בחסד וברחמים, כמה אנחנו חייבים לאהוב אותו.

היום היה בידי בזמן הסעודה הספר החדש שהוציאו על מרן הרב עובדיה 'אביר הרועים', ספר יפה מאוד. קראתי כמעט חציו. אבל קראתי שם איזה דבר שריגש אותי הרבה. אמרתי אני חייב להגיד לכם את זה. מרן הרב עובדיה בגיל שבע עשרה חיבר ספר כללי התלמוד, ליקט מהרבה ספרים 'כללי התלמוד'. וצילמו שם בספר כל מיני קטעים בכתב ידו של מרן בזמן שהיה עוד כותב בכתב ספרדי. ושם הרב ציטט את דברי הרב הכנסת הגדולה שכתב שאע"פ שבדרך כלל כשהגמרא אומרת 'והתניא' זה קושיא, יש כמה פעמים כמה מקומות בש"ס ש-'והתניא' זה בניחותא. הרב כנסת הגדולה לא הביא מקורות, אבל הוא אומר שיש דבר כזה, ומרן הרב עובדיה העתיק את דבריו, והביא שם את כל המקומות שמצאנו

ראית פעם בחיים את מרן הרב עובדיה? אמר לי כן, פעם אחת בחיים היה איזה אירוע וראיתי אותו. אמרתי לו, ואתה אוהב אותו? אמר לי, בטח איזו שאלה. אמרתי לו קצת או הרבה? ענה לי הרבה! אמרתי לו תסביר לי, הוא קרוב משפחה שלך? אמר לי לא. אז למה אתה אוהב אותו? אמר לי, אדם בעוצמה כזאת, אדם בגדולה כזאת, איך אני יכול שלא לאהוב אותו?!

רואה את השמים ומתבונן קצת איזה כוח יש כאן של הקב"ה מוטבע בתוך השמים האלה, "השמים מספרים כבוד אל, ומעשה ידיו הרקיע" - הרקיע מגיד את מעשה ידיו של הקב"ה, טפה תתבונן.

יש כאן לא רחוק - רחוב בירנבוים. זה היה יהודי חילוני רחוק לגמרי, איך זכה וחזר בתשובה שלימה? ע"י שהוא היה פעם באיזה נסיעה ארוכה, לא היו מטוסים, היו נוסעים בים, והיה בתוך הים ישב כך על הגג והסתכל, מסביב הכל מים, שמים בהירים, הכוכבים, הירח, התחיל להתבונן ולהתבונן מי עשה את כל זה? רק הטפשים אומרים: לבד! רק הטפשים מסוגלים לקבל את התמימות הזאת ולהגיד: כביכול הכל נעשה לבד. אבל הוא העמיק והעמיק במחשבה והגיע למסקנה שה' הוא האלוקים, ה' הוא האלוקים.

זאת בש"ס, כותב מצאנו דבר זה במסכת פלוני דף פלוני, ומסכת פלוני דף פלוני. ישבתי לספור, עשרים ושבעה מקורות, בגיל שבע עשרה, הביא עשרים ושבעה מקורות מכל רחבי הש"ס.

מִרְן בִּיקֶשׁ: צְרִיכִים לֵהוּיִת בְּקִיָּאִים!

האמת שכאן בישיבה בתחילה לא היו לומדים הרבה בקיאות, אבל אנחנו בנויים על בסיס כזה של "הוכח לחכם ויאהבך", אנחנו אוהבים את התוכחות. כאשר מרן הרב עובדיה לפני שלשים שנה או יותר, בא לישיבה לבחון את הקבוצה הראשונה שלמדו איסור והיתר, זו היתה הכתה של הרב משה לוי זצ"ל ויבדלו לחיים ארוכים החברים שלו. כאשר הרב שאל אותם מאיפה הדין הזה? אמרו לו מהגמרא כך וכך, ואז אמר להם הרב, בסדר תמשיך את כל העמוד, מה כתוב שם בגמ' אז הם אמרו, לא ביקשו מאיתנו שאנחנו נכין את כל הסוגיא, העיקר קראנו את המקור שאנחנו צריכים אותו את זה אנחנו יודעים. ואז הרב קם ונתן מוסר על לימוד בקיאות, חייבים להיות בקיאים, אמר: "אתם, כאן, דוקא בכסא רחמים שהעיון שלכם נקי, עם העיון הנקי שלכם תלמדו עוד מסכת ועוד מסכת, עוד לחזור ועוד לחזור, וכך אתם תהיו גדולים. לא אשכח את השיחה הזאת". רבי משה זצ"ל שהרב היה מדבר איתו יותר באותו מבחן, אמר: עד כאן! החליט לעצמו מהיום, שבעה דפי גמרא בקיאות, חוץ מהעיון שלו, חוץ מהשאלות ותשובות שלו, חוץ מהשיעורים שלו, כל יום שבעה דפים גמרא. מי הרויח? הוא, הוא לקח אתו את כל המטען הגדול הזה.

יֵצֵר הָרַע נִכְנַס לְבֵית בְּלֵי סוֹרְגִים

מסכת מן הצד מרויחים בה המון. מרויחים בה - למוד תורה בשפע. מרויחים בה שאין זמן מיותר. כי היצר הרע יודע להכנס דרך אותו חלון שאין בו סורגים. משל למה הדבר דומה, מישהו בנה וילה

גדולה ורחבה משוכללת ויפה, ועשה סורגים בכל החלונות שלא יכנסו גנבים, אבל בשירותים היה לו שם חלון קטן, אמר לעצמו, מה, גנב יכנס מפה? ודאי לא יכנס מפה, ולכן הוא לא עשה סורגים. הגנבים עברו על כל הבית ומצאו יש כאן חור, אבל באמת זה חור קטן ולא יכולים להיכנס. חיפשו הגנבים גנב רזה שיכול להיכנס מאותו חור, ונכנס ורוקן את כל הבית. זה המשל וזה הנמשל... כאשר בחור שומר על כל דקה בהפסקה, ואומר לעצמו: גמרת את השיעור, גמרת את ההכנה, כתבתי, חידשתי, אני יודע את הסוגיא טוב מאוד, אבל עכשיו זה הזמן לבוא וללמוד מסכת מן הצד, אומר לעצמו, כל חודשיים שלושה אני חייב לבוא להבחן על מסכת. מה יהיה עם הבחור הזה? כל הזמן עם גמרא קטנה ביד. "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" (ב"ב י:), תלמודו בידו - גמרא קטנה בידו. עוד חמש שורות, עוד שתי שורות, עוד חצי עמוד גמרא, עוד דף גמרא. גמרת וחזרת, גמרת וחזרת - אין זמן פנוי, אין כניסה ליצר הרע, יצר הרע לא יכול להיכנס לבית עם סורגים, הכל תפוס, הכל מלא.

מי שאוהב את עצמו - זו הדרך שיבור לו. מי שכבר עשה ימשיך, ומי שעוד לא נכנס שיכנס. זה חוצץ בפני היצה"ר, לא נותן ליצר הרע להיכנס. יצר הרע מחפש את מקום התורפה, מקום שהוא ריק אז הוא נכנס. לא אדוני אין לנו כאן מקום ריק, הכל מלא. "לא דיברה תורה - אלא כנגד יצר הרע", כך לימדה אותנו התורה בפרשה, את הדרכים כיצד לדבר ולהתמודד מול היצר הרע. ואם האדם ילך לפי העצות האלו של התורה, בודאי יעלה ויצליח.

אמת ואמונה

הגאון רבי בנימין אליהו מאדאר שליט"א
ראש כולל פקודת אלעזר - אלעד

אמרו חז"ל (סוטה דף מ"ב ע"א): ארבע כתות אינן מקבלות פני שכינה, כת ליצים, כת חנפים, כת שקרנים, כת מספרי לשון הרע. כת ליצים דכתיב "משך ידו את לוצצים". כת חנפים דכתיב "כי לא לפניו חנף יבוא". כת שקרנים דכתיב "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". כת מספרי לשון הרע דכתיב "כי לא אל חפץ רשע אתה, לא יגורך רע" - לא אמרו חז"ל: מי שאוכל נבלות וטרפות, לא מי שלוקח ריבית, לא אוכל דבר אחר, לא מחלל שבת, לא נכשל בעריות, לא מי שאוכל בכיפור, אע"פ שכל אחד מהם חמור ועונשו רב ב"מ, אלא תפסו ארבע כתות אלו דוקא. ומבואר שראו בהם חומרא יתרה וגדולה מאד, יותר משאר העבירות, כי באמת כל כת מהם חמורה שבעתיים, והאריכו חז"ל בחומרותיהם מאד, **מספרי לה"ר** - כבר ידוע ומופלג עונשם, ומפורסם מאד העוון המר הזה, שמגדיל עוונות עד לשמים, ושקול כשלושת העברות החמורות, וכאילו כופר בעיקר, ולא נחתם גזר דינם של אבותינו אלא על לה"ר, כדאיתא בערכך

אמת ואמונה בערבית

האמת והאמונה, הם עיקר תכלית חייו של היהודי. ובפרט לעת כזאת - "כל שלא אמר אמת ואמונה בערבית לא יצא ידי חובתו" (ברכות דף י"ב ע"א) - בעת אשר "החושך יכסה ארץ וערפל לאומים" בעת אשר החושך גובר בעולם, בעת אשר הבלבול גדול, והמכוסה רב מהמגולה, צריך כל יהודי להחזיק בשני דברים אלו, **אמת ואמונה**, ורק באלו יכול לעבור את החיים, את התקופה נכון. בעת ערב, בזמן של סוף הגלות, בזמן של עקבתא דמשיחא, צריך להחזיק במעוז, בכל הכח, בכל זמן בְּאֵמֶת, ולא לסור ממנה כלל, לא לסטות ממנה, בכי הוא זה, ולהאמין באמונת אומן, שכל מה שקורה בעולם בכל פרט בין בכלל בין בפרט, הכל ממנו יתברך, ורק בזה יצא ידי חובתו בעולם הזה.

ארבע כתות אינן מקבלות פני שכינה

יום אחרי הבחירות, תחושות מעורבות אופפות את כולנו, האמנם הם צודקים?! זה רצון ה', מרן לא רצה, ופעל מה שפעל? אך מנגד זו הדרך נכונה - להכות, לסלף לזייף להשחית לבזות?! לא? אז למה לא הצלחנו? | שאלות קשות ונוקבות עולים במחשבה - הגאון רבי בנימין אליהו מאדאר שליט"א ראש כולל פקודת אלעזר באלעד, במאמר מקיף ועמוק על אמת ואמונה | על דרכי הפעולה הצריכים להיות באמת צרופה ללא כחל וללא שרק, לא לשם שררה וכבוד ולא מחמת איומים ולחצים - אמת כמות שהיא! | מאידך אמונת אומן זכה ובהירה, כי כל מה שנעשה למרות כל הפעולות שטרחנו ועשינו התפללנו וייחלנו, זה רצון השי"ת ואין לנו להרהר אחר מדותיו! | אם כי, אין זה פוטר את גורמי הנזקין מדיני שמים רח"ל | הקשר לחג הפסח, ליעקב אבינו, ולדוד המלך | לקרוא, לחזור, לשנן, ושוב לקרוא!

(דף ט"ו ע"א), ועיין בספר חפץ חיים בפתיחה. כת ליצים - חמורה שתחילתה יסורים וסופה כליה ב"מ (ע"ז דף י"ח ע"ב), כי מפסידה כל מידה טובה, ועיין במסילת ישרים (פ"ה). כת חנפים - חמורה שכל שהוא חנף יורד לגהינם ומאוס ומביא אף לעולם ונקרא תועבה. וכשהחניפו לינאי המלך, בא גבריאל וחיבטן בקרקע ומתו, וכשהחניפו לאגריפס המלך, נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה ב"מ, ולא זכה ירבעם למלכות אלא על שלא החניף לשלמה המלך ועוד. כת שקרנים - השקרן, אינו בכלל ישראל, וכאילו כופר חלילה באלקי אמת ומודה באל אחר שהוא שקר, וכאילו עובד ע"ז, ולא גלו ישראל מארצם, ולא נחרבה ירושלים, אלא עד שעברו על הפסוק "מדבר שקר תרחק", ומחריב יסוד העולם, וכמו שהובא בספר חק לישראל (פרשת ויקרא ביוסף לחק). ע"ש.

לפעמים השקר מצליח, אך רק לרגע!

מעט זמן בחינת רגע, וכמו שנאמר "שפת אמת תכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר" - כי השקר אין לו רגלים, וכל אות ממנו עומדת רק על רגל אחת (שבת דף ק"ד ע"א), אדם העומד על רגל אחת, יכול להחזיק שעה שעתיים ושלוש ונופל, כי השקר עומד מעט, אבל סופו ליפול. לא כן האמת, שכל אות עומדת על שתי רגלים, יציבה וחזקה ויכולה לעמוד כך לעולם. **אמת**, כי לא רואים את האמת בעולם, משום שרוב בני אדם, אין האמת נוחה להם, קשה להם לחיות עמה, קשה להם לקבל אותה, ומנסים בכל כח לדחותה, עושים הכל כדי להרחיקה, כדי להטמינה בקרקע שלא תצא החוצה, אבל סוף האמת להתגלות, סוף האמת לנצח כי "אמת מארץ תצמח" - תצמח ותגדל ותתעבד לאילנא רברבא.

ונודע מה שאמרו בזוה"ק (פרשת כי תשא דף קפ"ח ע"א) אותו הגמון שפגש ברבי אלעזר ברבי שמעון, ואמר לו אתה חכם היהודים? אתם אומרים כי אתם עם הנבחר בנים לה', הנה הפסוק מכחיש אתכם חלילה. שהרי נאמר "שפת אמת תכון לעד, ועד ארגיעה לשון שקר" (משלי י"ב י"ט), הנה אתם היהודים לא היתה לכם מלכות רק זמן מועט, ואילו הם אוה"ע חיים בטוב ומלכות זמן ארוך עדן ועדנים. ענהו ר"א תיפח רוחיה ב"מ, אילו הפסוק אמר "שפת אמת **כוננת** לעד" בלשון עבר, היית צודק, אבל הפסוק אמר "שפת אמת **תכון** לעד" בלשון עתיד, עתידה שפת דתכון לעד, נכון כעת השקר שולט בעולם, אבל כ"ז בבחינת רגע, "ועד ארגיעה לשון שקר", ולעתיד האמת

וכבר נודע, כי חותמו של הקב"ה ישתבח שמו הוא "**אמת**" (שבת דף נ"ה ע"א), ואם הבורא ב"ה החליט וקבע כי חותמו אמת, סימן הוא שזה העיקר וזה הכל, וכל המתרחק מן האמת, מתרחק הוא מן הקב"ה, וכגודל ריחוקו מן האמת, מתרחק הוא מן הבורא. וכל החי בשקר, וכל המדבר שקר, ומתנהג בשקר, ופועל שקר, אין ה' אתו, כי אלקים אמת הוא, ושונא את השקר בתכלית, ודובר שקרים לא יכון לנגד עיניו. **אמת**, כי כבר אמרו חז"ל (סוף סוטה) בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא וכו', והאמת תהיה נעדרת וכו'. בעולם הזה ובפרט בעת כזאת בזמן סוף הגלות ובעקבתא דמשיחא וביותר בתקופה זו, קשה לראות את האמת, קשה למצוא אותה, אתה רואה השקר שולט בעולם, כי העולם הזה עולם השקר הוא. שקר הן אותיות קרובות זו לזו ק, ר, ש - קל למצוא לו חברים, תביט מימין ושמאל תמצא חברים לשקר. לא כן האמת, הן אותיות רחוקות זו מזו, א' תחילת האותיות, מ' אמצעיתן, ות' בסופן [גמרא שבת דף ק"ד ע"א, ועיין עוד לרנ"ג ז"ל שם לעיל דף נ"ה ע"א] אינן סמוכות זו לזו, לרמוז כי צריך לחפש האמת וקשה למוצאה, אחד מעיר ושנים ממשפחה, כי נעדרת היא, אך המחפשה והמוצאה, יחזיקנה בכל כחו, ויחיה על פיה, כי על ידה יהיה דבוק בו יתברך, וכשיעזבנה ויטשנה, יתרחק ממנו יתברך. **אמת**, רואים כי השקר מצליח, כי השקר שולט, כי השקר גובר, אך יש לנו לדעת, כי הוא רק

הגאון רבי אליהו מאדאר בסיום שני חלקי ספר טהרת הבית

דברי אלקים חיים, ויתכן ששתי ההנהגות נכונות, וכל אחד לעצמו אומר נכון, ואפשר שצריך לנהוג כן וכן, וכן ע"ז הדרך. אבל אם תראה שאדם עובר על דבר תורה, ובגלל דעתו מוכן לבזות חברו, מוכן לבזות חכמים, מוכן לפגוע ולומר לה"ר על אחר, מוכן להוציא שם רע על אחרים, מרמה, משקר, מזייף. תתרחק ממנו, כי הוא חי בשקר, והוא דובר שקר, ודובר שקרים לא יכון לנגד עיניו יתברך, והוא רחוק מחותם האמת.

"זעקת התורה!!!" - האמנם!?

והנה בתקופה האחרונה עברנו מה שעברנו, כאשר מרן הגאון האמתי ראש השיבה נר"ו תמך בצד אחד ועמו מעט מחכמי הדור, ולעומתם רבים מחכמי הדור תמכו בצד שני. והנה לו חכמו ישכילו זאת, וכל אחד היה מביע דעתו בפה מלא ויאמר מה שלבו חושב באמת, וכל חכם זכותו וחובתו לומר כפי מה שנראה לו שזו הדרך הנכונה לומר לכו בה. וכל תלמיד היה עושה כדעת רבו, וכל אחד היה נוהג כפי מורה דרכו, וכל אדם ילך בדרך אשר אמר מורו ורבו נלך בה, היינו חוסכים הרבה ביטול תורה ועבודה, היתה נמנעת הרבה עגמת נפש, היינו מתרחקים מכל העברות הנלוות. כי אפשר שדרך זו נכונה, ואפשר שדרך זו נכונה, ואולי שתיהן טובות. ועכ"פ כל אחד נהג כפי מצות התורה בלא לסור ימין ושמאל. והבורא יחליט מה יהיה. וכבר אמרו חז"ל (ברכות דף נ"ה ע"א) אין מעמידין פרנס על הצבור אא"כ נמלכין בצבור תחילה, שנאמר ראו קרא ה' בשם בצלאל וגו'. וכפי דעת הצבור וכפי רצונו, כן ינהגו. לא יכפו על הציבור, לא איימו עליו ולא יקללו אותו, אלא נמלכין בו תחילה. אבל היצר הרע החפץ לבטל כל דבר טוב, ומבקש בכל מחיר להכשיל, וכל מקום שמוצא הזדמנות מרקד לו שם. קמו אנשים אשר קויים בהם מאמר הכתוב "לא יחפוץ כסיל בתבונה, כי אם בהתגלות לבו", ועמדו וביזו חרפו וגדפו, שיקרו ורימו וכיחשו, איימו וקללו,

תשלוט. ונתגייר אותו הגמון. ע"ש. נמצא שאין לנו להסתכל על מה שקיים ומצליח עכשיו, כי כעת השקר שולט בעולם, והוא הגובר, והעיקר הוא מה ישלוט לעתיד. הנה ראה מה שאירע עם אדוננו דוד המלך ע"ה, כי שאול המלך ע"ה רדפו פעם אחר פעם וביקש המיתו, ודוד המלך ברח מפניו ונמלט על נפשו הרבה, וגרשוהו מהסתפח בנחלת א-ל, ושאול המלך ע"ה בסיבת זה' הרג שמונים וחמשה איש נושאי אפוד בד ביום אחד, והחריב כל נוב עיר הכהנים בעוה"ר. ניסה בכל דרך לתפוש את דוד המלך, ודוד היה כמעט לבדו, וכמה מאות אנשים בודדים עמו, נדחים וגולים. ועם שאול היו רוב עם ישראל והמלכות, והעומד בצד נראה לו ששאול הוא הצודק והאמת עמו. אך האמת היתה עם דוד! ושאול ידע זאת, רק לא יכול היה להתגבר, כמבואר בפסוקים. וסוף דבר שנהרג שאול ושלשת בניו בעוה"ר, ולאט לאט חזרה המלכות לדוד כפי שהבטיחו ה' ודוד מלך ישראל חי וקיים, "כי שפת אמת תכון לעד".

כיצד נבחן ונדע עם מי האמת?

אולם איך נדע מה היא האמת, ומה הוא השקר, כי כל אדם וכל צד טוען: אצלי האמת ואצל חברי השקר, וכיצד נבחן ונדע עם מי האמת. הנה הקב"ה אשר חותמו אמת, הנחילנו תורתו **תורת אמת**, וכל הנוהג ע"פ התורה ולא סר ממנה לא מעט ולא הרבה, לא בנקודה ולא בפסיק, ה"ז חי באמת, והאמת אתו. אך הסר ממנה, ועושה מה שלבו חפץ ומה שברצונו, ואינו צמוד לכל תיבה בתורה, וזו מנקודת האמת של התוה"ק, ועובר על ציווי של הקב"ה, ה"ז חי בשקר, והשקר עמו. ולכן אם ברצונך לידע היכן היא האמת ואיפה השקר, ראה ובחן בכלל מחלוקת ושני צדדים, אם שני הצדדים כל אחד בשלו מביע את דעתו ואומר מה שחושב, ואינו זו מן התורה, אז אפשר שזה צודק ואפשר חברו, ושמא שניהם כאחד טובים, ואולי אלו ואלו

זה אפילו בדברים של הלכה. וכל שכן בעניינים אחרים, שכמה דרכים יש בהם, וכל חכם בישראל המוחזק לירא שמים וזהיר בקלה כבחמורה, זכותו להביע דעתו, ויש לכבדו. ואיך יבוא אדם כביכול בשם התורה, בשם ה', ויעשה הפך רצון ה', הפך דרך התורה, נגד המצוות, יעשה איסורים על גבי איסורים. וכי מותר לגזול ממון אחר? איך התירו לעצמם לא להשאיר מודעה אחת דקות או שעות מספר לכל היותר? מי התיר לעלות לקומה ראשונה ושלישית, לבית של אחר, ולקרוע מודעות? ומעשים אשר לא יעשו, עשו בתקופה זו, וגרמו לצער והפסדים, וגרמו בנזקין חייב בדיני שמים. וביותר, מה עם חילול ה' הנורא הנגרם? מה אומרים אחרים: "תראה איך מתנהגים, תראה איך מרמים, אלו בני תורה? אלו דתיים? אלו יראי שמים?" ומה נעשה לשמו הגדול?

אמנם אדם שחשב וחושב, שהצד האחד צודק מחמת סיבות רבות ושהיא הדרך הנכונה, וכך ההנהגה הנאותה, מותר לו לומר דעתו, אין מי שיכפה עליו לומר אחרת והיפך מה שלבו אומר לו. אבל עליו לתת לבו ג"כ אם הדרכים המובילים לה, נכונים הם. ואם הבינו לבו שאין זו דרך נכונה ויודע שצד שני צודק, שצד שני הוא הנכון, ולא חזר בו רק בגלל איוס, או שררה, או חנופה, או הבטחה, או כבוד. הרי זה שקר!!!, הרי זו רמאות, הרי זה היפך האמת, ידעת שלא שם הצד הנכון, הבנת בלבך ששם יש שקר ורמאות וזיזופים ודרך פסולה. מדוע תמכת, מדוע חתמת שם. איך חתמת על שקר, נגד חותם הקב"ה שהוא האמת.

מוטב מנדט אחד של יושר, משבעה מנדטים של רמאות!

הבט וראה מה שאמרו חז"ל (עדיפות פ"ה מ"ו) כי התנא הקדוש עקביא בן מהללאל שהיה גדול בתורה ויראה יותר מכל אנשי דורו, וסבר בארבעה דברים הפך מחכמי דורו כפי קבלתו מרבותיו,

כל מי שאינו הולך בדרכם, כל מי שעומד מולם, כל מי שלא אמר כדבריהם. וכביכול הכל למען התורה ולמען כבודו של מרן זצ"ל, והגדילו "זעקת התורה!!!" ואני עומד ותמה, וכי זו היא דרכה של תורה? וכי זהו רצון ה' יתברך באמת? היכן הותר לשקר? היכן הותר לרמות? היכן הותר לזייף? היכן הותר לקלל? היכן הותר לבזות? היכן הותר לבייש אדם? היכן הותר לרקוד על הדם? היכן הותר לבזות ת"ח? היכן הותר לעשות כל זה ויותר מכך? וכי בשביל סיבה זו או אחרת, הותר לעבור על כל התורה כולה? איך יתכן לבוא בכח התורה, בשמו של מרן זצ"ל, בשם האמת ולעשות ההיפך ממש.

השיטה הזו, לכפות את הדעה שלך על חבירך, שאינו חושב כמוך, אם בהנהגה, אם בלימוד, אם בפסק - ע"י איזמים, ע"י מלים קשות, ע"י ביטול דבריו כעפרא דארעא, ע"י ביזיון, ע"י כל הדרכים - העיקר לדחות דבריו ולהפילו לגמרי. שיטה פסולה ועקומה היא. מאז ומעולם היו דעות בין הפוסקים, וכמעט אין נושא והלכה שנשתנו בה הפוסקים, זה אומר בכה, וזה אומר בכה. אבל דרך חכמי ארץ ישראל שמנעימים זה לזה בהלכה כידוע ומפורסם. מותר לשני להביע דעה אחרת, מותר לו לחשוב ולדבר ולנהוג אחרת. אינך צריך למחוק אותו לגמרי! זכותך לומר דעתך בקול רם, בהחלטיות, אבל אל תבטלנו! גם הוא אדם וחכם כמוך. וכמה פעמים יימצא שהוא צודק, ואחר כך גם אתה תחזור בכך, אז למה תדחנו לגמרי מתחילה? ואפילו באופן שלפי דעתך, עיוןך, הוא טועה לגמרי. תחלוק על הדעה, תדחה את הפסק, תאמר זו טעות. אבל אל תתקיף את האדם, החכם. אף אם אדם טעה בהלכה אחת או שתיים ושלש, הוא לא נעשה משובש, לא נעשה אפיקורוס, לא נעשה בטל ומבוטל. שים לב, וכי אתה לא טעית? וכי אתה לא השתבשת? בדרך שאדם נוהג עם אחרים, ינהג עמו. אם אתה תתקיף אחרים ותבזם, כן יעשו לך, וההפסד כולו שלך. וכל

של מרן. מי התיר?! דרך זו שבשביל להשיג מטרה מסויימת, מותר לפעול ולנהוג בכל דרך, והמטרה מקדשת את האמצעים להתיר הכל, היא הפך האמת. ו'מצוה הבאה בעבירה' תוכיח, והפסוק קרי בחיל: "אני ה' שונא גזל בעולה". כל מי שידע שהוא זיוף, כל מי שבידו היה למחות בשקר וברמאות, ולא עשה, נתפס באותו עון. אין משוא פנים בדבר לפני הבורא יתברך, קטון וגדול שם הוא, לפניו הכל שוין, אם אחד הלך בדרך פסולה, הלך נגד התורה, ה"ז עתיד ליתן את הדין. שהרי תמך בדבר שהוא שקר, בדבר שהוא היפך חותמו של הקב"ה. ושקר - גם אם יחתמו עליו מאה רבנים ואלף חכמים, יישאר שקר. גם אם ימלאו חלל העולם בשקר, יישאר שקר. והאמת - גם אם לא יחתום עליה אלא רב אחד, חכם אמיתי אחד, היא אמת! ואפילו אם לא יחתום עליה אף אחד, היא אמת, כי חתם עליה הבורא ב"ה שהוא אמת וחותרו אמת.

באמת כואב להם כבודו של מרן זצ"ל?!

וכי באמת כואב להם כבודו של מרן זצ"ל, אם כן היכן פסקיו של מרן זצ"ל, היכן ספריו של מרן זצ"ל, היכן דרך לימודו של מרן זצ"ל, בהרבה ישיבות אין ספריו בהיכלי הישיבה, אין מזכירין שמו כמעט, אין פוסקים על פיו כלל, מתביישים בדרכו ומתביישים בהנהגתו. וכעת צועקים בשמו... התפילה לא כפי דעתו, הלימוד לא כפי דעתו, הלבוש לא כפי דעתו, הפסקים לא כפי דעתו, ובנושא זה צועקים בשמו?! אנשים ששנים רבות לא הלכו בדרכו, לא בחרו במה שבחר, לא היה אכפת להם מדבריו ומצוייו. יש שכמעט לא היו מזכירים אותו, ויש שבקושי עשו הספד בפטירתו, וכעת מכריזים בקול רם שמו ודרכו והנהגתו. האם זה באמת כי חסים על כבודו?! איך יתכן שיעמוד משגיח בישיבה ויאמר לבחורים שידרשו פאה נוכרית בנישואין, וכמה שהפאה יותר יפה, יותר מהודרת יותר מצוה, כמו

אמרו לו חכמים: חזור בך בארבעה דברים אלו, ונעשה אותך אב בית דין לישראל. אמר להם: "מוטב לי להקרא שוטה כל ימי, ולא ליעשות שעה אחת רשע לפני המקום, שלא יהיו אומרים בשביל שררה חזר בו". ראה דרך חכמי ישראל האמתיים, חכמי ישראל הגדולים, שלא היה מוכן לחזור בו אף שיאמר כשאר כל חכמי דורו [ובסוף ימיו אמר לבנו לחזור בו. ע"ש]. ומדוע?! שלא ליעשות רשע שעה אחת לפני המקום! וויתר על כבוד, וויתר על כסא, וויתר על הבטחות. שלא יאמרו בשביל שררה חזר בו. כי מוטב לאדם שיקרא שוטה במשך כל ימיו, והעיקר שלא יעשה רשע שעה אחת לפני המקום, כי אם לבי אומר לי שאין זו האמת, אם לפי הבנת-קבלתי שם שקר, מוטב ליקרות שוטה, ולא לתמוך בשקר! ולא לתמוך בהיפך האמת! כי האמת שווה את הכל, כי האמת יקרה מן הכל, כי האמת, היא האמת ואין זולתה. ומוטב קול אחד של אמת, מאלפי קולות של שקר! מוטב מנדט אחד של יושר, משבעה מנדטים של רמאות! מוטב מאה ועשרים אלף קולות של יושר ואמת, ממאה ועשרים מנדטים של רמאות ושקר! מוטב לילך עם האמת ולהפסיד, מאשר לילך עם השקר ולהצליח. כי הצלחה כזו היא רחוקה מה', כי הצלחה שהיא באה באיומים ורמאויות שקרים וזיופים, לא תצלח! היום עמדה, מחר תפול! כי שקר אין לו רגלים!!

חז"ל אמרו (ברכות דף כ"ז ע"ב) "יכול החי להכחיש את המת", אבל "היאך יכול החי להכחיש את החי". והיום בעוה"ר החי מכחיש את החי בלא בוש פנים, בעזות מצח, וכותבים ומפרסמים מכתבים בזיופים ומעידים שקר, בשם החיים. היש לך עזות מצח גדולה מזו? 'אין אדם מעיז פנים בפני בעל חובו', ו'לא אשה מעיזה פניה בפני בעלה', והיום בעקבתא דמשיחא דחוצפא יסגא, הכל אפשר, הכל מותר. כדי להפיל מי שהוא, כדי לנצחו, כדי להשפילו, הכל מותר! כל הדרכים שבחזקת סכנה, הותרו, התיירו - כביכול בכח התורה, כביכול בשמו

אפיה' אבל - 'גבי דיליה', ה' ירחם. איפה מצאו היתר לשמוח במפלת האחר, והפסוק צועק ואומר "בנפול אויבך אל תשמח, ובכשלו אל יגל לבך, פן יראה ה' ורע בעיניו, והשיב מעליו אפו". ואומר: "שמח לאיד לא ינקה" - לא ינקה ב"מ, ה' לא מוותר על שמחה במפלת אחר, כי זו אכזריות, כי זו דרך הגויים ערלי לב, ולא חרבה ירושלים אלא על קמצא ובר קמצא בגלל שנתבזה אדם, בגלל שלא השגיחו בבושתו. אלא שזה שקר! כמה חמורה היא שנאת חנם שגרמה לחורבן הבית. ואיך נחזיק בה בעוז, ולהוציא הון תועפות רק בגלל השנאה להשפיל את האחר. לא כבודו של מרן כאן, גם לא זעקת התורה, אלא מניעים אחרים, סיבות כאלו ואחרות, וזה שקר!

"וטהר לבנו לעבדך באמת"

השקר אינו מתחיל מכאן, אינו בענין זה ובהשקפה זו דוקא. אלא הרבה קודם לכן. אדם שיודע שצריך לבטא ח"ת ולא כ"ת, קו"ף ולא כו"ף, ויודע לבטאות כן ויכול לנהוג כן, ואינו אומר זה. ה"ז חי בשקר! כי אם זו האמת איך תנהג

אתרוג כמה שיותר יפה, יותר מצוה... וכששאלו אותו, הרי מכשילה את הרבים שיביטו בה, ואשה עליה להצניע עצמה? השיב: מוטב שיביטו בה אחרים, ולא אתם תביטו בנשים אחרות. עפרא לפומיה! זו יראת שמים! זה משגיח בשיבה?! זו דרכו של מרן?! זה חפץ ה'?! זו השקפה?! זה זיוף! בלבלו היום את כל היוצרות, משגיח נעשה פוסק, רב קהילה נעשה גדול הדור, ומי שקיבל תעודה נעשה מטיף מוסר, וכל אחד מביע דעתו בקהל עדתו, ומתיר לעצמו לפתוח פיו נגד גדולים וטובים ממנו, ובז ומבזה לכל מי שאינו הולך בדרכו, ומבזה ת"ח בדברי שקר וחנופה, לה"ר ורכילות ושאר מרעין בישין. צא וחשוב, כמה עבירות נמשכו מזה, אם תוכל לספור אותם! וע"י זה גרמו שכל אחד - אברך פשוט, ומוכר ירקות ובשר, ובעל מונית, ואפילו בחור שלא נתפתחו עיניו, וילד קטן שאינו מבין כלום, מדבר ומצפצף בקולו כעורב, ומקשה ומתרץ ומבזה. מי ישא בכל אלו העוונות? וכי בימים כאלו הותרו כל האיסורים?! אתמהה!! איך יתכן לשתוק ולחשות בעת כזאת, וכי הקב"ה אינו יודע מה בלבות כל אחד?! הקב"ה אינו וותרן, 'מאריך

הגאון רבי אליהו מאדאר ביחד עם מורנו הרב צמח אצל מרן זצוק"ל

לא האירה פנים - **אמונה!** "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות" זה רצון ה' יתברך, בודאי הוא לטובה, גם זו לטובה. ו"כל דעביד רחמנא לטב עביד" - אין זו רק הנהגה של גדולי עולם התנאים הקדושים, אלא זו הלכה (ש"ע או"ח סי' ר"ל ס"ה), זו אמת! כי אם אין זה רצונו, לא היה קורה כן! ואם קרה כך בעולם, סימן שזה רצונו וזה חפצו ב"ה, כי הוא אמר ויהי, הוא צוה ויעמוד". ואם ה' החליט כן, בודאי הוא לטובה! לא תמיד רואים הטובה מיד, פעמים אחר ימים, פעמים אחר חודשים, ופעמים אחר שנים, אבל בודאי הוא לטובה. וכמו שאמרו חז"ל (נדה דף ל"א ע"א) "אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני" במה הכתוב מדבר? בשני בני אדם שיצאו לסחורה, ישב לו קוץ לאחד מהם, התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו, התחיל מודה ומשבח. והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב: "עושה נפלאות לבדו, וברוך שם כבודו לעולם" אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו. פעמים שלא יכיר בו כלל, אבל בודאי הוא נס. שהרי אנחנו מאמינים בני מאמינים, ועל מבועי האמונה אנחנו אמונים, כי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזים עליו מלמעלה (חולין דף ז' ע"ב), ואין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלוא נימא, ואין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא נימא (יומא דף ל"ח ע"ב), זו האמונה! וזו האמת! וכבר אמרו בספרים הקדושים, שאדם צריך להגיע למדרגה כזו שכשקם בבוקר יאמין וישמח באותו מצב שהוא בו באותו יום, כי אם זה המצב, זהו רצונו ב"ה. כי ברצונו ורק ברצונו - אני במצב זה בכל מצב שיהיה, כך רצונו, ואני שמח בזה. כי אם הבורא רצה אחרת - היה קורה אחרת, על אף החירופים, על אף הביזויים, על אף הרמאויות, על אף השקרים. ואם זה מה שקרה - זהו רצונו, מדוע? למה? איך? כיצד? זה לא חשבונך! זה לא תפקידנו, זה לא עניינו! נכון, חשבת אחרת, נכון, ציפית ליותר, נכון, היתה תקוה להצלחה גדולה. אבל אם זה לא קרה - קבל את זה

אחרת, איך תאמר אחרת. חכם שיודע שש"א בראש תיבה הוא שו"א נע ויודע איך לבטאתו, וקורא בק"ש שמע ישראל בשו"א נח, הרי זה דובר שקרים, כי קורא היפך האמת. אם חכם רואה פסק של רב, ורואה קושיא נכונה על דבריו ומבין שהצדק עם המעיר, ואעפ"כ פוסק אחרת, ה"ז חי **בשקר!** כי תורתנו תורת אמת, ואין מחניפין בה לשום אדם, ואין לדיין אלא מה שענינו רואות. כי אדם צריך לדבר אמת, להתפלל באמת, לעשות מעשיו באמת, לנהוג באמת, ללמוד באמת לפסוק באמת, לעבוד ה' באמת, וע"ז אנחנו מתפללים "וטהר לבנו לעבדך באמת". אין די לעבוד את ה', כי אפשר שהיא עבודת שקר חלילה. אם העבודה הזו אין הלב מעיד על אמיתותה, אם אתה בלבך פנימה יודע, שאין זו הדרך הנכונה, זו עבודת שקר. וע"ז תפילתנו שתזכנו ה' לעבדך באמת.

"אמת ואמונה" - אמת, במעשים, ואמונה, בתוצאה!

אדם שעשה מעשיו באמת, ועכ"פ לפי דעתו ולפי דעת רבותיו, ולא עשה זה בשביל שררה וכבוד איומים והכרחים, אלא, הבין שכך נכון לעשות, זו הדרך הנכונה, וזה רצון ה' באמת, הרי זה הצליח הצלחה רבה, וזה עצמו נצחון גדול! אם בסופו של דבר הצליח הדבר שרצה, אם בסוף הענין השיג כחפצו, או לא, אין זה עניינו, כי הוא הלך בדרך הנכונה לפי דעתו. גם אם טעה לא ידונו אותו ע"ז, גם אם מחשבתו לא יצאה לפועל, אינו נידון ע"ז, כי הוא עשה כפי שיקול דעתו, כפי החלטת רבותיו, כפי דרך התורה, ולא סר ממנו לא שיקר ולא רימה, לא ביזה ולא השמיץ, ולא סטה מדרך האמת. ומה שהקב"ה החליט לבסוף אחרת, זהו רצונו יתברך, מכאן מגיעה האמונה, **"אמת ואמונה" אמת** - לילך בדרך אמת בפעולות, אמת במעשים, **ואמונה** - בתוצאה, אמונה שזהו רצונו יתברך. גם ב'ערבית', גם בזמן חושך, גם בזמן הפסד, גם בזמן שההצלחה

מאהבה. הבן שזהו הטוב בשבילך-בשבילנו, בשביל כולנו יחד. כי זהו רצון הבורא אבינו אב הרחמן, מקור החסד והרחמים. זהו רצונו. ואדרבא ככל שגדולה התמיהה, ככל שהפלא עצום, ככל שהדבר אינו מובן ואינו נתפס איך קרה, מראה בעליל יותר, כי זהו ענין משמים, כי זהו רצון הבורא, כי הוא המחליט והוא הקובע, זה ישפיל וזה ירים, ורק הוא קבע וקובע, כמה יקבל כל אחד, ואיך יגמר הענין. הכל רק בהחלטתו.

לא מי שמשיג את חברו בריצה באמצע התחרות, הוא המנצח

אמנם אין זה מצדיק, אין זה מאשר, מה שעשו אחרים, מה שרימו, מה שביישו, מה ששקרו, מה שזייפו. על כל מלה של שקר, יתנו את הדין! על כל זיוף יקבלו מהשמים את המגיע! על כל ביזוי ת"ח ייענשו ב"מ. אבל אין זה תפקידנו ולא ענייננו, יש להם חשבון עם ה' יתברך! ראה מה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום ועינו אותם" - הרי שהיתה זו גזירת הבורא. אבל מיד המשיך הקב"ה "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי" - פרעה קיבל עונש על מעשיו, וישראל בסוף קיבלו שכר "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". דוד המלך כשברח מפני שאול ומפני אבשלום, קיבל עליו דין שמים, ולא רצה לעשות מעשה בעצמו "הניחו לו ויקלל כי ה' אמר לו", אבל התפלל לה' שינקום את נקמתו, וישלם להם כפעלם, כמבואר בספר תהלים לרוב. ובסוף ימיו אמר לשלמה בנו להעניש את שמעי על מעשיו, כי עשה מעשה נבלה, וקיבל עונשו ב"מ, ודוד ששתק והבליג וקיבל גזרת ה', באותה שעה נעשה רגל רביעי למרכבה! (חפץ חיים בשם חז"ל). **אמת**, נתקיים בנו מקרא שכתוב "הלא ידעתי כי בוחר אתה לבן ישי לבשתך וגו'" - יש שנתביישו לילך ברחוב, לילך בביהכ"נ, לילך

לקניות. אבל האמת אז היתה עם בן ישי! ומה היה בסופו של דבר? דוד המלך לאט לאט, הלך ונתעלה, עד שנהיה מלך ישראל חי וקיים. לא מה שרואים אנו באמצע הדרך זה הנכון, לא מי שמשיג את חברו בריצה באמצע התחרות, הוא המנצח, אלא מי שהגיע והשיג בסוף התחרות, בסוף הדרך שם הנצחון. אנחנו עדיין באמצע הדרך, ואנחנו בטוחים, כי מי שהולך עם האמת, ורק עם האמת הוא המנצח האמתי, והוא ינצח בסוף הדרך, ואנחנו בטוחים שגם מה שקרה באמצע הדרך הוא מכוון מלמעלה. יש משגיח לעולם, יש מנהיג לבירה, יש מי שרואה, יש מי שמדריך, יש מי שמכוון, והוא יודע מה שעושה, גם אם אין אנחנו מבינים. ובודאי ובלי ספק, שמה תצמח ישועה, ומעז יצא מתוך בס"ד, דוקא מזה, וכמו שדרשו "עת צרה היא ליעקב, וממנה יושע", שדוקא 'ממנה' - מתוך הצרה עצמה, תצמח הישועה, דוקא מתוך החושך ובגלל החשך, יבוא האור ויזרח שבעתיים.

חג הפסח - חג האמונה!

חג הפסח בפתח - חג האמונה! "ויאמן העם", "ויאמינו בה", גם בזמן שעשו כפי שנצטוו מפי הבורא וראו שנתגברה הצרה - "תבן לא ינתן לכם ותוכן לבנים תתנו", "תכבד העבודה על האנשים". אמר לו הקב"ה למשה רבנו ע"ה, לא היה לך להרהר אחר מדותי, כי ודאי הכל לטובה. ובאמת נודע מה שכתבו המפרשים שקושי השעבוד השלים המנין, נמצא שגודל ועוצם הקושי לטובתם, להוציאם מוקדם יותר ביפה שעה אחת קודם. וכשצירי הלידה תכופים וקשים יותר, סימן שהלידה קרובה. "אם ראית דור שצרות רבות באות עליו, כנהר חכה לו" (סנהדרין דף צ"ח ע"א). בחג הזה חג האמונה, יש ליטוע חזק את האמונה בלבנו ובלבות זרענו.

אמת, שאין אנחנו יודעים חשבונות שמים ומה הסיבות המביאות לכך, ובלי ספק הן רבות, ואם אסתר המלכה שהזמינה את המן למשתה היו

ידי מעשים ופעולות שונות לקרב קץ הגאולה ולא תמיד עולה בידם, כי לא הגיע הזמן. ושמעתי (מר' אברהם ישעיהו עמרם הי"ו) כי **יעקב אבינו** גימטריא רנ"א כשמו של מרן הגאון האמיתי נר"ו - **מאיר** - וכמה דברים שוים ביניהם - תתן אמת ליעקב. ביקש לגלות "**קץ הימין**" - אלא שלא הגיע הזמן לשכינה להתגלות לגמרי. ודיינו שזכינו להתקרב אליו ולהתבשם מתורתו ויראתו, חכמתו ותבונתו, צדקותו וחסידותו, אמיתתו ותוקפו של מרן הגאון נר"ו.

מה הוא 'גאון אמיתי' - שיכול לומר 'טעיתי'

יש רבנים בישראל, יש חכמים בישראל, יש דרשנים בישראל - לא אלמן ישראל, אך מעטים הם הגאונים! יש גאונים בישראל, יש בקיאים בישראל, אך מעט הם האמיתיים! למצוא רב וחכם, דרשן ופוסק, חריף ובקי, וגאון אמיתי - נדיר! פעם אמר לי **מרן הגאון נר"ו** מה הוא 'גאון אמיתי'? אם הוא גאון, גאון. ואם לא אז לא, א"כ מה זה **אמיתי**? וענה: אמיתי - זה מי שמודה על האמת, שיכול לומר 'טעיתי', שמקבל הערה גם מתלמיד קטן. והדבר ידוע ומפורסם אצלנו ואצל אחרים, מי כמוהו נאמ"ן, מי כמוהו אמיתי, מי כמוהו מתרחק מן הכבוד. ומרגלא בפומיה כמעט בכל דרשה ושיחה ושיעור - להחזיק באמת, להודות על האמת, להיות נמס בפני האמת, להתרחק מכל כבוד מדומה, וכבוד ר"ת בטל ומבוטל כעפרא דארעא. וכך נתחנכנו בעיקר בשתי נקודות אלו "אמת ועונה". [וכבר כתב כן מוה"ר הגאון המופלא המנוח רבנו **משה לוי זצ"ל** בסוף תשובתו שנדפסה בניסן תשנ"ה בחוברת אור המאיר. ע"ש]. ולא בחינם בא הרמז כסא רחמים ספרדית - ס"ת אמת, וכן "**הרב מצליח מאוזו**" גימטריא **האמת** בדיוק. וגיסי הרה"ג רבי **אדיר כהן** הי"ו הוסיף בזמנו כי "**שיבת כסא רחמים ספרדית**" גימטריא "**זאת תורת אמת**" בדיוק נמרץ, ומרן

לה טעמים רבים, וכולם נכונים, ועל כולם חשבה (מגלה דף ט"ו ע"ב), על אחת כמה וכמה שמעשה שעושה הבורא ב"ה, יכולים להיות לו סיבות רבות לאין תכלית, ואין אנו מתיימרים לדעת ולהבין, אבל דינו לזכור, כי אנחנו בגלות, ושכינת עוזנו חובקת אשפתות בעוה"ר וכל הגוים חיללוה והיא מצטערת ובושה בעונותינו. "ודיו לעבד שיהיה כרבו" (ועיין ברכות דף נ"ח ע"ב). ואי אפשר בזמן כזה של גלות קשה וסוף הגלות המרה, שהחושך גובר והאמת נעדרת, שתתגלה האמת בעוצמתה, כי עדיין לא הגיעה זמן הגאולה האמיתית. ואף אם חשבנו שזו דרך כדאית ונכונה מהרבה בחינות, אפשר שאין רצון ה' לגלות האמת על ידי זה, והרבה דרכים והרבה שלוחים למקום. **אמת** כי רבים רבים נצטערו, רבים כאב להם מאד, רבים לקחו את זה קשה, אבל ודאי שגם זה נלקח בחשבון של מעלה כמה צער יהיה, וכמה צער לכל אחד ואחד, כי יש השגחה פרטית לכל אחד ואחד, עד פרטי פרטים ודקי דקויות, והכל נלקח בחשבון, ובכל זאת נעשה מה שנעשה. ואפשר שבא כ"ז לטהרנו ולנקותנו מכל חטא ועוון, וכעת שאנו לפני הגאולה, וצריך זכויות גדולות לזכות לראות באור הגדול, צריך נקיון יסודי. וצער ועוגמת נפש כאלו, מנקים בודאי נקיון גדול את הנשמה, וזה לבדו כבר כדאי ומשתלם. ונקודה למחשבה! יודע אני שרבים התפללו מאד להצלחה, ודברו ופעלו ועשו הרבה מאד, מכל לבם ומעל לכוחותיהם, ושמא התביעה עלינו שצריכים לעשות כן ויותר מזה להגדלת כבוד שמים, ולהתגלות מלכותו יתברך בעולם, בגאולה שלמה בקרוב.

ביקש יעקב אבינו לגלות 'קץ הימין'

אמרו חז"ל (פסחים דף נ"ו ע"א) ביקש יעקב אבינו עליו השלום לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו השכינה. פעמים שהצדיקים משתדלים על

וכל אחד כבודו במקומו, ונכבדו כערכו, ואנחנו הולכים לאור רבותינו. אבל חכם שאומר שקר, שמרמה, שמזייף, שמצטט דברים שלא נאמרו ומתקיף, שמבזה חברו - אדם או חכם - שרומס את האחר, נאמר לו: עד כאן! זה כבר לא ענין דעה זו או אחרת, אין זו השקפה, אין זו הנהגה, זה כבר עובר על איסורי תורה. כי אין הבדל אם אדם עובר על איסור "ובשר בשדה טריפה לא תאכלו" ואוכל נבלות וטרפות, לבין אם עובר על איסור "ולא תונו איש את עמיתו" ומבזה ומבייש אחר. אין הבדל בין אם אדם מבטל ק"ש ותפלה, לבין אדם שמבטל מצוות "והלכת בדרכיו", "את ה' אלקיך תירא" - לרבות ת"ח. אין הבדל בין העובר על צווי זה של הבורא לבין העובר על צווי אחר, ואדרבא איסורים אלו חמורים מאד, ובפרט העובר על **שקר** אשר מתרחק מה' מאד, ורבו תוצאותיו וענפיו, כי אחר שהתיר לעצמו לשקר, מתיר לעצמו לזייף, ולומר לה"ר ורכילות, ולהוציא שם רע ולהגדיל השנאה וללבות האש, כי נעשה לו כבר הכל מותר, וכבר אינו משגיח ואינו שם לבו על האמת. ובזה כבר אסור לנו לשתוק, אסור לנו להבליג. וצריכים לנו למחות, וברט על בזיון כבוד ההתורה. כי תורת ה' אמת היא. אמנם אין לנו שונאים שום אדם, ואפילו אם דרכו פסולה בעינו, וטועה גמור הוא, מ"מ אנו תפלה שיחזיר ה' את כולנו בתשובה שלמה לפניו, עם כלל ישראל. ובא לציון גואל.

אשרינו שזכינו ללמוד בישיבה הקדושה הזו, אשרינו שזכינו להכיר דרך האמת

אשרינו ומה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה מאד ירושתנו, אשרינו שזכינו ללמוד בישיבה הקדושה הזו, אשרינו שזכינו להכיר דרך האמת - אם בתפלה, אם בלימוד, אם בפסק, אם בהנהגה - העיקר שאנחנו באמת נצעד בדרך האמת, לא

רה"י נר"ו כתב ע"ז אז "לא האמנתי עד שבדקתי במחשב". וכ"ז להורות נתן שב"ה דרך רבותינו ה"ו דרך אמת היא, ומפני האמת לא נשוב, לא נזוז, לא נסטה מדרך האמת. ונודע כי נרמזה האמת במעשה בראשית בתחלה ובסוף, בתחילת התורה: "בראשית ברא אלקים" - אמת. ובסוף: "אשר ברא אלקים לעשות" - אמת. לרמז כי האמת היא יסוד הכל, וכל העולם בנוי רק על האמת.

אין הבדל אם אדם אוכל טרף, לבין מבזה ומבייש אחר

סוף דבר: אין בכוונתנו בדברים אלו - על כלל הפעילים, על כל האנשים, על כלל הרבנים ח"ו, כי אין אנו בזים לשום אדם שהולך ביושר, נכבד כל חכם שאומר אמת, נעריך כל רב אמיתי - גם אם אינו אומר כדעתנו, גם אם חולק עלינו, גם אם אין אנחנו מסכימים עמו, גם אם לפי דעתנו טועה - נכבדו ונעריכו, כי זו דעתו, וזכותו להביע דעה תהיה אשר תהיה - העיקר שלא תהיה נגד היושר והאמת. וכבר נודע שרבו חילוקי הדעות בין גדולי וחכמי וצדיקי ישראל בענייני השקפה והנהגה, כגון אם המדינה היא אתחלתא דגאולה, או סוף הגלות, או שהיא חיוך מה' לישראל. אם להשתתף בבחירות ולתת יד לכי"ב - יש שסברו שהוא איסור מוחלט ומתחברים לרשעים וכו', ויש שסברו שהוא מותר ומצוה כדי להציל ועוד. אם להכיר ברבנות ולקבל תפקידים רשמיים בה - יש שסברו שאסור לתת להם יד ותוקף כלל, ויש שסברו שאפשר ומצוה כי עי"ז יש כח לתקן ולהשפיע ועוד. אם להיכנס לממשלה, ולא יזו ממשלה, ועד כמה להיות שותף בה? כל אלו ועוד כידוע נושאים שדנו בהם גדולי ישראל, וכל אחד אמר דעתו והשקפתו, ויש פעמים שבא גדול אחר חברו, וחלק על מה שאמר קודמו, והדברים עתיקים. ואנו מעריכים את כולם כי כולם מכוונים לש"ש, ויש חושב כך ויש חושב אחרת,

אחת "וצדיק באמונתו יחיה" (מכות דף כ"ד ע"א).
לומר שבסוף הגלות צריך להחזיק בעז באמונה
שהיא האמת, והיא עיקר כל התורה וכל עבודת
ה'. "חזק ואמץ! אל תערוץ ואל תפחד, כי עמך ה'
אלקיך בכל אשר תלך", כי אתה עם האמת וחזתמו
של הקב"ה אמת!

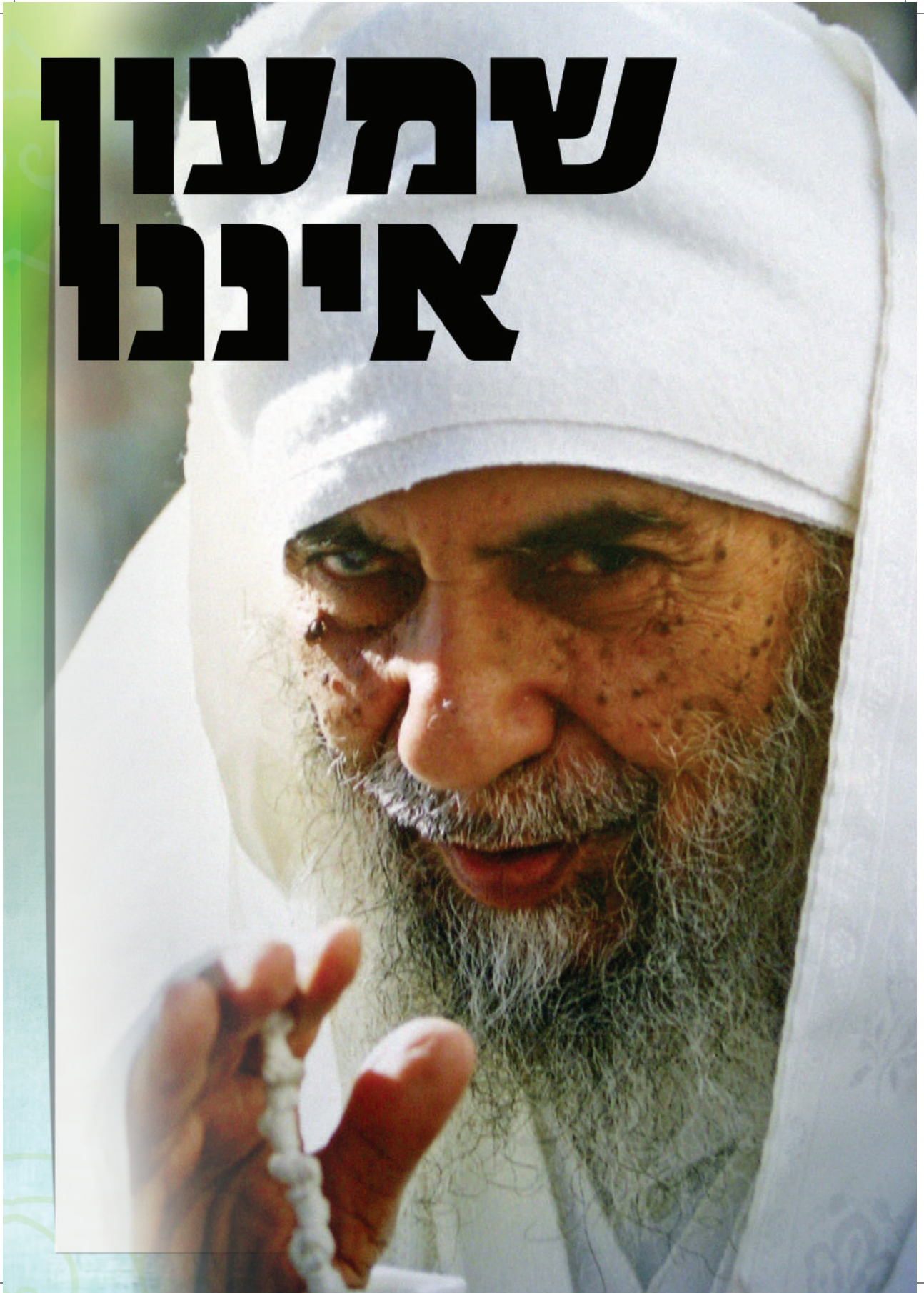
ולמרן הגאון האמיתי ראש הישיבה נר"ו - אנחנו
אומרים, רבנו! מה שהנחלת לנו אנחנו עושים,
ובדרך אנחנו הולכים, ובעיקר נשתדל להחזיק
במדת האמת, בכל מחיר. ולבורא עולם אנו תפלה,
אנא! "ימים על ימי מלך תוסיף" - ותתן לרבנו נר"ו
חיים ארוכים טובים ומתוקנים, אורך ימים ושנות
חיים, ושלח לו רפו"ש מן השמים בכל אבריו ובכל
גידיו, ותורתו תהיה מכרזת עליו, שילכו רבים לאורו,
ותרבה הדעת והאמת בעולם, עד שתאיר עלינו
אתה ה' באורך הגדול. ותקיים בנו מקרא שכתוב:
"קומי אורי כי בא אורך, וכבוד ה' עליך זרה, כי הנה
החושך יכסה ארץ וערפל לאומים, ועליך יזרח ה'
וכבודו עליך יראה". בניסן נגאלו ובניסן עתידין
להגאל, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות
וישועות גדולות. והאמת והשלום אהבו. אכ"ר.

נרמה את עצמנו, לא נאמר אחד בפה ואחד בלב.
נחיה עם האמת, ואם ידענו ויש אצלנו דבר שאינו
מתקון, שאנחנו צריכים לשפר את עצמנו, שאנחנו
לא בסדר בזה ובזה, לא נשלה את עצמנו בשקר, לא
נחיה באשליות, לא נחיה בטעויות. גם אנחנו יכולים
לטעות, גם אנחנו יכולים לשגות, גם אנחנו צריכים
לתקן, וכל אחד היכן שהוא עומד. אם אנחנו נחיה
באמת, וכל פסיעה שלנו תיבדק, ועל כל צעד ושעל
ניתן את הדעת, ועל כל מעשה נחשוב תחלה, זו
אמת או שקר? האם אני מרמה את עצמי או חי
באמת? אם ננהג כן, הרי שנדבק באמת, ונדבק בה'
יתברך אשר חותמו אמת, וזו ההצלחה הגדולה
ביותר, זהו הנצחון האמיתי.

אחי היקר! לך זקוף - לא, לא זקוף בגוף, כי
ההלכה אוסרת לילך בקומה זקופה (ש"ע או"ח סי'
ב' ס"ו), ואין אנו זזים מן ההלכה כהוא זה. אבל לך
זקוף בנפש ברוח בנשמה, תשמח שדבקת באמת,
תשמח שאתה עם האמת. ותזכור כי "שפת אמת
תכון לעד" - תזכור שאנחנו נמצאים בידיו של
הבורא יתברך ב"ה, וכל מה שעושה עמנו רק לטובה
בודאי. "אמת ואמונה" בא חבקוק והעמידן על

שמעון אינו

נפלה עטרת ראשנו! אוי נא לנו כי חטאנו! אוי לה לספינה שאבד קברניטה!

כל הארץ לבשה תוגה והתעטפה ביגון לשמע הבשורה הנוראה כי נשבה ארון האלקים מורנו ורבנו ועטרת ראשנו, ממורי דרכה של הישיבה תכב"ץ, הגאון האדיר רבנו שמעון חירארי זצוקללה"ה | יחד עם כל בית ישראל התאספנו גם כל בחורי ואברכי הישיבה לחלוק כבוד אחרון לקדוש ה' שהפיץ תורה ויראה עשרות שנים בדרום תל אביב | ימים ספורים לאחר השבעה התיישבנו לשיחה עם אחד מנכדיו של רבנו, ביקשנו לשמוע קצת מתולדותיו, וקבלנו מאמר מלא, סיפורים חדשים-ישנים שעדיין לא התפרסמו, ואפילו חלק מבניו של מוה"ר לא ידעו מהם לרוב ענוותנותו... מרגש! מחזק! מחייב!

חשכו המאורות...

בתחילת חודש אדר האחרון, קרא רבנו זצ"ל לשני נכדיו האהובים, רבי רונן ורבי שמעון הכהנים שליט"א לחדרו, ביקש מהם שישבו, ופתח פיו ואמר: "ברצוני לשתף אתכם בחלום שחלמתי הלילה", היטו הנכדים אוזנם, ובלבם מקננת התמיהה, ממתי רבנו מספר סיפורים וחלומות אשר שוא ידברו, אך בידעם גודל ועוצם קדושתו ומחשבותיו, שמרו התמיהה בקרבם, והאזינו בקשב רב. פתח רבנו וסיפר: "בחלומי הנני יושב ועוסק בתורה בחדר זה בשמחה ובטוב לבב, ולפתע הנני מרגיש קדושה נוראה שוררת במקום, ואשא עיני וארא שני זקנים גבוהים והדורי פנים, אחד עומד ממש לידי, והשני קצת מאחוריו. שאלתים לרצונם, ובמה זכיתי לביקורם, וידברו איתי בדברי תנחומים על כך שאני חולה וגוסס, ויהי הדבר לפלא בעיני, כי בחלום הרגשתי עצמי בריא וחזק, ולאחר שסיימו בניחומיהם, פנה הזקן שקרוב אלי, לזקן שעמד מאחוריו, ואמר לו: תגיד לקהל שחשכו המאורות... ותיכף מיד נעלמו

כלא היו, ואיקץ". עד כאן סיפר הסבא הגדול לנכדיו בחדרו, ושתק. נפעמו הנכדים מדבריו, בהבינם עומק כוונתו, אך לאחר רגע קט התעשתו, ואמרו לו: חלמא טבא חזית וכו', וחלומות שוא ידברו, וכבודו יאריך ימים על ממלכתו בבריאות ובשמחה, וכיוצא בדברים אלו. לאחר שסיימו דבריהם, נענע הסבא הגדול בראשו לאות לאו, ואמר בלחש: "הפעם נראה שיש משהו בחלום זה..." סתם ולא פירש!

הגיע זמני להחזיר את הפקדון

לאחר כשבוע נכנס רבנו לבית החולים לעבור ניתוח, הניתוח עבר בהצלחה, ורבנו נשאר שם להתאוששות, לפתע החל מצבו להידרדר, מדובר היה בחיידק אלים שנדבק בו, ויבואו כל בניו וכל בנותיו לבקרו, ולשאול בשלומו, והנה חלקם יצאו לאחר הביקור מבולבלים, לתמיהת בני המשפחה, סיפרו בחשש, שכשבאו לברכו ברפואה שלמה ושיחזור לאיתנו, עצרם רבנו ואמר להם בשלוח מוחלטת: "זה הסוף...!" וכשניסו להניאו מדבריו, ענה להם בצלילות ובסבלנות, כמו שמסבירים לילד קטן, "שכל אדם יש לו את השעה טובה שלו להיפטר מן העולם, ולהחזיר את הפקדון", וסיים: "כעת הגיע זמני להחזיר את הפקדון", וכך מבחינתו כבר סיים את השיחה. לא עברו ימים מועטים, ונצחו אראלים את המצוקים, ונשבה ארון האלקים, ביום המר והנמהר, שלישי י"ט אדר.

83 פירושים על ויקרא אל משה!

רבנו נולד בגאבס ביו"ד בתמוז התרפ"ו, להוריו ר' אברהם ובחריה ז"ל. ורבנותו היו: מורינו ורבנותנו הגאונים, רבי יוסף סוסו הכהן (שכיהן כסגן הרב הראשי לתוניסיה, וחבר הבד"ץ העדה

החרדית הספרדית בירושלים), רבי סעייד חדאד (מח"ס סיחה נאה), רבי שמואל עלוש (מח"ס דברי שמואל), וקצת אצל מחותנו רבי פרץ מימון (רב איזור מרחבים, ומח"ס תולדות פרץ), והכל היה בישיבתו של מוה"ר ציס"ע רבי חיים חורי זיע"א.

כבר בקטנותו ניכרו

בו אותות קדושה ופרישות, ועבודת ה' מופלאה, שאינה מצויה אפילו אצל תלמידי חכמים ואדמו"רים מפורסמים, וכל זה מתוך שקידה עצומה בתורה, והתנתקות מוחלטת מכל שאר הבלי העולם. לימים סיפר רבנו לאחד מבניו, שבילדותו הוצרכו הוריו לילך לעיירת המרפא 'חמאם אלף' לכמה חודשים, וביקשו ממנו שיבוא איתם, רבנו סירב בהכנעה, באומרו שבזמן זה הוא יפסיד את לימודיו בתלמוד תורה. וכששאלו אותו א"כ היכן יגור ויאכל ויישן? ענה להם, שילך לקרובי משפחה רחוקים, שגרים בסמיכות מקום. וכאן הוסיף רבנו, שאותם קרובי משפחה היו לעיתים קרובות מכינים מאכל מסויים שהיה סולד אפילו מריחו עד כדי הקאה (חוץ מהכבוד). ואז שאלו אותו הוריו: ומה תעשה ביום שיכינו את המאכל הזה? ענה להם בבטחון, שיכוף את עצמו ויאכל בשביל שיהיה לו כח לתלמוד תורה! נרגעו ההורים, והלכו בלעדיו ל'חמאם אלף'. ממשיך רבנו ומספר: "ואני כאשר יגורתי בא לי, באחד הימים הראשונים שבאתי אליהם, הכינו מאכל זה, ומיד כשנכנסתי לבית חשתי שמעי מתהפכות, אך כמובן שלא הראיתי כלום כלפי חוץ, התיישבתי מול הצלחת, וטרם שהגשתי הכף אל פי, הרגשתי שאיני יכול יותר, וניתרתי ממקומי אל עבר ה'משרד' (= שרותים). רבנו הקפיד מאד על לשון נקיה, ואפילו את המלה 'שרותים' לא הוציא מפיו, והיה מננהו 'משרד'. ואכמ"ל בדוגמאות לזה), ועשיתי שם מה שעשיתי. לאחר מכן לא ויתרתי, וחזרתי אל הצלחת, ושוב הדבר חזר על עצמו, ושוב לא ויתרתי, כי ידעתי שאם לא אוכל יקשה עלי הלימוד אחרי הצהרים! חזרתי לשלחן, אטמתי עיני ואפי, ותחבתי לפי בכח שתי כפות גדושות, קמתי, שטפתי את פי, אמרתי למארחים תודה רבה, ושאיני מרגיש כ"כ טוב ולכן לא סיימתי את הצלחת, וחזרתי לתלמוד בחשק רב, לרגע לא חשבתי להיכנע וליסוע גם כן ל'חמאם אלף' להורי, כי ידעתי ששם לא אוכל לתלמוד כראוי..." ממעשה זה נוכל להבין לאיזה דרגות נפלאות של אהבת ושקידת התורה הגיע! וכידוע שרבנו מגלה חצי טפח ומכסה אלף טפחים. ומעתה לא פלא איך זכה לחבר כל כך הרבה ספרים בכל חלקי התורה, בתורה, בנ"ך, בהלכה, בש"ס, באגדה ובמוסר, והיה שופע כל הזמן כנהר שאינו פוסק, חידושים ופרפראות על כל פסוק שיהיה, ועל כל מימרא שיזכירו לפניו, אפס קצהו תראה בספרו על פרשת ויקרא, שהיא פרשה שכמעט ואין על מה לחדש בה, ורבנו חיבר עליה ספר עב כרס כ-450 עמודים, ועל הפסוק הראשון בלבד "ויקרא אל משה, וידבר ה' אליו, מאהל מועד לאמר", כתב רבנו שמונים ושלושה פירושים (!) ובתוכם משא ומתן בדברי המפרשים ז"ל. אשרי עין ראתה כל אלה.

מדוע הלכתם לישון בשעה כך וכך?

האדמו"ר רבנו חיים חורי זצ"ל, היה שולח את תלמידיו הבוגרים והמתאימים לישובים ועירות שאין בהם רב, על מנת שיחזקו שם את בני הקהילה. ועוד כשהיה רבנו בסביבות גיל העשרים, שלחו מוהרר"ח לעירה 'טמזרת'. מיד בהגיעו לשם, פתח רבנו ישיבה במקום, ולימד בה תלמידים מכל הגילאים. מספר תלמידו מאותה תקופה, ר' יוסף דמרי הי"ו, כי באחד הימים פנה רבנו לתלמידו, ואמר להם: העיירה צריכה שמירה עשרים וארבע שעות! ולכן תיקן להם משמרות, וקבע לכל אחד

איזה שעות ובאיזה ימים ישבו וילמדו, כך שיהיה רצף בכל שעות היממה של לימוד תורה. והנה היו תלמידים שחשבו להיפטר ממטלה זו של הרב הצעיר של העיירה, ואחר שעה ושתיים מתחילת הלילה פרשו לשנת לילה מתוקה... למחרת מגיע רבנו לשיבה, וקורא לאותם תלמידים ואומר להם, מדוע הלכתם לישון בשעה כך וכך?! והלא אתם תפקידכם לשמור על העירה בזמן הזה?! ובגללכם הוצרכתי לקום מיד באמצע הלילה למלאות את המשמרת שלכם! וכך מספר התלמיד: "מעולם לא קרה שאחד הבחורים נרדם ואפילו בשוגג, ורבנו לא ידע מזה ולא העיר לו למחרת על רשלנותו וחוסר אחריותו, ובנוסף לזה רבנו היה מציין להם באיזו שעה בדיוק הלכו לישון, או מאיזו שעה עד איזו שעה נמנמו בזמן המשמרת שלהם...". סיפור נוסף מספר ר' יוסף דמרי הי"ו, כשהגיע רבנו ל'טמזרת' בירר תיכף היכן המקוה, ומשנענה כי אין במקום מקוה, התפלל מאד, ומיד הלך וחקר מאת זקני המקום, וסיפרו לו שיש מקוה אחד שפעם היו טובלים בו, וכיון שבאותו מקום לא היה יורד גשם כלל, לכן המים שבו היו מסריחים, וגם בנין המקוה התרועע מלפני כמה שנים, והמקום חרב ושומם. הלך רבנו לאותו מקום, ומצא כדבריהם, תיכף ומיד קרא לכמה בחורים מתלמידי, ועמל יחד איתם לפנות כל הקוצים השיחים והאבנים, מהמקוה ומהצינורות שמובילים אליו, ולנקותו לחזקו ולהכינו לקבלת מי גשמים. התלמידים המה ראו כן תמהו, והסבירו לרבנו שאפילו בחורף כמעט ולא יורד באותו מקום גשם, כי אם דקות מועטות פעם בכמה שנים, וכל שכן בזמן קיצי זה. רבנו עשה עצמו כאילו לא שומע, והמשיך לעמול במרץ יחד איתם להכין את המקוה, והנה אותו יום שסיימו להכשיר את המקוה, היה יום חם מאד, הביטו התלמידים ברבם במבט תמה, בחושבם מה יצא לנו מכל העבודה הזאת, ומה יועיל מקוה נקי בלא מים, רבנו עשה עצמו כאילו לא רואה, וחזר איתם אל הישיבה להמשיך הלימודים כרגיל. ויהי בעלות המנחה בשעת התפלה בישיבה, ויהי קולות וברקים, ומטר עז ניתן ארצה, לפליאת כל התושבים, יהודים וערבים. הגשמים ירדו וירדו, עד שנתמלא המקוה עד סופו, ומיד פסקו הגשמים ונתבהרו השמים... לאחר שנים כשעזב רבנו את העיר, יצאו אליו אנשי העיר מקטון ועד גדול, והתחננו לפניו שלא יעזוב המקום, כי מאז הגיע רבנו למקום, לא פסקה הברכה, ולא פסקו הגשמים בעיתם, כיעקב אבינו שהגיע למצרים לאחר שני הרעב. רבנו היסה אותם וגער בהם: "וכי אני הבאתי הברכה? הכל הוא מידו הרחבה והפתוחה של מלך מלכי המלכים, ואני במקרה הזדמנתי לכאן בזמן שמשמים החליטו שירד כאן שפע..." עד כאן חלק מדבריו הי"ו. וכאן נשאלת השאלה, אמנם ראינו לצדיקים קדושים וטהורים שהורידו גשמים גם בזמן הקיץ, אך האם היה זה גם במקום שגם בחורף לא יורדים בו גשמים? האם זה היה גם בעודם בחורים צעירים בני שמונה עשרה-עשרים? אוי נא לנו כי אבדנו כלי חמדה, אשר מעשיו הם כמעשים המסופרים על התנאים, אוי נא לנו שלא ידענו להעריך כראוי את רבנו, והאמנו במקצת למעטפת העבה של הענוה של רבנו.

הוא זה שהחזיר אותי לחיים!

ומעתה לא פלא כשנשמעים בכל יום סיפורים חדשים מפליאים ומפתיעים, כגון על אנשים שחזרו

מהעולם העליון, וסיפרו שאחד הדיינים שם היה לא פחות ולא יותר מאשר רבנו. בהקשר זה סיפרו המתפללים, שביום בהיר נכנס לבית מדרשו הקדוש של רבנו, אדם שאינו מוכר, באמצע הדרשה בין מנחה לערבית, אותו אדם התקדם כשתי פסיעות אל תוך בית הכנסת, וכשעיניו פעורות מתדהמה, נהפך כולו לחיור כסיד, וצעק: זה הוא שהחזיר אותי לחיים! ומיד נפל על מקומו מתעלף על רצפת בית הכנסת, כמובן שמיד טיפלו בו והחזירוהו להכרתו, ולאחר מכן ישב וסיפר להם בהתרגשות מרובה, על כך שרבנו היה דיין שלו בעולם העליון, והוא סינגר עליו (כדרכו בקודש לסנגר על ישראל), וביקש להחזירו לחיים, ואכן כפי בקשתו כך נעשה. וכעין זה סיפרו עוד כמה אנשים על עצמם. למותר לציין, שרבנו הגיב בביטול, ואמר שאינו מבין על מהם שחים...

רוח הקודש מידי יום בבית המדרש

בית מדרשו של רבנו היה כמו קודש קדשים, אדמורי"ם רבים העידו שאינם יכולים ליכנס לבית מדרשו, לפני שעושים הכנה מיוחדת לכך (רבנו היה מקושר רבות לאדמורי"ם מכל החצרות, וכולם העריכוהו והעריצוהו מאד, והיו באים לביתו לדבר ולהתייעץ עמו פעמים רבות. ואכמ"ל). רבי אברהם פיש הצדיק הנסתר, שהחל להתפרסם בשנים האחרונות, נכנס פעם לבית מדרשו, ולאחר כמה פסיעות נעצר בחרדה ואמר: "אפשר לחתוך כאן את הקדושה בסכין!".

אך גם אנשים פשוטים מן השורה, ראו שם רוח הקודש בעינים מידי יום, היה זה בזמן דרשתו של רבנו בין מנחה לערבית, רבנו התחיל עם קושיא על פסוק מהפרשה, וכדרכו בקודש שיתף את כל הציבור הקדוש בנסיון לענות תשובה, ולאחר מכן אמר את תשובתו המתובלת במשלים ודברי מוסר. לצופה מן הצד ברבנו, היה נראה שזו דרשה רגילה ככל הדרשות, אלא שאם היה מביט הוא בקהל, היה רואה לפתע אדם שמכחיל ומאדים חליפות, ולאחר כמה שניות בצד השני של בית המדרש, אחד המתפללים משום מה מתכווץ על מקומו בחשש, ומביט לצדדים לבדוק אם כולם מסתכלים עליו. במה העניין? היום כבר כולם יודעים! לאחר תפילת ערבית, היו נראים כמה אנשים מתלחשים, היום הרב דיבר בדיוק עלי! מאיפה הרב ידע שעשיתי כך וכך?? והמעשה היה חוזר על עצמו כמעט מידי יום, רבנו בדרשתו היה מדבר בדוקא על מעשים שאינם ראויים שעשו חלק מהמתפללים, בכדי שגם יקיים מצות 'הוכח תוכיח', וגם 'ולא תשא עליו חטא', ולכן בדרשתו היה מביא "דוגמאות ומשלים" ממעשים שעשו אנשי קהילתו באותו יום, בכדי שידעו חומר העניין וישובו בתשובה. חלקם מספרים שבעת שרבנו סיפר "המשל" הוא הציץ מזוית עינו לבדוק אם אותו אדם מקשיב ומבין שהדברים מכוונים אליו, כך הרויח רבנו גם שאותו אדם חזר בתשובה, ובפעם הבאה לא יחזור לעשות דברים שאינם מתאימים, כיון שהוא יודע שרבנו יודע הכל! וגם שלא ביישו ברכים.

בהקשר לזה יש לציין, שרבנו היה מדייק בפרטים של המעשה של אותו אדם שהוא מדבר עליו, בכדי שאותו אדם יבין שהדברים אמורים לגביו, כך סיפר אחד מבני הקהילה, שלפני שנים בזמן שהיה דחוק בפרנסה, הלך לשוק וקנה עגבניות, על ה'סִטְנָד' היה כתוב המחיר שלשה שקלים, והנה לאחר

שקנה, שם לב שעשה לו המוכר את המחיר לפי עשרה שקלים לקילו, אבל הוא כבר התרחק מהמקום ולכן לא חזר אל המוכר, אך כל הדרך, ובבית, כעס על אותו מוכר שקרן וגנב, ודיבר עליו בצורה שאינה מתאימה. והנה בדרשה שבין מנחה לערבית, מזכיר רבנו בתוך הדברים: "ולכן אדם צריך ליהרר מאד שלא לשנוא אף אחד מישראל, ולא לכעוס, וכ"ש לא לקלל חס ושלום, גם אם "לדוגמא" רצה לקנות עגבניות, והיה כתוב עליהם מחיר שלשה שקלים לקילו, והמוכר העלה לו המחיר לעשרה שקלים, בכ"ז לא יכעס, כי מנסה ה' אתכם..." אותו אחד מעיד, שלא סיפר לשום אדם על מה שקרה לו בשוק, ובכ"ז רבנו ידע. כעין זה מספר נהג משאית, שבדרכו בבוקר עצר ברמזור, ועברה לפניו אשה, אותו נהג הביט בה, וגם לאחר שחצתה את הכביש והמשיכה לכיוון ההפוך שלו, המשיך להביט בה דרך המראה של המשאית. אותו נהג מספר, שכבר שכח ממה שעשה בבוקר, והנה בערב הוא בא להיכנס לבית הכנסת של רבנו, ורבנו היה באמצע הדרשה שלפני ערבית, מיד שנכנס אותו אדם, הביט בו רבנו לרגע קט מזוית עינו, והמשיך בדרשתו, וכך אמר: "וכעת נביא דוגמא למה שאמרנו, אם נהג עומד ברמזור אדום, ולפניו עברה אשה בכביש, ונכשל והסתכל בה, אפשר לומר עליו אנוס רחמנא פטריה, שהרי זה מתפקידו של הנהג להסתכל בכביש, אבל אם לאחר שחצתה האשה את הכביש, המשיך להביט בה דרך המראה, על זה ידו כל הדוויים..." ובענין זה נסיים בעדותו של המשב"ק הנאמן של רבנו, ר' סוסו הי"ו, שבכל יום במשך שנים רבות בחזרת התפילה של מנחה, רבנו היה מביט בפניהם של כל הקהל, ונראה שעל פי זה הוא היה מחליט על מה לדרוש.

איך הכל התחיל?

אילו לדיו יהיו ימים, ונמתחו גוילים כשמי מרומים, וקנה סופר כל עצי רתמים, אין די לכתוב קצת מנפלאותיו וממעשי מופתיו ומראיתו למרחקים, ומגדולתו וקדושתו של רבנו, יכלה הזמן והמה לא יכלו, בימי השבעה עמדו רבים וטובים, וסיפרו מבוקר ועד ערב מגדולתו (וקצר המצע להשתרע). אך בודאי שזה לא בא בחינם, אלא רק בגלל מסירות נפשו על התורה, וכמו שהזכרנו לעיל מימי ילדותו. וכך עד ימי זקנותו, אף שהיה מסובל

ביסורים נוראים, היה עמל בתורה כבחור צעיר, ואף שלא היה יכול לכתוב מחמת שחלה בעיניו, היה יושב כל היום והלילה בכל שניה פנויה, ועוסק בתורה ע"י מכשיר מיוחד שהגדיל לו את הכתב פי כמה וכמה, ובזמן שהתקלקל לו המכשיר, ושלחוהו לתיקון, היה יושב ובוכה כמו תינוק על השעות הבודדות שבהם אינו יכול ללמוד מתוך הספר. ומאחר ולא היה יכול ג"כ לכתוב, היה מקליט את חידושו בווקמן קטן, שלא מש מתחת ידו בשנים האחרונות, ואף כאשר שכב במיטת חוליו ולא יכול היה אפילו לשבת, היה מוחו שקוע בתורה, וכל חידוש שעלה בראשו, מיד היה מקליט אותו, וזה היה כל רצונו בחייו. וכן בזכות מסירות נפשו על זיכוי הרבים, והחזרתם בתשובה. כל אזור דרום תל אביב, שהיה כשממה רוחנית, רבנו בא והפיח בו רוח חיים, והיה עובר מבית לבית לאסוף את הגברים לבית הכנסת "אלגריבה" (ע"ש בית הכנסת העתיק והקדוש שבג'רבא, ובדמותו כצלמו), והיה משכנעם לבוא ולשמוע שיעורי תורה, ואף שהיה מקבל עבור זה בזיונות רבים, בכ"ז לא קץ בזה, והיה עובר יום אחרי יום באותם בתים, באומרו אולי היום אוכל להביאו לבית הכנסת, לשמוע דברי תורה, והמאור שבה יחזירהו למוטב. והיה טורח ללמדם בשמחה ובטוב לבב, לשם שמים בלבד, ללא קבלת פרוטה, ואדרבה היה משלם משלו למתקדמים, ובפרט לבני הנוער, ואפילו לילדים קטנים, היה מלמדם לפי רמתם, וממעט הכסף שנשאר לו היה מחלק גם להם, וכך גידל דורות של בני תורה, ובניהם של אותם נערים שרבנו החזירים בתשובה, כבר לומדים כולם בישיבות קדושות. גם תלמידיו בחו"ל מספרים, שהישיבה שפתחו ב'טמזרת' היתה בביתו הקטן (!) ושם היו נאספים ולומדים, ולפעמים אפילו עד שעה אחת בלילה. כן פתח בתל אביב כולל אברכים להוראה, שמשמש כמגדל אור לשכונה בפרט, ולתל אביב בכלל, והיה דואג שלעולם לא תעוכב המלגה שלהם, וכשהיה צורך היה פותח חסכוניותו, לתת להם בשפע וביד נדיבה, אף שהוא עצמו היה חי בצמצום כדי חייו, ומ"מ לא ראיתי צדיק נעזב, בניו מספרים שבכל פעם שהיה צורך לכסף בשביל הוצאות הבית, היה רבנו "מוצא" כסף בכיסו הריקים, ואומרים בניו שנראה שמשמים היו מניחים כסף בכיסו. ואכמ"ל עוד בזה.

לא אמכור המצוה שלי בעבור [קופסת] נעלים

אף שהיה רבנו חי בתקופות מסויימות בדוחק ובצער, בכ"ז לא לקח לעצמו אפילו פרוטה מאחרים, ואפילו מבניו ובני משפחתו. והגם שאם רק היה רוצה, היה יכול לחיות בארמון פאר, וברמה מאד גבוהה. בניו מספרים, שכשהיו קטנים, הגיע פעם לביתו של רבנו, אדם שנראה אמיד ומכובד, וקופסת נעלים בידיו, ואמר שזה נעלים מתנה לרב. כיון שרבנו לא שהה בביתו באותו זמן, לקחו בניו הקופסא והניחו אותה בחדרו, כשהגיע רבנו לביתו, סיפרו לו על כך הבנים. הלך רבנו, פתח הקופסא, והנה נגלו לעיניו ערימות ערימות של שטרות דולרים, שממלאים את כל הקופסא. רבנו כמו נבעת, ומיד בירר מיהו הנותן, ולא נח ולא שקט, עד שהביא את אותו אדם לביתו, והחזיר לו את הקופסא כמות שהיא, אותו אדם ניסה להפציר ברבנו לקחת, באומרו: "אמנם כבודו אומר שלא חסר ב"ה, אך מ"מ שיהיה לכבודו בשביל לחתן את הילדים", ענה לו רבנו בתקיפות: "לחתן את ילדי זו מצוה שלי, ולא אמכור אותה בעד

שום הון, ועתה הנה כספך קח ולך" ... וכך כל חייו נהג בפרישות וצמצום, וכל מעשיו עשה לשם שמים, אגב, כל מי שראה אותו אוכל או שותה (בודדים הם...), העיד שרבנו לפני הברכה היה עוצם עיניו ואומר בריכוז רב "לשם שמים", ורק לאחר מכן מברך, וניכר עליו שבזה הרגע הוא מבטל כל סלקא דעתך של

תאות אכילה, ועושה הכל 'לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה', וכמו שהקפיד לומר לפני כל מעשה שעשה, או לכתוב בתחילת כל ספר שהוציא לאור.

ושנתם לבניך...

בהמשך פתח רבנו גם תלמוד תורה לבנים, ובית ספר לבנות, תיכון וסמינר, וכן שתי ישיבות, אמנם בניו של רבנו הם שניהלו את המוסדות, אך רבנו היה מעורה בחומרי הלימוד, ובכל פרט ופרט בהם. פעמים רבות היה בא לבוחנם על החומר הנלמד, במסירות נפש שאין כמותה, שעות על גבי שעות, מהשעות המוקדמות של הבוקר, עד השעות האחרונות של הלילה, ברצף, בלי לאכול ולשתות! בכדי לעודד את התלמידים שלמדו ועמלו בתקופה ארוכה, לשנן פרקים שלמים בגמרא בעל פה, רק בשביל לזכות שרבנו יבחן אותם ויעודד אותם. ורבנו היה יושב ומעודד, ומאיר פנים לכל תלמיד, כאילו הוא הראשון שבא להבחן אצלו, וכמובן לא פטרם ללא מתת יד הגונה וחשובה. גם ביראת השמים של התלמידים והבחורים, היה רבנו מעורב, ופעם אמר: "אני יודע בדיוק מה עושה כל תלמיד בישיבה!"... וסיפורים רבים של הבחורים, מעידים על כך. רבנו טרח ועמל רבות שהבחורים ואפילו בעלי הבתים שבקהילתו יכתבו את חידושיהם, ואכן בזכות טרחתו ועידודו לכתובה יצאו לאור כמה ספרים, ואפילו של בעלי בתים פשוטים לכאורה מהשכונה. וכל זה נעשה בענוה מופלגת מאין כמותה, שאפילו בני ביתו לא ידעו על כל מפעליו הקדושים. הגאון הרב וייס גאב"ד שכונת נוה אחיעזר בבני ברק, אמר

בהספדי השבעה, ששום אדם אינו יכול לומר שהכיר את רבנו, אמנם יש הרבה שראו אותו, אך אף אחד לא מכיר באמת את רבנו - את גדלותו האמיתית, את היקף זיכוי הרבים שלו, ואת ההיקפים העצומים של המתן בסתר שלו.

בזה רק רבי מאיר יכול לפסוק

רבנו היה דבק מאוד ברבותיו, בחייהם ובמותם לא נפרדו, וכל שנה ביום ההילולא שלהם, היה נוסע עם קבוצה גדולה מתלמידיו לקבריהם, והיה עושה שם הקפות ותפילות וסליחות במשך כמה שעות,

כידוע. ואף כי
כיבד רבנו את
כל הרבנים
והחכים
מכל החוגים
העדות
והמגזרים
וכאמור
לעיל, יותר
מכל הוקיר
רבנו מאד
את הישיבה
תכב"ץ,
והתבטא

כמה פעמים שזו הישיבה הכי טובה! והיה אומר בהלצה את לשון הגמ' "אינהו מקדמי ומחשכי" - שמתחילים את הזמן לפני כולם ומסיימים לאחר כולם. והיה מרבה לדבר בשבחם של רבני הישיבה, ובראשם מרן הגאון ראש הישיבה שליט"א. והיה אומר שכל מעשיהם לשם שמים ולא לשם כבוד ואינטרסים. ובצואתו שכתב לפני כמה שנים, ציוה לבניו שבכל שאלה שתהיה להם, שישאלו את מרן ראש הישיבה שליט"א, ובכל פעם שהיו באים אליו נכדים ובני משפחה שלמדו או שלומדים בישיבה תכב"ץ, היה שואלם מיד: מה שלום רבני הישיבה, ומה שלום הרב נאמ"ן, מה חידוש חידש מרן שליט"א, ואיזה פסקים הוציא לאחרונה, וכיצא בשאלות כאלו, שמראות על רצונו העז לטעום מתורתו של מרן שליט"א. גם בהרבה פעמים שהיו שואלים אותו שאלות בכמה נושאים סבוכים, היה אומר להם באופן חד משמעי: "בזה רק רבי מאיר יכול לפסוק", וכיצא בלשונות אלו. סיפר הרה"ג רבי רחמים נימני שליט"א, רב בית הכנסת קהילת יעקב, שפעם כשליהו את רבנו לביתו לאחר התפילה, עם כל המתפללים, פנה אליו רבנו, ושאלו אם יש לו דבר תורה לומר (כדרכו בקודש, לשאול כן את כל

מי שעובר לידו או מגיע אליו). ענה לו הרב נימני: "דבר תורה אין לי, אך יש לי סיפור מהרב מאזוז", רבנו עצר אותו בניזיפה! ואמר לו, וכי הוא חבר שלך שאתה קורא לו 'הרב מאזוז'? צריך לומר 'מורנו ורבנו ועטרת ראשנו הגאון הגדול רבנו מאיר מאזוז שליט"א'!

כאמור, נפלה עטרת ראשנו ביום המר והנמהר, שלישי י"ט באדר השתא, וכחמשה עשר אלף איש השתתפו בהלווייתו, עד שגם במשטרה לא חזו מראש את כמות האנשים שהגיעו מכל רחבי הארץ, וגם אותם אלה שהכירוהו, תמהו, היאך יתכן שרבנו שכל ימיו ברח מפרסומת ומכבוד, ומיעט להשתתף בכנסים מרובי משתתפים, וכיוצא בכל זה, ואעפ"כ באו הרבה כ"כ לחלוק לו כבוד אחרון.

ספדו לו, להבדיל בין החיים: מרן ראש הישיבה, הג"ר אברהם יוסף רב העיר חולון, הג"ר משה צדקה ר"י פורת יוסף, הג"ר יהודה כהן ר"י יקירי ירושלים, שליט"א, ועוד. בין המלומים נראו עוד רבנים ואדמורי"ם רבים, ומחמת חוסר הזמן ביקשו המשפחה מחילה מכל הרבנים שבאו ולא היו יכולים להספיד. בנו של רבנו, הרב ישראל שליט"א, סיפר בדמעות, שבליילה האחרון ראה את רבנו בכל כמה דקות מתאמץ מאד לעמוד על אף חולשתו הרבה, ושוב שוכב, ובנו מנסה להניאו מכך, ואומר לו: אבא! תנוח, למה אתה מתאמץ? והנה לאחר כמה דקות, שוב חזר המחזה על עצמו, ושוב ושוב כמה פעמים. "רק לאחר שנפטר הבנת", מספר הבן, "שאבא קם בכל רגע לכבוד הרבנים שלו, שהיה דבק בהם כל ימיו, והם באו להקביל פניו, וכן לכבוד הרבנים הגאונים שלמד והגה בדבריהם שבאו איתם". לאחר מכן יצאה ההלויה לבאר שבע, שם נתאסף קהל רב גם מאזור הדרום, וספד לו בבכי ובצער גדול הג"ר יורם כהן, נכדו של הגאון רבי סוסו הכהן, רבו של רבנו. רבנו נטמן בצמוד לקברי רבותיו, רבי יוסף סוסו הכהן, רבי שמואל עלוש, רבי פראג' עלוש, ובסמוך לאוהל הקבורה של מוה"ר רבי חיים חורי זיע"א. מענין שרבנו כתב בצוואתו שרצונו להיקבר ליד רבותיו, וביניהם הזכיר את רבי שמואל עלוש, וביאר הטעם, בכדי שיצאו לקראתו ויעזרו לו למעלה, והנה עתה הוברר מדוע החלקה שקנה רבנו היא קרובה ביותר לקברו של רבי שמואל עלוש, מכיון שרבי שמואל עלוש נפטר בכ' באדר, ונשמת הצדיק נמצאת על הקבר ביום האזכרה כידוע, ומיד לאחר שנטמן רבנו, כמה דקות לפני השקיעה, בא לקראתו רבי שמואל לקברו ביום אזכרתו, לקבל את פניו. בנו הרב ישראל ששם לב לדבר זה, הזכיר זאת בהספדו, וסיים, שנראה שרבנו ידע זאת לפני שנים, ולכן עשה מה שעשה.

באחד מימי השבעה, התברר שרבנו ידע קצת יותר מתאריך הפטירה שלו, היה זה כשהגיע לנחם הגאון הרב עזרא טראב רב שכונת התקוה, וסיפר בדמעות, שלפני כמה שנים רבנו קרא לו אל ביתו, הכניסו אל חדרו, ואמר לו: "הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי, ואיני יודע אם עד אז ישאר לי כסף, ולכן אבקשך שתעשה עמדי חסד ואמת, ובשנה שלאחר פטירתך, תארגן בכל חודש, אברכים שישבו וילמדו לעילוי נשמתך", וכאן הוציא לו רבנו שתיים עשרה מעטפות עם כסף לתת לאברכים, בשנים עשר חודשי השנה. רבנו הסביר לו את סדר התיקון שרוצה, וכל הנלווה לזה, ולאחר מכן פטרו לביתו. לאחר יומיים, שוב מצלצל הטלפון בביתו של הרב טראב, על הקו היה רבנו, שמבקשו שיסור שוב לביתו, אם לא קשה לו. כמובן שהרב נענה בחיוב ומיהר לביתו של רבנו, כשבלבו מקננת תמיהה מהולה בסקרנות, טרם הספיק לנחש, וכבר מצא עצמו ניצב על פתח ביתו של רבנו, דפק, נכנס אל הבית, ובחרדת קודש נכנס

לחדרו של רבנו, רבנו פנה אליו בלחש ואמר לו: "איני יודע באיזו שנה אפטר, ויתכן שזה יהיה בשנה מעוברת, ולכן קח עוד מעטפה בשביל חודש העיבור". הרב טראב מספר, שהוא אפילו לא חשב לשאול מה יעשה במעטפה זו אם רבנו ייפטר בשנה שאינה מעוברת, כיון שידע את עוצם ותוקף גדולת רבנו, ושהוא יודע היטב מה שהוא עושה. ומסיים הרב ומספר: מאז, בכל פעם שהיה רבנו חולה בשנה שאינה מעוברת, לא חשתי כל כך, וכן היה גם עד תחילת חודש זה, אך משנכנס אדר הזה, ושמעתי שרבנו חולה, היה קשה לי להרבות בשמחה... עד כאן סיפר הרב שליט"א. וככל הנראה, רבנו עשה זאת בכוונה בשני שלבים, בכדי שלא ייראה שהוא יודע בוודאות שייפטר בשנה מעוברת. יהי רצון

שזכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, ונזכה בקרוב לביאת הגואל, ובניסן עתידין להיגאל. אמן.

ד.ט. א. הריני מבקש מחילה מרבנו זצוקללה"ה אם לא דייקתי בפרטים, וכן אם קיצרתי במקום שצריך להאריך או להיפך, או שכתבתי דבר שאינו תואם את רצונו.

ב. בימים אלה שוקדים על הוצאת ספר של תולדות חייו ומעשיו של רבנו, כל היודע מעשה שאירע עמו, או שהיה עד לו, וכן מי ששמע מרבנו סיפורים על עצמו, או אימרות וחיידושים שחידש, יואיל בטובו להתקשר לבנו הרב יוסף שליט"א, בטלפון: 053-33103075, או למוקד הסיפורים - 02-8000191. ויבוא שכמ"ה.

ג. יישר כח לר' אלדד נגר שליט"א, על הסיוע בהכנת הכתבה.

כס

זכרונות ראשונים

בתחילת לימודי בישיבה, בהיותי בן 11-10 היתה בחינה גדולה ע"י הרב הראשי לתוניסיה רבי **מרדכי אמייס הכהן** זצ"ל, והרב הראשי לג'רבה רבי **בוגיד סעדון** זצ"ל, והרב הגדול זצ"ל (כך כינינו את מורנו רבי מצליח). לאחר הבחינה, נכנסו שלושת הרבנים לחדר פנימי לדון על גובה הציון שיש להעניק לכל תלמיד. נכנסתי לקחת את המעיל שלי שהיה באותו חדר, ושמעתי אותם דנים לגבי בחור מסוים שיש לו מגמום לשון. הספק היה אם בשל הגמגום הוא לא ענה כראוי, או שבאמת הוא לא ידע את התשובה. ילדות היתה בי, וכשיצאתי סיפרתי לחברים שהורידו לפלוני ציון בגלל שהוא מגמגם. קרא לי הרב הגדול ואמר לי: נאמר בפסוק "ומשמע דוומה ומשא" (בראשית כה, יד) - גם אם שמעת - דוומה - אל תספר, ואם קשה לך לשתוק - "ומשא" תשא את הסיפור על גבך, אולי כך יקל עליך לנושא...

תמונה שלא תשכח

התמונה עודנה עומדת מול עיני איך היה הרב הגדול משכים בגבורה כארי לפני עלות השחר, ובכבודו ובעצמו בא להעיר את התלמידים בכל יום בנעימות. פעמיים באהבה היה מעירם, בפעם הראשונה היה עובר ומעיר כל תלמיד בנפרד כשהוא קורא בקול בשמו, ולאחר כמה דקות היה עובר שנית לוודא שכולם קמו.

הרב מערבי טרבלסי שליט"א

מתלמידיה הראשונים של הישיבה בחוץ לארץ בשנים
התשכ"ג-התשכ"ט

תפקיד כיום: רב בית כנסת "קיבוץ גלויות" בטבריא,
ומלמד בת"ת זכרון מאיר בעיר.

זא רחמים שלי

אני הייתי מאלה שקמים מוקדם, והייתי מסייע בידו. בזמן שנותר עד שכולם יקומו, היינו קוראים תיקון חצות, ותיקון הנפש להגרי"ח, ומחברים לילה ויום בלימוד תורה. אחר כך היינו יוצאים מבית המדרש להניח תפלין בחוץ, ושוב נכנסים ומתפללים בהנף החמה.

בימות הקיץ, זמן השינה נקבע לשעה עשר בלילה. הרב הגדול היה מסיים "עלינו לשבח" של ערבית, ומיד קורא יחד עם התלמידים בבית המדרש: "רבונו של עולם הרנינו מוחל וסולח..." וקריאת שמע שעל המיטה.

מאורע שלא יימחה

באחד מימי הפורים, נשארו מעט תלמידים שנותרו ללמוד בישיבה, ואני ביניהם. כאות הערכה לאלה שלא יצאו, נתן לנו הרב הגדול זצ"ל שי חומש בראשית, וכתב לכל אחד הקדשה. החומש עד היום שמור אצלנו.

משהו שהיה פעם ואין היום

כל תלמידי הישיבה התפללו יחד תפלה בנין החמה, והלוואי שיחזירו זאת היום.

ציון דרך

הרב הגדול היה מדרבן אותנו מאוד לכתוב חידושים, דבר יום ביומו. היתה תקופה שלא כתבתי, וכשחזרתי לכתוב, הרב הגדול העתיק לי את החידוש ובראש הדף כתב בהדגשה "שהחיינו".

זכרון מתוק מהישיבה

בסמוך לישיבה היתה חנות עם עוגות טעימות, והרב הגדול היה מרשה לנו לצאת מהישיבה ביום ששי לקנות עוגות לכבוד שבת קודש. דמי הכיס שלנו היו מופקדים בידי הרב הגדול. היה לו ארון עם מגירות, ולכל בחור היה שמור הכסף במגירה אחרת. וביום ששי, היה מביא לנו דמי-כיס ממגירות אלו.

המיוחדות של הישיבה בעיני

המשפחתיות. ראינו את הרב הגדול ממש כאבא. היה ניתן לראות זאת בשעת ברכת כהנים. כל תלמידי הישיבה היו נדחקים להסתופף תחת כנפי טליתו, והוא היה פורס ידיו עליהם בחיבה. מעניין לציין כי כאשר אביו רבי רפאל היה מתפלל שחרית בישיבה, הרב הגדול עצמו הסתופף תחת טליתו, יחד עם כל התלמידים. גם צורת הפניה שלו לתלמידים היתה כאב לבניו. כל תלמיד שהיה ניגש אליו לשאול שאלה וכיוצא, היה נענה בחיבה "כן וולדי" (בני).

השפעת הישיבה ביום-יום

עד עכשיו איני מוותר על תפלה בנין, בזכות שהתרגלתי בזה בישיבה.

רגע אישי עם מרן הגאון רבי מצליח מאזוז זצ"ל

במוצאי אחד הצומות, לא חשתי בטוב ל"א. הרב הגדול לקחני לביתו, השקני במשקה 'רוזטה' [חלב שקדים], וטיפל בי עד אשר שבה רוחי אלי.

אמירה שהותירה רושם

כל מוסר שיצא מפי קדשו של הרב הגדול, אי אפשר לשכוח. בפרט שתי המלים הנוקבות "איבוד זמן" עליהם היה חוזר ללא הרף. כדי לחבב עלינו את עניית 'אמן', היה יושב אתנו בהבדלה, למרות שהיה מבדיל אחר כך בביתו, ועונה אמנים, ואחר כך היה אומר בשמחה: "היום הרווחתי כך וכך 'זהובים'".

המכה בפטיש

התרגשות גדולה אופפת אותנו, שעה שאנו אוחזים בידנו את הכרך השלישי והאחרון החותם את היצירה המונומנטלית "פטיש החזק", סדרה הכוללת את תולדות חייו ומפעליו של מרן הגאון הקדוש רבי מצליח מאזוז זצ"ל, מחוללה של ישיבת "כסא רחמים" ואבירה של יהדות תוניסיה.

עבור בני רבנו שליט"א, השלמת הסדרה מהווה סגירת מעגל מיוחדת, שכן מלאכת כתיבת ועריכת היצירה המפוארת "פטיש החזק" היתה מלאכה כבירה שנמשכה שנים רבות. למעשה, כבר בשנים הראשונות שלאחר פטירתו, נאספו חומרים להוצאת הספר, מלאכה שהתאחרה עד עתה בשל עיכובים שהיצר גרמן.

יש מגדולי ישראל שכל תנועה שלהם, כל רעיון ואמרה שיצאו מפיהם, מלאי משמעות וצריכים לימוד. כזה היה רבנו הגדול בענקים. ובשל כך, "ספר חייו ומפעליו" - רבו מאלפי גויליו" (מתוך שירו של מרן ראש הישיבה שליט"א "אפתח פי ברוך ושיח").

שלשת כרכי "פטיש החזק", עוקבים בחרדת קודש אחר דברי ימיו של הגאון הקדוש, שכל כולם היו יחידה אחת של עבודת ה' מופלאה. הספרים מעניקים הצצה נדירה לעמל בתורה ודקדוק במצות של אחד מגאוני הדורות הספרדים, מעוררים בקוראים אהבת תורה ויראה, וניתן ללמוד מהם דרך שלמה בעבודת ה'.

שני הכרכים הראשונים שכבר יצאו לאור, נקראו בשקיקה על ידי אלפי קוראים, אשר העידו כי הספרים גרמו להם להתעלות עצומה בעבודת ה'. ובעז"ה גם כרך זה המתאר את חלק חייו האחרון של רבנו, ישמש כמורה-דרך לרבים.

במהלך כתיבת הספרים, נעשה מאמץ גדול להגיע לכל אדם שהיתה לו היכרות כל-שהיא עם רבנו - מקרובי משפחה עד תלמידים שלמדו אצלו בישיבת "כסא רחמים" בתונס. ואכן, עשרות מרואיינים תרמו מידיעותיהם לספר.

מה שהופך סדרה זו לבעלת ערך היסטורי רב, הם עשרות מכתבים ומסמכים נדירים ביותר הפרושים

על פני שלושת הכרכים, שחלקם הגדול טרם שזפתם עין הדפוס. המסמכים יקרי המציאות, היו ספונים וטמונים עד היום בגנזי בניו של רבנו, ונחשפים לראשונה. מסמכים אלו קובעים ברכה לעצמם, והילכתא גבירתא איכא למשמע מינייהו - אפילו בשיחת חולין שבהם.

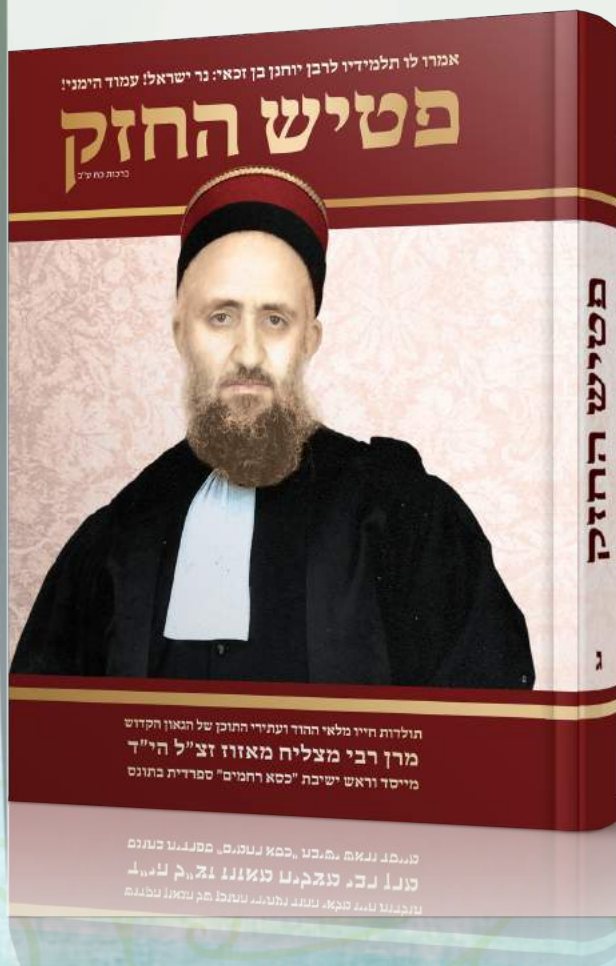
בשונה מספרי ביוגרפיה אחרים, שסובלים מגוזמאות ואי דיוקים, כאן ניתנה חשיבות מיוחדת לדיוק, באשר מדובר במעשה רב לדורות. מחמת החשיבות המיוחדת שבני רבנו שליט"א ראו בכך, הם התפנו מעיסוקיהם הרבים והחשובים, כדי ללוות את הספר באופן אישי. מלאכת הכתיבה נעשתה בהגהתם הצמודה, כאשר הם טורחים לעבור על שלשת הכרכים בדקדוק רב. כך שיש להתייחס לאמינות הסיפורים בספר בהתאם.

בנוסף, ברוב ספרי התולדות, הסיפורים מוכרים פחות או יותר לציבור, אלא שבא המחבר וקבצם לאכסניה אחת. כאן שונה הדבר. מדובר בסיפורים שנשמרו בזכרונם של הבנים למעלה מיובל שנים, וכעת הם נחשפים לציבור הרחב, והופכים לנחלת הכלל. וכפי שכותב מופת הדור מרן ראש הישיבה שליט"א בהקדמתו (נדפסה בתחילת חלק א'): "רוב הסיפורים על אמה"ג והסבא קדישא זצ"ל, הם ממה ששמענו ממקור ראשון או ראינו במו עינינו. לא הכנסנו בספר סיפורי מופתים שאין אנו יודעים כמה הם אמיתיים. דייקנו עד כמה שידינו מגעת, ודוקא מסיבה זו השתדלנו כיום להדפיסם, שלא יבואו בדורות

הבאים ויוסיפו דמיונות מלבם. ואם לא עכשיו אימתו?".

בשערו הראשון, עוסק הכרך הנוכחי בקשר המיוחד והנדיר שהיה בין רבנו לבין רבו המובהק הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל. השער השני מספר את סיפור הקמת מפעל חייו האדיר של רבנו - ישיבת 'כסא רחמים' בתוניסיה. בשער השלישי מתואר באופן הנוגע ללב שלב אחר שלב הרצח הנורא, ואילו השער האחרון עוסק בהקמת הישיבה בארץ יש מאין. בסוף הכרך מופיעים מפתחות מפורטים לשלשת הכרכים לתועלת הקוראים.

הביאו ברכה זו לביתכם!

”ועל דרכיך נגה אור”

במסגרת עריכת הסדרה המונומנטלית ”הוראה ברורה” ביאור על ש”ע יו”ד כמתכונת משנ”ב, שעליו עמלים טובי הרבנים והמעיינים בכתלי המכון ”הרב מצליח”, נקרא אל הדגל ידידנו היקר הרה”ג רבי **אברהם חדאד** שליט”א (בן מוה”ר המשגיח הרה”ג רבי **יורם חדאד** שליט”א), להצטרף אל סגל עורכי ”הוראה ברורה-הלכות טהרה” (בראשות הגאון רבי **בנימין אליהו מאדאר** שליט”א) ולערוך את סימן קפט בדיני וסתות העמוקים והמסובכים. ואכן על דרכיו נגה אור, ולאחר עמל ושקידה במשך כשנה שלמה ויותר, הגיה עלינו אור ראשית ביכוריו ספר **”נגה אור”** המתחלק לארבעה חלקים: חלק א’ - ביאור על הש”ע הנקרא תורה אור עם ביאה”ל ושעה”צ. חלק ב’ - טו”ב תשובות בנושאים שמטבע הדברים לא ניתן להכניסם בתוך ביאה”ל. חלק ג’ - חידושי הש”ע ביאורים על השלחן ערוך וב”י, שאינם נוגעים לדינא. חלק ד’ - תמצית ההלכות למעשה לפי דעת מרן הש”ע. ותשם בסוף מפתחות מפורטים לכל מפרשי הש”ע והפוסקים שכתבו בנושאים אלו. בראש הספר ניצבת הקדמתו הנפלאה המלאה לה בשבח המגיע לכתפי מרנן ורבנן רבני הישיבה שטרחו ועמלו לאלפנו בינה בכל נושא בעולם החל ממבטא האותיות וכלה בהוראת הלכה למעשה כדאי לקרוא! את הספר מעטרים הסכמותיהם הגלהבות של מרן ראש הישיבה שליט”א אשר שיבח במיוחד את חלק ההלכה למעשה. הגר”ש מחפוד, הגר”ש בן שמעון, מורנו ראש הכולל, והגרא”ב מאדאר שליט”א אשר עבר על הספר כולו והעיר את הערותיו למעשה במכתב המצורף בסוה”ס.

קונטרס ”חיי הטהרה”

קונטרס מקיף על מנהגי ג’רבא וסביבותיה בעניני טהרה. בראש הקונטרס הקדמה מאלפת ומלהיבה על חשיבות ונחיצות שמירת מנהגי אבותינו הקדושים אשר שרשם פתוח אל דברי רבותינו הגאונים והראשונים וספוגים ביראת שמים טהורה. מחבר הקונטרס הוא ידידנו הנודע בלשונו הבהירה והצחה הרה”ג רבי **שמואל זאן** שליט”א (מחבר הספר הנפלא ”מעדני מלך”, ו”התקופה והלכותיה”). בסוף הקונטרס נדפס מחדש קונטרס **”שערי טהרה”** להגאון רבי מסיעד מאדאר זצ”ל מו”ץ בג’רבא.

וצדיק ירון ושמח

עידן הבחירות עבר לא מכבר. זה פוסל דיינו של זה, וזה פוסל דיינו של זה, אשר לא כדת של תורה. דומה כי אין מתאים יותר לתקופה זו יותר מהלכות ’הוכח תוכיח’. אולם איך מוכיחים? ועל מה? מי צריך להוכיח ואת מי? איך נוהג בן חוזר בתשובה לאביו החילוני? ובכלל איך שכחנו?! הלא ”מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין”! אך האמנם, בכל מצב?! על כך ועוד פרטי דינים רבים שכיחים ומצויים, נמצא תשובה בספר הבהיר **”ירון ושמח”** מעשה ידיו להתפאר של ידידנו הרה”ג

רבי ירון ביתאן שליט"א. קובע ברכה לעצמו הפרק האחרון העוסק בדיני חינוך קטן. ממתי יש לחנך קטן לימנע מאכילת איסור? ומה הדין גבי המתנת שש שעות בין בשר לחלב, או לאכול קודם התפלה והקידוש? ממתי חייב לחנך בנט"י, כיפה, ציצית, טו"ת? פרטי פרטים בענין 'קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו'. וכמובן הספר מעוטר בהסכמתו של מרן ראש הישיבה שליט"א ומוה"ר ראש הכולל שליט"א והגרא"ב מאדאר שליט"א.

הגדה של פסח 'ערבי פסחים'

אהבתו העצומה של מרן ראש הישיבה שליט"א לכתבי מרא דאתרין הגאון העצום מרן רבי שאול הכהן זצ"ל ידועה ומפורסמת, רבות עמל מרן נר"ו על הוצאת ספריו הקדושים מכת"י ובמהדורות חדשות, כשבראשם הספר היסודי "לחם הביכורים" שהיה מהספרים הראשונים שיצאו ע"י "מכון הרב מצליח" בזמנו, ועתה יצא לאור במהדורא מפוארת ומיוחדת במינה ע"י בנו ר' דוד גדעון מאזוז שליט"א (ראה מודעה נפרדת). ספר "קרני רמים" ב' חלקים מכתיבת ידי קדשו, ספר "נוכח השלחן" מכת"י נכדיו זצ"ל. ואחריהם ספרי "יד שאול" ו"בינה לעתים" שיצאו אמנם בעבר בג'רבא, אך מזמן אינם בנמצא, ומו"ר ועט"ר נר"ו עיטרם במאות תקונים מקורות והוספות, והוציאם מחדש ברוב פאר. אך כמדומה שאהבה עזה זו העביר מרן בַּגְנִים הרוחניים לנו תלמידיו, ולא מזמן יצא לאור הספר "נתיב מצוותיך" בעריכת אחד מבני החבורה הי"ו בהדרכתו הצמודה של מרן שליט"א שעייטר את הספר בהגהותיו המסולאות בפז על האזהרות ונקראו בשם יד נאמן. ועתה דבר בעתו מה טוב, זכינו לאורו הנפלא של רבנו זיע"א על הגדה של פסח ונקראה בשם "ערבי פסחים". ההגדה שיצאה לאור לפני כמאה שנה בג'רבא, קבלה אור חדש בעריכתו המחודשת של ידידנו היקר החתן המפואר רבי אליחי הכהן שליט"א (בן ידידנו הנעלה הרה"ג רבי רונן הכהן שליט"א), הספר המלא על גדותיו בחידושים נפלאים פשטיים ומתוקים כדרכו של רבנו, החל בחקירות בהלכה ובאגדה, וכלה בליקוט נפלא מפירושי הראשונים על ההגדה עם תוספת נופך משלו, נערך בצורה מדוייקת בתוספת תקונים מקורות והערות. אך לא זו בלבד, המו"ל מצא חלק מכתה"י של הספר ועל פיו נוספו קטעים שלמים ותוקנו שגיאות בדפוסים הקודמים. זכינו ועקב יחושו הרם של הספר, מרן שליט"א עבר על הספר במשך כחודש ימים ועשהו כסולת נקיה. אל הספר צורפו פירושי התמציתיים של רבנו למגילת שה"ש עם התרגום, אזהרות ריה"ל לשבת הגדול עם פירוש רבנו (מירחון קרן לדוד), וקונטרס מקום זרע על מדות חז"ל, ועוד.

דברי הפורים

יבולו התורני העצום של עמוד ההוראה וגאון ההלכה הנודע מוה"ר רבנו משה כלפון הכהן זצ"ל, עומד על עשרות ספרים המלאים בשו"ת, הלכות פסוקות, מנהגים וחדושי ש"ס מחד, מאמרי מוסר והשקפה, חדושים נפלאים על התורה והאגדה מאידך, וכבר זמן רב שהורגש הצורך לקבץ את פסקיו וחדושיו בכל נושא לפונדק אחד. יזמה זו נטל על עצמו ידידנו הרה"ג רבי בן-ציון הכהן

שליט"א (דור חמישי למוהרמ"ך) ופתח מכוון "תורת כהנים", וכבר אתמחי גברא בספריו הקודמים על הלכות ר"ח ותעניות, 'חנוכת הבית' - לחנוכה, 'ויגד משה' על הגדה של פסח. וכעת הוציא לאור במהדורא חדשה את הספר **דברי הפורים** על מגלת אסתר והלכות פורים. הכולל מגלת אסתר מדויקת עם "פניני מגלה" שנלקטו מספרי רבנו, הלכות פורים, כל תשובות 'שואל ונשאל' בעניני פורים (ונוסף ה'וד תשובה שנדפסה רק בשו"ת שמחת כהן). חלקו השני של הספר מכיל 'קונטרס מלואים' אשר בו ה' תשובות הדנות במשנתו של רבנו בדין חתן ובעלי ברית בתענית צבור, ודין משלוח מנות ומתנות לאביונים קודם פורים. ואחריהן יאירו נתיב חידושי מסכת מגילה, וקונטרס 'שואלין ודורשיין' הסובב הולך אודות דין לימוד הלכות החג ל' יום קודם החג, ובחג עצמו כתקנת מרע"ה, ועוד חקירות השייכות לנושא. כדרכו בקודש ההמ"ח מאריך בהקדמתו לבאר את השקפתו הטהורה והצרופה של **מרן ראש הישיבה שליט"א** אודות הנושאים העומדים על הפרק, ושכך סברו אף גדולי הדור הקודם! שווה קריאה! ניתן להשיג ספר זה עם שאר ספרי המכון בטלפון 0548479918.

הלל וזמרה

ישנם ספרים שיש לגמור עליהם את ההלל, כזה הוא הספר 'הלל וזמרה' שנערך ע"י האחים המבורכים ר' **אוריאל** ר' **קניאל** ור' **תומר** למשפחת **בוכריץ** שליט"א - הספר המלא מזן אל זן משירי אבותינו בתנוס וג'רבא, שירי שבת לצד שירי חגים, פיוטים לשבת "ואברהם זקן" לצד פיוטי ברית מילה וסיום מסכת, וגם השירים המצויים בארץ לא נפקד מקומם מהספר והוקצה להם מקום נכבד (כ־50 עמוד). מיוחדים במינן ההקדמות שנכתבו בתחילת כל מאורע וחג, בקיצור וביד אמן, אודות המנהגים הייחודיים בג'רבא בשני הרובעים, ומהם מנהגים רבים לא ידועים שלוקטו בדעת ותבונה מספרי חכמי ג'רבא בדור האחרון. כן הודפסו שירים בערבית - לחגים ולחגונות - מתורגמים ללה"ק מלה במלה, עם הקדמה מדעית מאת המתרגם החה"ש ר' פנחס הכהן הי"ו מלוד. קובע ברכה לעצמו הקונטרס "מעדני מלך" למשורר הדגול ר' אשר מזרחי ז"ל הנדפס מחדש במלואו בסוף הספר, עם מבוא רחב לתולדותיו מאת מרן ראש הישיבה שליט"א.

'וצויתי'

חוברת קטנה אמנם בגודלה, אך נכבדת מאוד באיכותה, "**וצויתי את ברכתני**" - הלכות שמיטה היסודיים והמצויים אף לעירוניים שבינינו, ערוכים בשפה עשירה צחה וקולחת בניקוד מלא, ע"י חדב"ג הגאון רבי **ליאור הכהן** שליט"א ורעייתו בתו של שם ת"מ, פסקי ההלכות נכתבו עפ"ד רבותינו הספרדים והכרעת מרן ראש הישיבה שליט"א. בקונטרס תמצא כיצד מטפלים בגינות נוי ובעציצים? האסור והמותר בפירות שביעית. דיני פירות היתר מכירה (כן! זה לא טואטא מתחת לשטיח!). דיני שמיטת כספים ופרוזבול ועוד.

הגליון מוקדש

לעילוי נשמת המנוח הנכבד והיקר
אוהב תורה ולומדיה, חינוך בניו לתורה, רודף צדקה וחסד, ומרבה להטיב,
הזקן הכשר מר **בריהם** (אברהם) **שמילה** בר **ז'ולינה** ז"ל
שנפטר בשם טוב ביום שלישי כ"ד כסלו התשע"ה
הוקדש ע"י אשתו בנו ובנותיו

ולעילוי נשמת המנוח הנכבד והיקר
אוהב תורה ולומדיה, אהב את הבריות, איש אמת,
בעל צדקות אשר זכה להיות מבוגי הארץ ומיישביה
שאל בר דוד ושושנה לבית עשור ז"ל תנצב"ה
הוקדש ע"י אשתו בניו ובנותיו

יה"ר שיתמלאו כל משאלות לבם לטובה, ובכל אשר יפנו ישכילו, וכל
אשר יעשו יצליחו, ויזכו לעושר ואושר וכבוד, בריאות איתנה ונהורא
מעליא, אורך ימים ושנות חיים. אמן

בחסות:

מאיה ניהול תכנון ושירותים 1995 בע"מ

